

วารสารวิชาการ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

JOURNAL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
PHRANAKHON SI AYUTTHAYA RAJABHAT UNIVERSITY

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2565)
Vol. 10 No. 2 (July - December 2022)

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 [กรกฎาคม – ธันวาคม 2565]

วารสารวิชาการ ราย 6 เดือน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่งานค้นคว้าวิจัยและองค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

[กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิ]

รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร เต๊ะชันหมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา ชุ่มนาเสียว

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รองศาสตราจารย์ ดร.รติชัย รถทอง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รองศาสตราจารย์ ดร.วิบูลย์ ตระกูลฮุ้น

มหาวิทยาลัยรังสิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันยารัตน์ เคียวเช่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชัย กุลตวนิช

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ แก้วบุญมา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิดา สมประจบ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลดาวลัย แก้วศรีนวล

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพร ภู่งศ์พันธ์ุ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ศรีบริสุทธิ์สกุล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์ุ์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญญา พานิช

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

[บรรณาธิการบริหาร]

รองศาสตราจารย์ ดร.วิณัฏฐา แสงสุข

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

[บรรณาธิการประจำฉบับ]

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ปิติธนบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

[ประจำกองบรรณาธิการ]

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภกานต์ นานรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกัลยา คงประดิษฐ์
อาจารย์ ดร.ชญาพัฒน์ เลิศอำนาจกิจเสรี
อาจารย์กิตติพิศ วีรอนันตมิตร
อาจารย์กุลธิร์ บรรจุแก้ว
อาจารย์ภูมินทร์ วาดเขียน
อาจารย์วรางคณา ปัญญามิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

[พิสูจน์อักษรภาษาอังกฤษ]

อาจารย์ศิริวิมล นกทรัพย์
อาจารย์วรารณ สืบวงศ์สุวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

[จัดรูปเล่ม]

นางสาวรมย์รวี โพธิ์คำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

[ออกแบบปก]

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เด่นเดือน เลิศทยากุล ไชยยะ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

[สำนักงานวารสาร]

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ถนนปรีดีพนมยงค์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000
โทร. 0 3527 6555 ต่อ 4523
โทรสาร. 0 3524 5400
E-mail: husoarujournal@aru.ac.th

[สถานที่พิมพ์]

บริษัท เดแน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น จำกัด
เลขที่ 99/164 หมู่ 2 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร 10210
โทรศัพท์ 0 2575 1791 3
โทรสาร 0 2575 1791 3 ต่อ 16
Email: protexts@hotmail.com

เนื้อหาของบทความหรือข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน
กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

[บทบรรณาธิการ]

นับเป็นข่าวดีสำหรับกองบรรณาธิการวารสาร ผู้ให้การสนับสนุนการจัดพิมพ์วารสาร และผู้อ่านทุกท่าน ที่วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาผ่านการประเมินคุณภาพวารสารใหม่เข้าสู่ฐานข้อมูล TCI ประจำปี พ.ศ. 2565 ซึ่งประเมินโดย ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index – TCI) โดยได้รับการจัดกลุ่มให้อยู่ในกลุ่มที่ 2 มีระยะเวลาการรับรองคุณภาพวารสารตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2567

สำหรับวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2565 ประกอบด้วยบทความวิจัย จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ 1) การจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ 2) การประเมินโครงการศูนย์แยกกักตัวในชุมชน: กรณีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนบ้านห้วยหาน อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย 3) การศึกษาความเชื่อของครูสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น 4) ประวัติศาสตร์ชุมชนกับการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา ชุมชนสามเรือน ตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 5) มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการกิจการขายห้องชุดของประเทศไทย และ 6) บทประพันธ์เพลง เดวิสฟินอมินอน และบทวิจารณ์หนังสือ จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ Understanding digital societies

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านทุกท่าน หากท่านมีข้อเสนอแนะสามารถติชมวารสารหรือติดต่อเผยแพร่งานวิชาการได้ที่ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/husoarujournal>

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ปิติธนบดี
บรรณาธิการ

[สารบัญ]

บทความวิจัย

การจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ
ของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

หยาดฝน ทับทิมหิน -- อาพัทธ์ เดียวตระกูล -- ทศนา จารุชาติ 1

การประเมินโครงการศูนย์แยกกักตัวในชุมชน: กรณีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 โรงเรียนบ้านห้วยหาน อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย

อดิศร ภู่อารยะ 29

การศึกษาความเชื่อของครูสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น

พัฒน์ วัฒนสินธุ์ 55

ประวัติศาสตร์ชุมชนกับการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา ชุมชนสามเรือน ตำบลสามเรือน
อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เอกพล วิงวอน -- วีรพล น้อยคล้าย 69

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุดของประเทศไทย

จราวุฒิ อานันท์ -- ณฐ สันตาสว่าง -- สุเมธ รอยกุลเจริญ 93

การวิจัยเชิงสร้างสรรค์ บทประพันธ์เพลง เดวิสพินอมนอน

เจตนิพัทธ์ สังข์วิจิตร 119

บทวิจารณ์หนังสือ

Understanding digital societies

โชคอาร์งค์ จงจอหอ 145

หลักเกณฑ์การส่งบทความตีพิมพ์ในวารสาร

149

การจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบ
สารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์
การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

Health Database Management by Developing
Information Systems for the Promotion
of Health of the Sport Science Center,
Thailand National Sports University

หยาดฝน ทับทิมหิน^{1*} | Yatfon Thapthimhin
อาพัทธ์ เตียวตระกูล² | Arphat Tiaotrakul
ทัศนา จารุชาติ³ | Tussana Jaruchart

¹ นักศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการกีฬา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร; Master student, Program in Sports Management, Faculty of Education, Naresuan
University

^{2,3} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการกีฬา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร; Asst. Prof., Program in Sports Management, Faculty of Education, Naresuan
University

*Corresponding author email: yatfon.ns@gmail.com

รับต้นฉบับ: 13 มิถุนายน 2565 ปรับแก้ต้นฉบับ: 19 ตุลาคม 2565 รับลงตีพิมพ์: 1 พฤศจิกายน 2565

DOI: 10.14456/husoaru.2022.7

Abstract

The objectives of this research were to 1) study of problems and needs of service users of database management for health encouragement of the Sports Science Center, Thailand National Sports University, 2) develop information systems for managing health databases by developing information systems for health encouragement of the Sports Science Center, Thailand National Sports University, and 3) assess the user satisfaction of information systems for managing health databases by developing information systems for health encouragement of the Sports Science Center, Thailand National Sports University. The sample group was 242 persons of personnel, staff of the Sports Science Center, students, and members of the Sports Science Center, Thailand National Sports University in Ang Thong Campus. The research instruments consisted of an expert interview form, a health database management information system, and a satisfaction questionnaire. The statistics used in the data analysis were percentage, mean and standard deviation. The finding showed that experts agree with information technology should be used in database management for health encouragement. The general public can access information on the main page of the information system which included storing information of service users with information systems for convenience, speed, time-saving, and space used for data storage. The design and development resulted in an information system for managing health databases which includes member information, exercise history, fitness class exercise, the success of exercise program, physical fitness, operating conditions equipment in the sport science center, time

registration, and reporting notifications when the member's expiration date is approaching. Users were satisfied with the design of the user interface ($\bar{X} = 4.41$), the difficulty of using the information technology system ($\bar{X} = 4.32$), the security of the information ($\bar{X} = 4.39$), and the overall characteristics of the information technology system ($\bar{X} = 4.44$), which had the highest overall mean in all aspects.

Keywords: Health Database Management, Information System, Health Promotion

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการในการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ 2) พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ และ 3) ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบสารสนเทศเพื่อจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากร เจ้าหน้าที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา นักศึกษา และสมาชิกศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง จำนวน 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ระบบสารสนเทศเพื่อจัดการฐานข้อมูลสุขภาพ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ โดยบุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลในหน้าหลักของระบบสารสนเทศได้ รวมถึงการจัดเก็บข้อมูลของผู้ใช้บริการด้วยระบบสารสนเทศเพื่อความ

สะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลาและพื้นที่ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล การออกแบบและการพัฒนา ทำให้ได้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพที่ประกอบด้วย ข้อมูลสมาชิก ประวัติการออกกำลังกาย คลาสออกกำลังกาย ความสำเร็จในการออกกำลังกาย โปรแกรมออกกำลังกาย สมรรถภาพทางกาย สภาพการใช้งาน อุปกรณ์ในศูนย์ฯ การลงเวลาเข้าใช้บริการ การออกรายงานการแจ้งเตือนเมื่อใกล้ถึงวันหมดอายุของสมาชิก โดยผู้ใช้งานมีความพึงพอใจด้านการออกแบบหน้าจอตีต่อกับผู้ใช้งาน ($\bar{X} = 4.41$) ด้านความยากง่ายในการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.32$) ด้านความปลอดภัยของข้อมูล ($\bar{X} = 4.39$) และด้านลักษณะโดยรวมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.44$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการฐานข้อมูลสุขภาพ, ระบบสารสนเทศ, การส่งเสริมสุขภาพ

บทนำ

ปัจจุบันมีการกำหนดการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้วยการยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและคำนึงถึง “การพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยใช้ “คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา คือ มุ่งลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพและส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ในการดูแลสุขภาพ การพัฒนารูปแบบการออกกำลังกาย สนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาสุขภาพของประชาชน สมรรถภาพของนักกีฬา ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา สร้างความตระหนักและการนำองค์ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชนและนักกีฬาทุกกลุ่ม พัฒนาและสร้างเครือข่ายด้านองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการกีฬา สร้างระบบฐานข้อมูลและวางนโยบายเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา จัดตั้งฐานข้อมูลสำหรับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา เผยแพร่และ

ส่งเสริมการใช้งานฐานข้อมูลทั้งภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงสาธารณชน ในการพัฒนานักกีฬาในพื้นที่และการใช้องค์ความรู้ทางการกีฬา เพื่อพัฒนาสุขภาพพลานามัยของประชาชน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

ระบบฐานข้อมูลสุขภาพ คือ ระบบที่นำข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพมาผนวกเข้ากับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเก็บรักษาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้น ๆ (ดั่งชนก ตรีรัตน์ศิริกุล และกาญจนา แซ่พ่วน, 2563) โดยข้อมูลสุขภาพประกอบด้วย ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพของบุคคลที่มาใช้บริการ เช่น ชื่อ อายุ เพศ น้ำหนัก ส่วนสูง โรคประจำตัวและประวัติการออกกำลังกาย ซึ่งศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ มีวิสัยทัศน์ คือ ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา จะเป็นองค์กรชั้นนำในการพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการและกีฬาของประเทศ มีพันธกิจ 4 ประการ คือ 1) สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา 2) วิจัยและพัฒนางานด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา 3) บริการทางวิชาการแก่บุคลากรทางการกีฬาและพัฒนาศักยภาพนักกีฬา และ 4) สร้างเครือข่ายและเผยแพร่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์การกีฬา และมีเป้าหมายของการดำเนินงาน 4 ประการ คือ 1) สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องให้ทั้ง 3 คณะ 2) ผลิตผลงานวิจัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์การกีฬาอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง 3) ให้บริการการออกกำลังกายแก่นักศึกษา บุคลากรและประชาชน และ 4) ทดสอบสมรรถภาพทางกาย จัดโปรแกรมการฝึกสร้างเสริมสมรรถภาพทางกาย

สำหรับระบบสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา อยู่ในความรับผิดชอบของงานบริการชุมชนและสังคม ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬายังขาดการจัดการที่เป็นระบบ ส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของแฟ้มเอกสาร หากต้องการใช้ข้อมูลต้องใช้เวลาในการรื้อแฟ้มข้อมูลค่อนข้างนาน ทำให้เสียเวลา บางครั้งข้อมูลสูญหาย ทำให้เกิดปัญหาเมื่อต้องการนำข้อมูลออกมาใช้ แต่ปัจจุบันนี้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความก้าวหน้ามาก สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นฐานในการเก็บข้อมูลได้ ซึ่งศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติยังใช้ระบบการเก็บข้อมูลด้วยการเก็บเป็นเอกสารใส่ไว้ในแฟ้ม ใช้การเซ็นชื่อใน

แฟ้มเมื่อมาใช้บริการ ทำให้สิ้นเปลืองเวลา ทรัพยากร และพื้นที่ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้จะช่วยให้สืบค้นข้อมูลได้สะดวก รวดเร็วและปลอดภัย ไม่ต้องกลัวว่าข้อมูลจะสูญหาย ข้อมูลอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ไม่ชำรุดไปตามกาลเวลา ช่วยลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นและช่วยลดพื้นที่ในการจัดแฟ้มเก็บข้อมูล (สุรัตน์ ทองหรี, 2556)

จากเหตุผลข้างต้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติในครั้งนี้ โดยนำหลักการในการพัฒนาระบบสารสนเทศ คือ ทฤษฎีการพัฒนาระบบ System Development Life Cycle (SDLC) มาใช้ มี 7 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดปัญหา (Problem definition) 2) การวิเคราะห์ (Analysis) 3) การออกแบบ (Design) 4) การพัฒนา (Development) 5) การทดสอบ (Testing) 6) การใช้งานจริง (Implement) และ 7) การบำรุงรักษาและพัฒนาต่อ (Maintenance) เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการในการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
2. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ คือ ทฤษฎีพัฒนาระบบ (SDLC) มี 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดปัญหา 2) การวิเคราะห์ข้อมูล 3) การออกแบบ 4) การพัฒนา 5) การทดสอบ 6) การใช้งานจริง และ 7) การบำรุงรักษาและพัฒนาต่อ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากร นักศึกษา เจ้าหน้าที่และสมาชิกของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ มีการดำเนินการดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ จำนวน 5 ท่าน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยประเด็นสัมภาษณ์ 5 ข้อ ได้แก่ 1) ปัญหาการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสุขภาพในปัจจุบัน 2) วิธีในการดำเนินการแก้ไขปัญหการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ 3) ข้อมูลของผู้ใช้บริการในการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพ

ด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ 4) การจัดเก็บข้อมูลของอุปกรณ์ภายในศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ และ 5) สิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเฉพาะบุคคล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ในการทำหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเข้าสัมภาษณ์ จากนั้นจึงประสานผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อนัดหมายและดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ มีการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ โดยนำมาวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

2. ผู้วิจัยนำร่างระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพ ที่ออกแบบขึ้น นำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา

3. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจัดทำร่างระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

4. ผู้วิจัยประสานผู้เชี่ยวชาญทางโทรศัพท์ และขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ในการทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-

Objective Congruence: IOC) ของระบบโดยการหาคุณภาพของระบบสารสนเทศในงานวิจัยครั้งนี้มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.93

5. ผู้วิจัยนำร่างระบบสารสนเทศที่ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำไปพัฒนาขึ้นโดยนักพัฒนาระบบ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ โดยผู้วิจัยนำระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้กับศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง เป็นเวลา 1 เดือน และประเมินความพึงพอใจของระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น มีการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษา บุคลากร เจ้าหน้าที่และสมาชิกของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง จำนวน 656 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษา บุคลากร และสมาชิกของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากร จากตาราง Krejcie & Morgan (1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 242 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นแบบเป็นสัดส่วน (Proportional stratified sampling) โดยแบ่งเป็น 4 ชั้นจากประเภทของกลุ่มประชากร แล้วคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้น เมื่อนำกลุ่มตัวอย่างของผู้ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง มารวมกันจะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประเภท	ขนาดกลุ่มประชากร (คน)	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (คน)
นักศึกษา	515	189
บุคลากร	26	10
เจ้าหน้าที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา	2	2
สมาชิกของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา	113	41
รวม	656	242

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ และตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย ด้านการออกแบบหน้าจอติดต่อกับผู้ใช้งาน ด้านความง่ายในการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านความปลอดภัยของข้อมูล และด้านลักษณะโดยรวมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 14 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งแบบประเมินนี้ได้จากการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและสร้างแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วประสานผู้เชี่ยวชาญทางโทรศัพท์และขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ในการทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งแบบประเมินมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.89 จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะและจัดพิมพ์เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ในการทำหนังสือถึงรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นจึงประสานหัวหน้าศูนย์ วิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อนำระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้ภายในศูนย์ วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง เป็นเวลา 1 เดือน แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลความพึงพอใจในการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการ พัฒนาระบบสารสนเทศ โดยสร้าง Google Forms และ QR Code โดยนำไปตั้งไว้ที่ เคาน์เตอร์เพื่อให้นักศึกษา บุคลากรและสมาชิกของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง ที่มาใช้บริการได้ตอบแบบประเมิน ดังกล่าว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประเมิน ความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการ พัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ โดยวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการ จัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศ ใช้การคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการ วิเคราะห์มาสรุป อภิปรายผลและเสนอแนะแนวทางเพิ่มเติมในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาการจัดการ ฐานข้อมูลเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬา แห่งชาติ พบว่า ผู้ใช้งานทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลเบื้องต้นในหน้าหลักของระบบ สารสนเทศ ได้แก่ ข่าวสารและประกาศต่าง ๆ ของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา โปรแกรม การออกกำลังกาย ข้อมูลของคลาสออกกำลังกาย โดยข้อมูลเฉพาะบุคคลเป็น ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ชื่อ นามสกุล อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง โรคประจำตัว ผลการทดสอบ

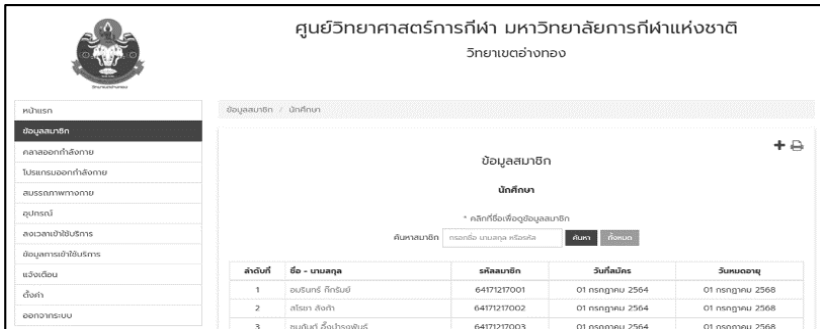
สมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ ซึ่งมีเพียงผู้ใช้งานและเจ้าหน้าที่ที่ดูแลระบบเท่านั้นที่สามารถดูข้อมูลนี้ได้

2. ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ พบว่า ระบบสารสนเทศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนของผู้ดูแลระบบและส่วนของผู้ใช้งานระบบ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ส่วนของผู้ดูแลระบบ ประกอบด้วย ข้อมูลสมาชิก คลาสออกกำลังกาย โปรแกรมออกกำลังกาย สมรรถภาพทางกาย สภาพการใช้งานอุปกรณ์ในศูนย์ฯ การลงเวลาเข้าใช้บริการ การออกรายงาน การแจ้งเตือนเมื่อใกล้ถึงวันหมดอายุของสมาชิก การตั้งค่าและออกจากระบบ ดังภาพหน้าจอต่ต่อไปนี้

ภาพที่ 1 หน้าจอแสดงผลหน้าแรก

ภาพที่ 2 หน้าจอแสดงผลข้อมูลสมาชิก

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตอ่างทอง

ข้อมูลสมาชิก / นักศึกษา

ข้อมูลสมาชิก

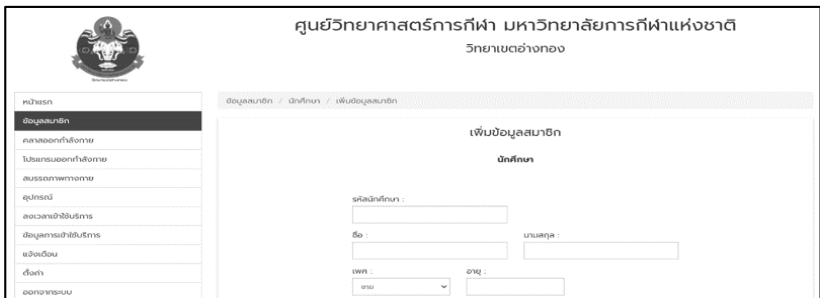
นักศึกษา

* คลิกเพื่อดูข้อมูลสมาชิก

ค้นหาสมาชิก: ค้นหา

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	รหัสสมาชิก	วันสมัคร	วันหมดอายุ
1	ธนบดี ศักดิ์ชัย	64171217001	01 กรกฎาคม 2564	01 กรกฎาคม 2568
2	สิริมา สิงห์คำ	64171317002	01 กรกฎาคม 2564	01 กรกฎาคม 2568
3	ธนบดี ศักดิ์ชัย	64171217003	01 กรกฎาคม 2564	01 กรกฎาคม 2568

ภาพที่ 3 หน้าจอแสดงผลข้อมูลสมาชิก

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตอ่างทอง

ข้อมูลสมาชิก / นักศึกษา / เพิ่มข้อมูลสมาชิก

เพิ่มข้อมูลสมาชิก

นักศึกษา

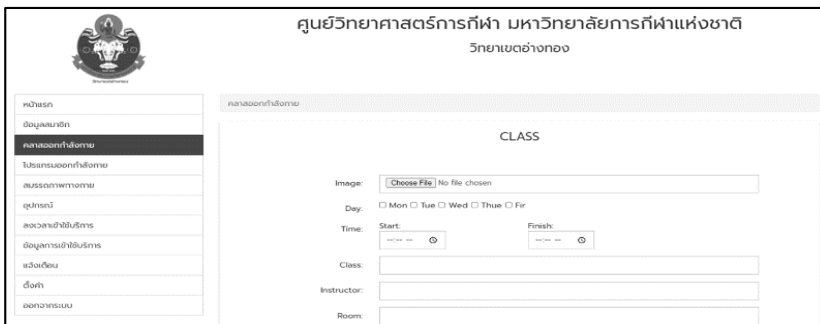
รหัสสมาชิก :

ชื่อ : นามสกุล :

เพศ : อายุ :

เลือก :

ภาพที่ 4 หน้าจอแสดงผลเพิ่มข้อมูลสมาชิก

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตอ่างทอง

กลางออกกำลังกาย

CLASS

Image: Choose File No file chosen

Day: ☐ Mon ☐ Tue ☐ Wed ☐ Thue ☐ Fir

Time: Start: Fresh:

Class:

Instructor:

Room:

ภาพที่ 5 หน้าจอแสดงผลคลาสออกกำลังกาย

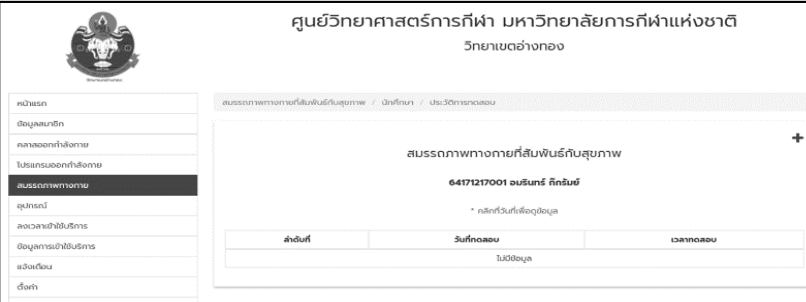
ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตอ่างทอง

โปรแกรมออกกำลังกาย / แบบฝึกเวท + คาร์ดิโอ เพื่อลดน้ำหนัก

แบบฝึกเวท + คาร์ดิโอ เพื่อลดน้ำหนัก

กล้ามเนื้อ / พุท, ศูกร์	ท่าฝึก	จำนวนเซต	จำนวนครั้งต่อเซต	เวลาพักระหว่างเซต
Chest (อก)	Barbell Bench Press	3	15	1-2 นาที
Back (หลัง)	Cable Lat Pulldown	3	15	1-2 นาที

ภาพที่ 6 หน้าจอแสดงผลโปรแกรมออกกำลังกาย

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตอ่างทอง

สมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ / วิเคราะห์ / ประวัติการทดสอบ

สมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ

64171217001 อนุพันธ์ ทิรันย

* คลิกเพื่อดูข้อมูล

ลำดับที่	วันที่ทดสอบ	ผลการทดสอบ
ไม่มีข้อมูล		

ภาพที่ 7 หน้าจอแสดงผลสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ

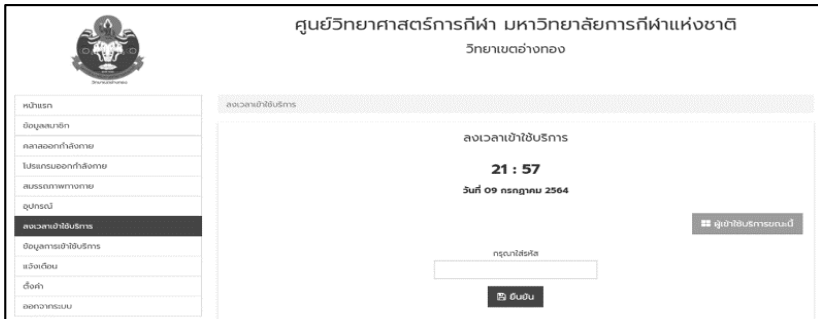
ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตอ่างทอง

อุปกรณ์ / ประเภทอุปกรณ์

ประเภทอุปกรณ์

ลำดับที่	ประเภท	
1	Free Weight	๔ ๘
2	Machine Weight	๔ ๘
3	Treadmill	๔ ๘
4	Bike	๔ ๘

ภาพที่ 8 หน้าจอแสดงผลประเภทอุปกรณ์ในศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตอ่างทอง

สวดเวลาเข้าใช้บริการ

สวดเวลาเข้าใช้บริการ

21 : 57

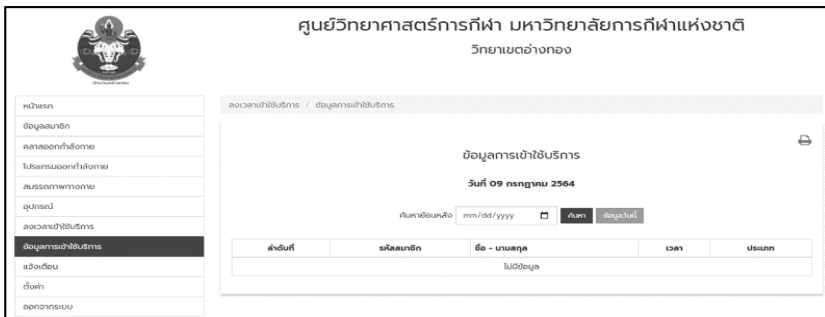
วันที่ 09 กรกฎาคม 2564

กรุณาใส่รหัส

ดู ข้อมูล

ปุ่ม: ดูข้อมูลการเข้าใช้บริการ

ภาพที่ 9 หน้าจอแสดงผลลงเวลาเข้าใช้บริการ

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตอ่างทอง

ข้อมูลการเข้าใช้บริการ / ข้อมูลการเข้าใช้บริการ

ข้อมูลการเข้าใช้บริการ

วันที่ 09 กรกฎาคม 2564

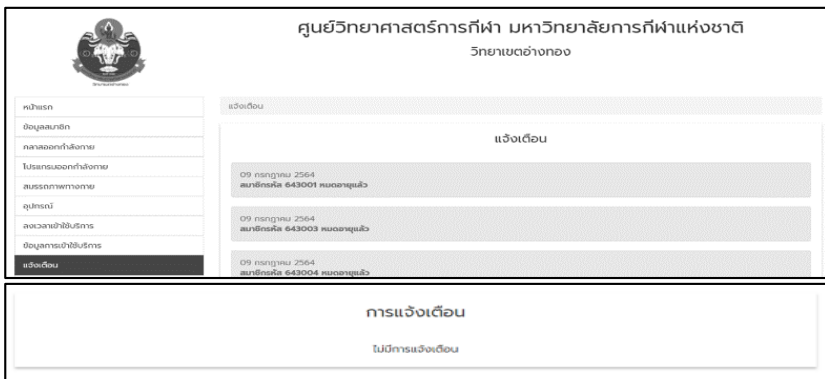
พิมพ์ข้อมูล

พิมพ์ข้อมูล

พิมพ์ข้อมูล

ลำดับที่	รหัสสมาชิก	ชื่อ - นามสกุล	เวลา	ประเภท
ไม่มีข้อมูล				

ภาพที่ 10 หน้าจอแสดงผลข้อมูลการเข้าใช้บริการ

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
วิทยาเขตอ่างทอง

แจ้งเดือน

แจ้งเดือน

09 กรกฎาคม 2564
สมาชิกจริง 643001 พบข้อมูลแล้ว

09 กรกฎาคม 2564
สมาชิกจริง 643003 พบข้อมูลแล้ว

09 กรกฎาคม 2564
สมาชิกจริง 643004 พบข้อมูลแล้ว

การแจ้งเดือน

ไม่มีการแจ้งเดือน

ภาพที่ 11 หน้าจอแสดงผลการแจ้งเดือน

ภาพที่ 12 หน้าจอแสดงผลการตั้งค่า

2.2 ส่วนของผู้ใช้งานระบบ ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนตัว ประวัติการออกกำลังกาย คลาสออกกำลังกาย ความสำเร็จในการออกกำลังกาย โปรแกรมออกกำลังกาย สมรรถภาพทางกาย การแจ้งเตือนเมื่อใกล้ถึงวันหมดอายุของสมาชิก เปลี่ยนรหัสผ่าน และออกจากระบบ ดังภาพหน้าจอต่อไปนี้

ภาพที่ 13 หน้าจอแสดงผลหน้าแรก

ภาพที่ 14 หน้าจอแสดงผลข้อมูลส่วนตัวของสมาชิก

หน้าแรก
ติดต่อส่วนนี้
ประวัติการออกกำลังกาย
ผลการออกกำลังกาย
ความถี่ของการออกกำลังกาย
โปรแกรมการออกกำลังกาย
สมรรถภาพทางกาย
การวัดเบื้องต้น
แบบประเมิน
ออกกำลังกายแบบ

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

วิทยาเขตอ่างทอง

ประวัติการออกกำลังกาย

ออกกำลังกายครั้งสุดท้าย

ไม่มีประวัติการออกกำลังกาย

ประวัติการออกกำลังกาย

(บ.ก.)	(ก.พ.)	(อ.ก.)	(อ.พ.)	(พ.ก.)	(อ.อ.)
(ก.ก.)	(ส.ก.)	(อ.อ.)	(อ.ก.)	(พ.พ.)	(ส.อ.)

ภาพที่ 15 หน้าจอแสดงผลประวัติการออกกำลังกาย

หน้าแรก
ติดต่อส่วนนี้
ประวัติการออกกำลังกาย
ผลการออกกำลังกาย
ความถี่ของการออกกำลังกาย
โปรแกรมการออกกำลังกาย
สมรรถภาพทางกาย
การวัดเบื้องต้น
แบบประเมิน
ออกกำลังกายแบบ

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

วิทยาเขตอ่างทอง

ประวัติการออกกำลังกาย / กรกฎาคม 2564

July 2021

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17

ภาพที่ 16 หน้าจอแสดงผลประวัติการออกกำลังกาย

หน้าแรก
ติดต่อส่วนนี้
ผลการออกกำลังกาย
ความถี่ของการออกกำลังกาย
โปรแกรมการออกกำลังกาย
สมรรถภาพทางกาย
การวัดเบื้องต้น
แบบประเมิน
ออกกำลังกายแบบ

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

วิทยาเขตอ่างทอง

ผลการออกกำลังกาย

ผลสังเกต

10:00 - 10:30 น.

ภาพที่ 17 หน้าจอแสดงผลคลาสออกกำลังกาย

หน้าแรก
ข้อมูลส่วนตัว
ประวัติการออกคำสั่งกาย
คำสั่งออกคำสั่งกาย
ความสำเร็จในการออกคำสั่งกาย
โปรแกรมออกคำสั่งกาย
สมรรถภาพทางกาย
การวิ่งเร็ว
เบสิคเบสิคฟาน
ออกอากาศแบบ

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

วิทยาเขตอ่างทอง

ความสำเร็จในการออกคำสั่งกาย

ความสำเร็จในการออกคำสั่งกาย

เบสิคเบสิค
ออกคำสั่งกายเวลา: 08:00 - 09:00
10 นาที

เบสิคเบสิค
ออกคำสั่งกายเวลา: 18:00 - 19:00
10 นาที

เบสิคเบสิค
ออกคำสั่งกายเวลา: 18:00 - 19:00
10 นาที

ภาพที่ 18 หน้าจอแสดงผลความสำเร็จในการออกคำสั่งกาย

หน้าแรก
ข้อมูลส่วนตัว
ประวัติการออกคำสั่งกาย
คำสั่งออกคำสั่งกาย
ความสำเร็จในการออกคำสั่งกาย
โปรแกรมออกคำสั่งกาย
สมรรถภาพทางกาย
การวิ่งเร็ว
เบสิคเบสิคฟาน
ออกอากาศแบบ

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

วิทยาเขตอ่างทอง

โปรแกรมออกคำสั่งกาย

โปรแกรมออกคำสั่งกาย

ลำดับ	ประเภท	จำนวน	จำนวน	จำนวน
		ออก	ออก	ออก
Chest (up)	Bentall Bench Press	3	15	1-2 นาที
Back (up)	Cable Lat Pull-down	3	15	1-2 นาที
Shoulder (up)	Bentall Curl	3	15	1-2 นาที
Triceps (up)	Cable Pushdown	3	15	1-2 นาที

ภาพที่ 19 หน้าจอแสดงผลโปรแกรมออกคำสั่งกาย

หน้าแรก
ข้อมูลส่วนตัว
ประวัติการออกคำสั่งกาย
คำสั่งออกคำสั่งกาย
ความสำเร็จในการออกคำสั่งกาย
โปรแกรมออกคำสั่งกาย
สมรรถภาพทางกาย
การวิ่งเร็ว
เบสิคเบสิคฟาน
ออกอากาศแบบ

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

วิทยาเขตอ่างทอง

สมรรถภาพทางกาย

สมรรถภาพทางกาย

6071301001 พายัพพิณ ชื่นชนะ

ไม่บังคับ

ภาพที่ 20 หน้าจอแสดงผลสมรรถภาพทางกาย

ภาพที่ 21 หน้าจอแสดงผลการแจ้งเดือน

ภาพที่ 22 หน้าจอแสดงผลเปลี่ยนรหัสผ่าน

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของ ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ มีผลการศึกษาดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.83) เป็นเพศชาย ซึ่งส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.27) มีสถานภาพเป็น นักศึกษา โดยมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 88.02) ดังรายละเอียดใน ตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1) เพศ		
- ชาย	169	69.83
- หญิง	73	30.17
รวม	242	100
2) สถานภาพ		
- นักศึกษา	187	77.27
- บุคลากร	11	4.55
- เจ้าหน้าที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา	2	0.83
- สมาชิก	42	17.36
รวม	242	100
3) ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	12	4.96
- ปริญญาตรี	213	88.02
- ปริญญาโท	14	5.79
- ปริญญาเอก	3	1.24
รวม	242	100

3.2 ความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพ มีผลการศึกษาดังนี้ (ดูตาราง 3)

1) ด้านการออกแบบหน้าจอติดต่อกับผู้ใช้งาน พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$) ซึ่งประเด็นที่ผู้ใช้มีความพึงพอใจสูงสุด คือ การเข้าสู่ระบบเพื่อใช้งานมีความสะดวกและสามารถเข้าใช้งานได้ง่าย ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมาคือ ความเหมาะสมในการใช้สัญลักษณ์หรือรูปภาพในการสื่อความหมาย ($\bar{X} = 4.44$) และความเหมาะสมในการวางตำแหน่งของส่วนประกอบและเมนูต่าง ๆ บนจอภาพ ($\bar{X} = 4.36$)

2) ด้านความยากง่ายในการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$) ซึ่งประเด็นที่ผู้ใช้มีความพึงพอใจสูงสุด คือ สามารถเข้าถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้ทุกที่ทุกเวลา ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาคือ การทำงานของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีความชัดเจนง่ายต่อการใช้งาน ($\bar{X} = 4.32$) และการเรียกดูข้อมูลมีความสะดวกและใช้งานง่าย ($\bar{X} = 4.32$)

3) ด้านความปลอดภัยของข้อมูล พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$) ซึ่งประเด็นที่ผู้ใช้มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ระบบสามารถแจ้งเตือนเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการล็อกอิน ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมาคือ ระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในภาพรวมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.42$) และการกำหนดให้เข้าถึงข้อมูลตามสิทธิ์มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.32$)

4) ด้านลักษณะโดยรวมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$) ซึ่งประเด็นที่ผู้ใช้มีความพึงพอใจสูงสุด คือ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.64$) รองลงมาคือ ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล ($\bar{X} = 4.51$) และมีความสะดวก ใช้งานง่าย ($\bar{X} = 4.41$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพ

ประเด็นความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ผลประสิทธิภาพ
ด้านการออกแบบหน้าจอติดต่อกับผู้ใช้งาน			
1. การเข้าสู่ระบบเพื่อใช้งานมีความสะดวกและสามารถใช้งานได้ง่าย	4.54	0.57	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมในการเลือกใช้นิต ขนาดและสีตัวอักษร	4.28	0.67	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมในการใช้สัญลักษณ์หรือรูปภาพในการสื่อความหมาย	4.44	0.56	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมในการวางตำแหน่งของส่วนประกอบและเมนูต่าง ๆ บนจอภาพ	4.36	0.64	มากที่สุด
รวม	4.41	0.61	มากที่สุด

ประเด็นความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ผลประสิทธิภาพ
ด้านความยากง่ายในการใช้งานระบบเทคโนโลยี			
สารสนเทศ			
1. การทำงานของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีความชัดเจน ง่ายต่อการใช้งาน	4.31	0.56	มากที่สุด
2. สามารถเข้าถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้ทุกที่ทุกเวลา	4.60	0.53	มากที่สุด
3. การเรียกดูข้อมูลมีความสะดวกและใช้งานง่าย	4.05	0.64	มาก
รวม	4.32	0.57	มากที่สุด
ด้านความปลอดภัยของข้อมูล			
1. การกำหนดให้เข้าถึงข้อมูลตามสิทธิ์มีความเหมาะสม	4.32	0.58	มากที่สุด
2. ระบบสามารถแจ้งเตือนเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการ ล็อกอิน	4.43	0.58	มากที่สุด
3. ระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในภาพรวมมีความ เหมาะสม	4.42	0.60	มากที่สุด
รวม	4.39	0.58	มากที่สุด
ด้านลักษณะโดยรวมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ			
1. มีความสะดวก ใช้งานง่าย	4.41	0.57	มากที่สุด
2. ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล	4.51	0.56	มากที่สุด
3. สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว	4.64	0.54	มากที่สุด
4. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศนี้เหมาะสมที่จะนำมาใช้งานจริง	4.20	0.59	มาก
รวม	4.44	0.57	มากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

1. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ พบว่าใช้ระบบการเก็บข้อมูลแบบเก่าด้วยการเก็บเป็นเอกสารใส่ไว้ในแฟ้ม ใช้การเซ็นชื่อในแฟ้มเมื่อมีผู้มาใช้บริการ ทำให้สิ้นเปลืองเวลา ทรัพยากรและพื้นที่ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล ควรมีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบและทันสมัย โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ใน

การจัดเก็บข้อมูล เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายและพื้นที่ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล จำเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐานเฉพาะบุคคล ได้แก่ ชื่อ นามสกุล อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง โรคประจำตัว ผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ ต้องมีหมายเลขครุภัณฑ์ สภาพการใช้งานของอุปกรณ์แต่ละชิ้นภายในศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาที่เป็นข้อมูลปัจจุบัน ผู้ใช้งานทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลทั่วไปในหน้าหลักของระบบสารสนเทศ ได้แก่ ข่าวสารและประกาศต่าง ๆ ของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา โปรแกรมการออกกำลังกาย ข้อมูลของคลาสออกกำลังกาย โดยข้อมูลเฉพาะบุคคลจะเป็นข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ชื่อ นามสกุล อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง โรคประจำตัว ผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ ซึ่งมีเพียงผู้ใช้งานและเจ้าหน้าที่ที่ดูแลระบบเท่านั้นที่สามารถดูข้อมูลนี้ได้ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของสนั่น หวานแท้ (2553) ที่พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บและการสืบค้นสำหรับการบริหารงานบุคคล คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยพบว่าปัญหาของการจัดเก็บข้อมูลของระบบงานเดิม การจัดเก็บข้อมูลไว้ในตู้เอกสารในรูปแบบของแฟ้มเอกสารนั้น มีข้อเสียคือเอกสารที่มีปริมาณมากทำให้การประมวลผลหรือค้นหาข้อมูลทำได้ล่าช้า หรืออาจเกิดการสูญหาย หาไม่พบได้ หากต้องการใช้ข้อมูลจะต้องรวบรวมและจัดพิมพ์ขึ้นใหม่ ทำให้เสียเวลาและไม่ทันต่อการใช้งาน เช่นเดียวกับ สุรัตน์ ทองหรี (2556) ที่กล่าวว่า การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้จะทำให้สืบค้นข้อมูลได้สะดวก รวดเร็วและปลอดภัย ไม่ต้องกลัวว่าข้อมูลจะสูญหาย ข้อมูลอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ไม่ชำรุดไปตามกาลเวลา ช่วยลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นและช่วยลดพื้นที่ในการจัดแฟ้มเก็บข้อมูล

2. การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ซึ่งระบบสารสนเทศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนของผู้ดูแลระบบ ประกอบด้วย ข้อมูลสมาชิก คลาสออกกำลังกาย โปรแกรมออกกำลังกาย สมรรถภาพทางกาย อุปกรณ์ในศูนย์ฯ การลงเวลาเข้าใช้บริการ การออกรายงาน การแจ้งเตือนเมื่อใกล้ถึงวันหมดอายุของสมาชิก และ 2) ส่วนของผู้ใช้งานระบบ ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนตัว ประวัติการออกกำลังกาย คลาสออกกำลังกาย ความสำเร็จ

ในการออกกำลังกาย โปรแกรมออกกำลังกาย สมรรถภาพทางกาย การแจ้งเตือนเมื่อใกล้ถึงวันหมดอายุของสมาชิก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สาวิตรี ทองจิต, ณัฐพล ทองฤทธิ์ และพิกุล สมจิตต์ (2562) ที่พัฒนาระบบจัดการข้อมูลฟิตเนส โดยพบว่าจำเป็นต้องจัดการระบบที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1) สมัครสมาชิก 2) ตรวจสอบสิทธิ์/Login เข้าสู่ระบบ 3) จัดการข้อมูลพื้นฐาน 4) จัดการข้อมูลผู้ใช้ 5) จัดการข้อมูลตารางเรียน 6) การชำระเงิน 7) จัดการข้อมูลรายจ่าย และ 8) ออกรายงาน และสอดคล้องกับ พีรทัต แก้วกระจ่าง และธนวัฒน์ พุกษาชีวะ (2562) ที่ศึกษาระบบบริหารจัดการฟิตเนส พบว่า ในการจัดเก็บฐานข้อมูล ระบบสามารถจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลพนักงาน ข้อมูลลูกค้า การสมัครสมาชิก การเข้าใช้บริการ การสั่งซื้อ และการรับอุปกรณ์ เป็นต้น รวมถึงการออกรายงานต่าง ๆ ประกอบด้วยรายงานการเข้าใช้บริการของสมาชิก รายงานการสั่งซื้อ รายงานการขาย รายงานการเบิกและรับอุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจสถานบริการออกกำลังกายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การประเมินความพึงพอใจของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการฐานข้อมูลสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจด้านการออกแบบหน้าจอตีต่อกับผู้ใช้งาน ด้านความยากง่ายในการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านความปลอดภัยของข้อมูล และด้านลักษณะโดยรวมของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยทั้ง 4 ด้านในระดับมากที่สุด ซึ่งการศึกษาดังกล่าวมีผลการศึกษาเช่นเดียวกับผลการศึกษาของ หทัยชนก แจ่มถื่น และอนิรุทธิ์ สติมัน (2558) ที่พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ระดับบัณฑิตศึกษาสำหรับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัมฤทธิ์ จิระพันธ์วัฒนา (2562) ที่พัฒนาแอปพลิเคชันแจ้งเตือนการเลือกคลาสฟิตเนสผ่านระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ พบว่า จากการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของแอปพลิเคชันแจ้งเตือนการเลือกคลาสฟิตเนสผ่านระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์และการประเมินความพึงพอใจแอปพลิเคชันแจ้งเตือนการเลือกคลาสฟิตเนสผ่านระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์

มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภัทรพงษ์ แซ่ตั้ง และศักดิ์ชัย ศิริรัตน์พาณิชย์ (2557) ที่ศึกษาความพึงพอใจในการ พัฒนาระบบฐานข้อมูลหลักสูตรออนไลน์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติเพื่อสนับสนุนงานวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ พบว่า ผลการประเมินด้านการออกแบบอยู่ในระดับปานกลาง ด้านรูปแบบการใช้งานและด้าน ความสมบูรณ์ของข้อมูลอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ใช้งานควรศึกษาคู่มือการใช้งานของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศก่อน การใช้งาน

1.2 เจ้าหน้าที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาควรจัดอบรมวิธีการใช้งานระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถใช้งานระบบเทคโนโลยี สารสนเทศได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การพัฒนาระบบให้ผู้ใช้บริการสามารถสมัครสมาชิกและชำระเงินผ่านระบบ สารสนเทศได้ โดยมีช่องทางการชำระเงินที่ให้ผู้สมาชิกสามารถเลือกวิธีที่สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). แผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ.2560– 2564. สืบค้น 31 สิงหาคม 2562, จาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8408

ไกรทพนธ์ เต็มวิทย์ขจร, ศิริชัย นามบุรี และนิมาธนี หะยิวาเงาะ. (2559). รายงานการ วิจัยเรื่องการพัฒนาบบสารสนเทศเพื่อการจัดการหลักสูตรมหาวิทยาลัย ราชภัฏยะลา ระยะที่ 1. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- ดั่งชนก ตรีรัตน์ศิริกุล และกาญจนา แซ่พาน. (2563). ระบบสารสนเทศสุขภาพ. สืบค้น 18 กันยายน 2565, จาก <http://msmishthammasat.blogspot.com/2010/12/health-informatics.html>
- พีรพัฒน์ แก้วกระจ่าง และธนวัฒน์ พงษ์ภาชีวะ. (2562). ระบบบริหารจัดการฟิตเนส. ภาคนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสยาม.
- ภัทรพงษ์ แซ่ตั้ง และศักดิ์ชัย ศิริรัตน์พาณิชย์. (2557). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลหลักสูตรออนไลน์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนงานวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- สนั่น หวานแท้. (2553). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บและการสืบค้น สำหรับการบริหารงานบุคคล คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สาวิตรี ทองชิต, ณัฐพล ทองฤทธิ์ และพิกุล สมจิตต์. (2562). การพัฒนาระบบจัดการข้อมูลฟิตเนส: กรณีศึกษาอิมฮิโร่. ใน การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติ และนานาชาติ ครั้งที่ 10 (หน้า 273-274). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุรัตน์ ทองหรี. (2556). การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับการค้นหาและจัดการบทความวิชาการและบทความวิจัย: กรณีศึกษาวารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- หทัยชนก แจ่มถื่น และอนิรุทธิ์ สติมัน. (2558). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. Veridian E-Journal, Slipakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8(2), 893-911.

อัมฤทธิ จิระพันธุ์วัฒนา. (2562). พัฒนาแอปพลิเคชันแจ้งเตือนการเลือกคลาสฟิตเนสผ่านระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์. ใน การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 (หน้า 1945). กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

การประเมินโครงการศูนย์แยกกักตัวในชุมชน:
กรณีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
โรงเรียนบ้านห้วยหาน อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย
The Project Evaluation of Community Isolation:
Case of COVID-19 Outbreak at Ban Houihan
School, Wiangkaen District, Chiang Rai Province

อดิสร ภู่อสาร^{1*} | Adisorn Pusara

Abstract

This qualitative research purposes to evaluate a project of community isolation at Ban Houihan school, Wiangkaen district, Chiang Rai province, to study problems, obstacles and limitations of working at community isolation, and to look for recommendations and ways of improvement of community isolation plans in the case of another disaster in the future. Key informants were 17 persons who were working in the

¹ รองศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา; Assoc. Prof., Program in Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

*Corresponding author email: sorn1@hotmail.com

community isolation. Research instrument was an interview form of CIPP model then separated information and inspected the quality of research by investigation triangulate. The results showed that there were three main issues which the first issue was included four aspects; the context of community isolation was to assist patients who did not have a serious symptom from a hospital efficiency that could not accept a number of patients so as to protect their families and communities. Secondly, the import factors from preparation of buildings and locations, and staffs from organizations in the community, supports of medical supplies and instruments from district level offices and local government organizations. Thirdly, the process of assigning roles and responsibilities of staffs, the medical treatment based on guidelines of Ministry of Public Health, and the supervision and improvement on jobs by the head of office in the community. Forthly, there were 84 patients within 1 month and no one died, and their relatives were satisfied from visiting conveniently, healthy mind of patients and proud staffs of their successful works. The second issue was problems, obstacles and limitations of work were a number of infected persons that could not be identified and a working period of time caused staffs being exhausted and expenditure being delayed based on government regulations. The third issue was three periods of recommendations and ways of improvement for disaster including, before disaster happened, a community should have plans to protect and plans to prepare for buildings and locations, staffs and budgets, during disaster happened, it was to follow plans, to control an evacuation, to administer buildings and locations, to manage a security, to provide consumer goods, to offer a transportation and communication, and to build a center and

network of help, and after disaster happened was to send sufferers back, to protect from social stigma, to restore buildings and locations and to manage budgets.

Keywords: Project Evaluation, Community Isolation, Covid-2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินโครงการศูนย์แยกกักตัวในชุมชน โรงเรียนบ้านห้วยหาน อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย 2) ศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดของการดำเนินงานศูนย์แยกกักตัวในชุมชน และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานศูนย์แยกกักตัวในชุมชน กรณีเกิดภัยพิบัติชนิดอื่นในอนาคต ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในศูนย์แยกกักตัวในชุมชน จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ตามแบบจำลองชิปปี้ (CIPP) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการแยกแยะข้อมูลและการตรวจสอบคุณภาพการวิจัยแบบสามเส้าจากตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า 1) การประเมินโครงการตามแบบจำลองชิปปี้ พบว่า (1) บริบทของการจัดตั้งศูนย์แยกกักตัวในชุมชน เกิดจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในชุมชนพบผู้ป่วยจำนวนมากเกินความสามารถในการรองรับผู้ป่วยของโรงพยาบาลจึงส่งต่อผู้ป่วยที่มีอาการไม่มากกลับมารักษาตัวในศูนย์แยกกักตัวในชุมชน เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคสู่ครอบครัวและชุมชน (2) ปัจจัยนำเข้า จากความพร้อมของอาคารสถานที่ และบุคลากรจากหน่วยงานภายในชุมชนและการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เวชภัณฑ์จากหน่วยงานระดับอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) กระบวนการ จากการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร การรักษาพยาบาลผู้ป่วยตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข การกำกับติดตามงานและการปรับปรุงงาน โดยหัวหน้าหน่วยงานภายในชุมชน (4) ผลผลิต ภายในระยะเวลา 1 เดือนมีผู้ป่วยเข้ารับการรักษา 84 คน ไม่พบผู้เสียชีวิต ผู้ป่วยและญาติพึงพอใจ เนื่องจากมีความสะดวกในการเยี่ยมเยียน ผู้ป่วย

มีสุขภาพจิตดี บุคลากรปฏิบัติงานมีความภูมิใจต่อความสำเร็จของงาน 2) ปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดของงานคือ การวางแผนโครงการที่ไม่สามารถระบุจำนวนผู้ป่วยติดเชื้ที่จะเข้ามารักษาตัว รวมถึงระยะเวลาในการดำเนินงาน ส่งผลให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความเหนื่อยล้า และความล่าช้าของการเบิกจ่ายงบประมาณตามระเบียบของทางราชการ และ 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางการปรับปรุงเมื่อเกิดภัยพิบัติสามระยะ คือ ระยะก่อนเกิดภัยพิบัติ ชุมชนควรวางแผนป้องกันและแผนการดำเนินการเตรียมความพร้อมของอาคารสถานที่ บุคลากรและงบประมาณ ระยะที่เกิดภัยพิบัติการดำเนินการตามแผน การควบคุมการอพยพ การบริหารอาคารสถานที่ การดูแลรักษาความปลอดภัย การจัดเครื่องอุปโภคบริโภค การขนส่งและสื่อสาร และการสร้างเครือข่ายให้ความช่วยเหลือ ระยะหลังเกิดภัยพิบัติ การส่งผู้ประสบภัยกลับ การป้องกัน การติดตามทางสังคม การฟื้นฟูอาคารสถานที่ และการดำเนินงานด้านงบประมาณ

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, ศูนย์แยกกักตัวในชุมชน, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

บทนำ

จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่ที่พบการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดในประเทศไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของบูรณาการความร่วมมือกำหนดมาตรการการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดให้อัตราการแพร่ระบาดของโรค จำนวนผู้ติดเชื้อและจำนวนผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อลดลงอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดระลอกเดือนเมษายน พ.ศ. 2564 ที่พบผู้ติดเชื้อจำนวนมากกระจายในทุกอำเภอในจังหวัดเชียงรายจนเกินขีดความสามารถของโรงพยาบาลสำหรับการจัดเตียงรองรับผู้ป่วยที่เข้ามารักษาตัวในโรงพยาบาล

จากปัญหาดังกล่าวกระทรวงสาธารณสุขจึงกำหนดแนวทางให้แต่ละจังหวัดจัดหาสถานที่สำหรับให้การดูแลรักษาพยาบาลกลุ่มผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับกลุ่มผู้ที่ไม่แสดงอาการหรือมีอาการน้อย เพื่อให้โรงพยาบาลหลักสามารถรองรับผู้ป่วยที่มีอาการหนักได้อย่างเต็มที่ แนวทางการจัดพื้นที่สำหรับผู้ป่วยอาการไม่มาก

สามารถแยกกักตัวได้ที่บ้าน (Home isolation) และการแยกกักตัวในชุมชน (Community isolation) กรณีพบผู้ป่วยในชุมชนเป็นกลุ่มใหญ่และมีการขยายการแพร่ระบาดภายในชุมชน โดยการกำหนดสถานที่กักตัวในชุมชนจะเป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด

ชุมชนบ้านห้วยหาน หมู่ที่ 9 ตำบลปอ อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย พบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กลุ่มใหญ่จากพิธีแต่งงานภายในชุมชนในช่วงปลายเดือนกันยายน พ.ศ. 2564 โดยพบผู้ป่วยติดเชื้ออาการไม่มากในกลุ่มสีเขียวจำนวน 84 คน และผู้ป่วยติดเชื้ออาการหนักในกลุ่มสีเหลืองและกลุ่มสีแดง 24 คน เกินความสามารถของโรงพยาบาลเวียงแก่น จังหวัดเชียงรายจัดหาเตียงรองรับผู้ป่วยได้ทั้งหมด อีกทั้งหากไม่รีบดำเนินการกักตัวผู้ป่วยติดเชื้อที่อาการไม่มากไว้ก็จะเกิดความเสี่ยงสำหรับการแพร่กระจายของผู้ติดเชื้อภายในชุมชนเพิ่มขึ้น คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดเชียงรายจึงได้ประกาศให้โรงเรียนบ้านห้วยหาน จังหวัดเชียงราย เป็นศูนย์แยกกักตัวในชุมชน โดยมีโรงพยาบาลเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย เป็นโรงพยาบาลที่รับผิดชอบดูแลผู้ถูกกักตัวในสถานที่แยกกักตัวในชุมชน โรงพยาบาลเวียงแก่นได้มอบหมายให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยหาน ดำเนินการดูแลผู้ป่วยติดเชื้ออาการไม่มาก และส่งต่อผู้ป่วยติดเชื้อที่มีอาการหนักไปยังโรงพยาบาลเวียงแก่นซึ่งเป็นโรงพยาบาลคู่สัญญา

บุคลากรผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของศูนย์แยกกักตัวในชุมชนโรงเรียนบ้านห้วยหาน อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยบุคลากรจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยหาน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) คณะกรรมการหมู่บ้าน และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งตั้งแต่การตรวจพบว่าการแพร่ระบาดโรคเป็นวงกว้างในช่วงปลายเดือนกันยายน 2564 การเปิดศูนย์ฯ ช่วงต้นเดือนตุลาคม 2564 การดูแลผู้ป่วยติดเชื้อ 84 คน และการส่งต่อผู้ป่วยที่มีอาการหนักจำนวน 24 คน ไปยังโรงพยาบาลเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย พร้อมรับกลับมาดูแลเฝ้าระวังอาการเมื่อผู้ป่วยหนักมีอาการดีขึ้น จนกระทั่งผู้ป่วยทั้งหมดหายจากการติดเชื้อกลับมาใช้ชีวิตในชุมชนได้ตามปกติ ทั้งนี้ไม่พบผู้เสียชีวิตจากการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชน แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของ

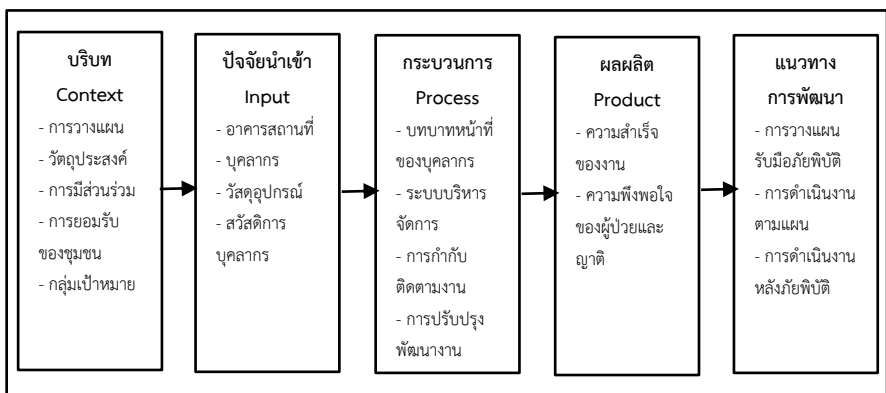
บุคลากรและการประสานความร่วมมือเป็นทีมงานดำเนินงานศูนย์แยกกักตัวในชุมชน ตามนโยบายการกำหนดสถานที่แยกกักตัวในชุมชน จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ต้องศึกษาถึงวิธีการดำเนินงานตามโครงการ สภาพปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดของการดำเนินงาน เพื่อจัดทำแนวทางการดำเนินงานของศูนย์แยกกักตัวในชุมชนหากเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อชนิดอื่น หรือเพื่อการดำเนินงานหากเกิดภัยพิบัติอื่นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินโครงการศูนย์แยกกักตัวในชุมชนโรงเรียนบ้านห้วยหาน อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดของการดำเนินงานศูนย์แยกกักตัวในชุมชนโรงเรียนบ้านห้วยหาน อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานศูนย์แยกกักตัวในชุมชนกรณีเกิดภัยพิบัติชนิดอื่นในอนาคต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภาพต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบกรณีศึกษารูปแบบเดี่ยว (Single case study) จากกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันปฏิบัติงานในโครงการจนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. **การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** (Key informants) ประกอบด้วย บุคลากรที่ร่วมกันปฏิบัติงานภายในศูนย์แยกกักกันตัวในชุมชน โรงเรียนบ้านห้วยหาน อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย จำนวน 17 คน กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการคัดเลือกแบบเจาะจงตามหน่วยงานและลักษณะของการดำเนินงานภายในศูนย์แยกกักกันตัวในชุมชน ได้แก่ 1) บุคลากรสาธารณสุข จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยหาน จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการการให้การดูแลทางการแพทย์ การจัดเวชระเบียน และการรับส่งต่อผู้ป่วย และ 2) บุคลากรกลุ่มสนับสนุนจากชุมชน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านและกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 2 คน ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) จำนวน 5 คน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวน 5 คน

2. **การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์** โครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาและผ่านการรับรองจากคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ตามใบรับรองเลขที่ HE-063-2565 วันที่รับรอง 31 มีนาคม พ.ศ. 2565 โดยยึดหลักเกณฑ์ตามประกาศเฮลซิงกิ (Declaration of Helsinki) มีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับภายในประเทศ

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นเครื่องมือวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ครอบคลุมประเด็นการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินการปรับแก้เนื้อหาของแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. **การวิเคราะห์ข้อมูลแบบจำแนกข้อมูล** (Typological analysis) โดยดำเนินการแยกแยะข้อมูลเพื่อจำแนกความแตกต่างและความคล้ายคลึงของข้อมูล การ

พิจารณาสอดคล้องเรียงลำดับประเด็นหลักของข้อมูล และการแปลความหมายจากข้อมูล การเชื่อมความสัมพันธ์ในประเด็นหลักของข้อมูล

5. การพิจารณาคุณภาพงานวิจัย โดยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) จากผู้ให้ข้อมูล (Member checks) โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ผ่านการแปลความหมายกลับไปให้ตัวแทนของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละกลุ่มอ่านเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

ผลการวิจัย

1. การประเมินโครงการตามรูปแบบการประเมิน CIPP มีผลการศึกษาดังนี้

1.1 บริบท (Context) ประกอบด้วย การวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ การยอมรับของชุมชน และการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย มีรายละเอียดดังนี้ 1) การวางแผน จัดตั้งศูนย์แยกกักตัวในชุมชนโดยหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้นำชุมชน จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในชุมชน มีผู้ป่วยเป็นจำนวนมากเกินความสามารถในการรองรับผู้ป่วยของโรงพยาบาล 2) วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์แยกกักตัวในชุมชน เพื่อรองรับผู้ป่วยในชุมชนที่มีอาการไม่มาก ผ่านการรักษาขั้นต้นจากโรงพยาบาลกลับมารักษาตัวเอง ลดความแออัดภายในโรงพยาบาล ป้องกันการแพร่เชื้อสู่ครอบครัวและชุมชน 3) ประชาชนในชุมชนยอมรับการจัดตั้งศูนย์แยกกักตัวภายในชุมชน เนื่องจากผู้ป่วยเป็นญาติพี่น้องของตน 4) กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนในชุมชนที่ติดเชื้อและได้รับการรักษาขั้นต้นจากโรงพยาบาล

1.2 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ความพร้อมของอาคารสถานที่ และระบบสาธารณูปโภค บุคลากร การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และการจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากร มีรายละเอียดดังนี้ 1) อาคารสถานที่ที่ใช้จัดตั้งศูนย์แยกกักตัวในชุมชนคือ อาคารเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหาน สถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใจกลางชุมชนสามารถจัดหาอาหารเพื่อจัดเลี้ยงผู้ป่วยและบุคลากรได้สะดวก โรงเรียนมีรั้วแสดงอาณาเขต มีอาคารหลายหลังสามารถจัดเป็นอาคารที่พักผู้ป่วยและอาคารที่พักของบุคลากรสาธารณสุขอย่างเป็นสัดส่วน 2) การจัดระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ห้องน้ำ ห้องสุขา ระบบไฟฟ้า

ประปา อินเทอร์เน็ต และพื้นที่สาธารณะให้ผู้ป่วยได้พักผ่อน 3) บุคลากรผู้สนับสนุนเป็นบุคลากรจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยและประชาชนภายในหมู่บ้าน ได้แก่ ชุติรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยและคัดกรองผู้มาติดต่อ 4) วัสดุอุปกรณ์ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล เวชภัณฑ์ทางการแพทย์ได้รับการสนับสนุนจากโรงพยาบาลคู่สัญญา 5) การจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากรโดยจัดอาหารน้ำดื่ม อาหารเสริมสำหรับบุคลากร ซึ่งอาหารและน้ำดื่มบางส่วนได้รับการสนับสนุนการบริจาคจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ค่าตอบแทนเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

1.3 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร การรักษาพยาบาลผู้ป่วย การกำกับติดตามงานและการปรับปรุงงานตามสถานการณ์ มีรายละเอียดดังนี้ 1) การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรตามความถนัดหรือประสบการณ์เดิม โดยกำหนดให้บุคลากรผลัดกันอยู่เวรดูแลศูนย์แยกกักตัวในชุมชนตลอด 24 ชั่วโมง หัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่กำกับติดตามการทำงานของบุคลากรและเตรียมความพร้อมตลอดสถานการณ์ 2) การรักษาพยาบาลผู้ป่วยเป็นไปตามแนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงสาธารณสุข 3) การกำกับติดตามงานและการสร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากรโดยหัวหน้าหน่วยงานในพื้นที่ 4) การปรับปรุงงานตามสถานการณ์ และขอรับการสนับสนุนบุคลากรจากหน่วยงานในพื้นที่ใกล้เคียง ตลอดจนการขอรับบริจาคเงินและสิ่งของจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม

1.4 ผลผลิต (Product) ประกอบด้วย ความสำเร็จของงานและความพึงพอใจของผู้ป่วยและญาติ มีรายละเอียดดังนี้ 1) ความสำเร็จของงานศูนย์แยกกักตัวในชุมชนโรงเรียนบ้านห้วยหาน จัดเตียงรองรับผู้ป่วย 60 เตียง มีผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หมุนเวียนกันเข้ารับกักตัว 84 คน ในระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ไม่พบผู้เสียชีวิตจากการแพร่ระบาด บุคลากรที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นบุคลากรจากหน่วยงานภายในชุมชน 2) ผู้ป่วย ญาติผู้ป่วยและประชาชนมีความพึงพอใจต่อการจัดตั้งศูนย์แยกกักตัวใน

ชุมชนเนื่องจากมีความสะดวกในการเยี่ยมผู้ป่วย ความเคยชินกับสภาพอากาศ และอาหารประจำท้องถิ่นส่งผลให้สุขภาพจิตของผู้ป่วยดีขึ้น บุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมดำเนินโครงการ แม้ว่าจะมีความเสี่ยงจากการติดเชื้อ แต่มีความภูมิใจที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลผู้ป่วยที่เป็นญาติพี่น้องของตนเองจนหายเป็นปกติ

2. ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดของการดำเนินโครงการการจัดตั้งศูนย์แยกกักตัวในชุมชนภายใต้สถานการณ์ที่เร่งด่วนฉุกเฉิน ทำให้ไม่สามารถวางแผนการดำเนินโครงการได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากไม่สามารถคาดคะเนจำนวนผู้ป่วยและระยะเวลาดำเนินงานของศูนย์แยกกักตัวในชุมชน เกิดปัญหาความเหนื่อยล้าของบุคลากรและการวางแผนเบิกจ่ายงบประมาณ

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางปรับปรุงกรณีเกิดภัยพิบัติ กรณีเกิดโรคติดต่อแพร่ระบาดเข้ามาในชุมชนหรือเกิดภัยพิบัติที่ต้องจัดอาคารสถานที่รองรับผู้ที่อพยพจากพื้นที่ที่มีปัญหาภัยพิบัติในแต่ละชุมชน ควรดำเนินการ 3 ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนดำเนินงาน ขั้นตอนการดำเนินงาน และขั้นตอนหลังภัยพิบัติ โดยแต่ละขั้นตอนสามารถดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การวางแผนดำเนินงาน เป็นกระบวนการที่แต่ละชุมชนควรพิจารณาทำแผนป้องกันภัยพิบัติที่ชุมชนจะได้รับจากการพิจารณาความเสี่ยง การวางแผนป้องกันการวางแผนการดำเนินงาน การฝึกอบรมเตรียมความพร้อมของบุคลากรและประชาชน การจัดเตรียมอาคารสถานที่ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ และการจัดงบประมาณสำรองจ่ายกรณีภาวะเร่งด่วนฉุกเฉิน

3.2 การดำเนินงานตามแผน การควบคุมการอพยพ การบริหารอาคารสถานที่ การจัดการด้านความปลอดภัย การจัดหาอาหารเครื่องดื่ม การขนส่งและการติดต่อสื่อสาร และการสร้างเครือข่ายการให้ความช่วยเหลือ

3.3 การดำเนินงานภายหลังภัยพิบัติ การส่งผู้ประสบภัยกลับบ้าน การฟื้นฟูสถานที่ให้กลับสู่สภาพเดิมและการดำเนินงานด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ

อภิปรายผล

1. การประเมินโครงการศูนย์แยกกักตัวในชุมชนด้วยรูปแบบการประเมิน CIPP Model ดังนี้

บริบท (Context)

การจัดตั้งศูนย์แยกกักตัวในชุมชน โรงเรียนบ้านห้วยหาน เกิดจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในชุมชนบ้านห้วยหาน ทำให้มีผู้ป่วยจำนวนมากเกินความสามารถในการรองรับผู้ป่วยของโรงพยาบาลเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย กอปรกับแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยจากการตรวจหาเชิงรุกพบผู้สัมผัสเชื้อกลุ่มเสี่ยงติดเชื้อไวรัสโคโรนาในแต่ละวันจำนวนมาก ในขณะที่คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดเชียงรายมอบหมายให้นายอำเภอในฐานะหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอ มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงานจัดตั้งศูนย์แยกกักตัวในชุมชน โดยนายอำเภอเวียงแก่นจังหวัดเชียงราย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปอ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านห้วยหาน และผู้ใหญ่บ้านห้วยหานร่วมกันประชุมตัดสินใจเลือกพื้นที่จัดตั้งศูนย์แยกกักตัวในชุมชนโดยใช้สถานที่โรงเรียนบ้านห้วยหาน มีระยะเวลาเตรียมการด้านอาคารสถานที่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และการเตรียมการด้านบุคลากรก่อนการเปิดรับผู้ป่วยที่ผ่านการรักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากโรงพยาบาลเวียงแก่นเพียง 3 วัน อันเป็นการดำเนินงานภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน ดังที่ ชนิดาภา จันทรแก้ว และพิระพงศ์ ภักดิ์ศิริ (2564: 42) กล่าวว่า ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ปฏิบัติตามผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหาสถานที่ควบคุมเพื่อสังเกตอาการผู้ป่วยตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 กำหนดให้โรงพยาบาลสถานพยาบาล หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการป้องกันดูแลผู้ป่วย จัดหายาเวชภัณฑ์ เครื่องมือในการตรวจโรค เครื่องช่วยหายใจและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็น ทั้งนี้ให้รวมถึงการเตรียมบุคลากรทางการแพทย์ และการเตรียมสถานที่กักตัวเพื่อสังเกตอาการหรือจัดเตียงเพื่อรองรับผู้ป่วยที่อาจเพิ่มจำนวนขึ้น จากการตั้งศูนย์พักคอยและการแยกกักตัวในการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19

สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์แยกกักตัวในชุมชนเพื่อรักษาผู้ป่วยที่มีอาการไม่มาก ผ่านการรักษาขั้นต้นจากโรงพยาบาล ผ่านการวินิจฉัยจากแพทย์ให้ผู้ป่วยสามารถกลับไปรักษาด้วยตนเอง โดยการกักตัวตามคำแนะนำของแพทย์ ซึ่งจะลดภาระของโรงพยาบาลในการจัดหาเตียงให้ผู้ป่วยที่มีอาการไม่มากเหล่านี้ แต่หากส่งให้ผู้ป่วยกลับไปรักษาตัวเองที่บ้านก็อาจเกิดการแพร่เชื้อสู่บุคคลในครอบครัวและชุมชนได้ จึงต้องจัดหาสถานที่ภายในชุมชนให้ผู้ป่วยพักรักษาตัวก่อนกลับสู่ครอบครัว ซึ่งการจัดสถานที่ภายในชุมชนในลักษณะศูนย์แยกกักตัวในชุมชน ต้องมีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันทำงานตามความถนัด โดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัมปนาท วุฒิการกำจร (2560: 100-101) ที่ศึกษาการบริหารจัดการและส่งเสริมความช่วยเหลือในสถานการณ์ฉุกเฉินแก่ผู้ประสบภัย พบว่าควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการประสานงานเพื่อนำไปสู่การแจกจ่าย โดยหน่วยงานเสริมในการอำนวยความสะดวก รวบรวมข่าวสารข้อมูล ลักษณะโครงสร้างประชากรในพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกกับภาคส่วนอื่น ๆ ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามหลักการ Specialization of work ซึ่งเป็นการทำงานตามหลักความเชี่ยวชาญ และจุดแข็งของหน่วยงานที่แตกต่างกัน เพื่อตอบสนองเป้าหมายในภาพรวมเดียวกัน

ปัจจัยนำเข้า (Input)

การใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนบ้านห้วยหานเพื่อจัดตั้งศูนย์แยกกักตัวในชุมชน เนื่องจากความเหมาะสมของอาคารและอาคารประกอบ โดยอาคารที่พักของผู้ป่วยเป็นอาคารโปร่งโล่ง มีประตูเข้าออกเพียงทางเดียว สามารถควบคุมดูแลผู้ป่วยได้ มีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคและยังขยายพื้นที่รับผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้นไปยังอาคารใกล้เคียงเป็นสัดส่วนเดียวกันได้ อาคารที่พักของบุคลากรด้านสาธารณสุขแยกเป็นสัดส่วนต่างหาก ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากอาคารที่พักของผู้ป่วย

บุคลากรผู้ปฏิบัติงานศูนย์แยกกักตัวในชุมชนประกอบด้วยบุคลากรจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทำหน้าที่ดูแลรักษาผู้ป่วยภายในศูนย์แยกกักตัวในชุมชน บุคลากรในชุมชนประกอบด้วยชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยรอบศูนย์แยกกักตัวในชุมชน

การคัดกรองผู้มาติดต่อ และประสานงานระหว่างผู้ป่วยกับบุคลากรภายในศูนย์ฯ บุคลากรทุกฝ่ายได้รับข้อมูลเบื้องต้นก่อนปฏิบัติงานเพียง 3 วันก่อนเปิดศูนย์แยกกักตัวในชุมชน ซึ่งต่างก็เต็มใจในการปฏิบัติงานในภารกิจนี้ แม้ว่าจะเป็นภารกิจที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อจากผู้ป่วย แล้วนำเชื้อโรคติดต่อกลับไปติดต่อสมาชิกในครอบครัวเมื่อกลับจากการปฏิบัติภารกิจ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ กายสิทธิ์ แก้วยาศรี และบุญมา สุนทรวรัตน์ (2564: 31) ที่ศึกษาแนวทาง การดำเนินงานและผลกระทบจากโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส (โควิด-19) จังหวัดเลย พบว่า ผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ผู้ให้บริการมีความกลัว กังวล เครียด อีกทั้งเป็นห่วงครอบครัวในกรณีที่ตนเองปฏิบัติงานกับผู้ป่วยและกลับบ้าน อาจนำเชื้อไปติดครอบครัว แม้ว่าบุคลากรจะมีความวิตกกังวลต่อการปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยติดเชื้อ ซึ่งสามารถแพร่ระบาดติดต่อไปสู่ผู้ปฏิบัติงานและครอบครัว แต่บุคลากรผู้เกี่ยวข้องต่างยินดีเข้าร่วมดำเนินงานศูนย์แยกกักตัวในชุมชนตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทั้งที่ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับในเบื้องต้นไม่สามารถระบุเวลาในการสิ้นสุดโครงการได้ แต่ด้วยจิตสำนึกในหน้าที่ ความผูกพันกับองค์กรและชุมชนทำให้บุคลากรผู้ร่วมปฏิบัติงานตัดสินใจเข้าร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปองขวัญ จงใจจิตรสกุล และคณะ (2560: 145-146) ที่ศึกษาการวิเคราะห์รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน พบว่าความผูกพันต่อองค์การส่งผลต่อพลังอำนาจในการปฏิบัติงานมากที่สุด การยึดมั่นผูกพันกับองค์กรเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการผลักดันให้พนักงานเต็มใจที่จะพยายามกระทำสิ่งที่ดีให้กับองค์กร ทำงานด้วยความสบายใจ ยินดีที่จะทำตามเป้าหมายขององค์การอย่างเต็มที่ และมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงอยู่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การต่อไป

เมื่อหัวหน้าหน่วยงานได้จัดประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์แยกกักตัวในชุมชนแล้ว หัวหน้าหน่วยงานได้กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย รวมถึงการประสานงานกันกับหน่วยงานที่ร่วมมือดำเนินงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิษฐ์ บุญนอม (2563:

91-92) ที่ศึกษาแนวทางการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ความสำเร็จในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชนกับองค์การบริหารส่วนตำบลบางสะแก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านกระบวนการบริหารจัดการที่ต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความสอดคล้องและครอบคลุมทุกรายละเอียดในทุก ๆ ด้าน เนื่องจากกระบวนการบริหารจัดการเป็นกระบวนการของกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องและการประสานงานกัน ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพ ช่วยให้คุณภาพชีวิตของผู้ปฏิบัติงานดีขึ้น และยังเป็นการแสวงหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุด

สำหรับการได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ประกอบด้วยครุภัณฑ์สำหรับผู้ป่วย ได้แก่ เตียงผู้ป่วย เครื่องนอน พัดลม และอุปกรณ์การป้องกันตัวจากการติดเชื้อ เช่น หน้ากากอนามัย ถุงมือยาง ถุงขยะ และเจลล้างมือ เป็นต้น โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ได้รับการสนับสนุนจากโรงพยาบาลคูสัญญา ทั้งนี้ลักษณะของการเบิกจ่ายเป็นไปตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และประกาศคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด ทำให้ศูนย์แยกกักตัวในชุมชนได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์อย่างรวดเร็ว ทันต่อการใช้งาน เมื่อเทียบกับการจัดซื้อจัดจ้างตามวิธีการปกติของระบบราชการ

ส่วนการจัดสวัสดิการและค่าตอบแทนให้กับบุคลากรสำหรับบุคลากรด้านสาธารณสุขนั้น มีการจัดที่พักเพื่ออยู่เวรในอาคารที่แยกจากอาคารที่พักของผู้ป่วย จัดระบบอินเทอร์เน็ตสำหรับการติดต่อประสานงานกับโรงพยาบาลคูสัญญาได้ตลอด 24 ชั่วโมง การจัดเตรียมอาหาร การเบิกจ่ายค่าตอบแทนการอยู่เวรและค่าเสี่ยงภัยตามระเบียบของราชการ ส่วนบุคลากรในชุมชนผู้ที่มาอยู่เวรจะได้รับอาหาร อาหารเสริม และน้ำดื่ม

กระบวนการ (Process)

การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร โดยผู้นำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรียกประชุมและกำหนดบทบาทหน้าที่บุคลากรตามความถนัด รวมทั้งประสบการณ์เดิมที่เคยปฏิบัติในการควบคุม ป้องกันและแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เริ่มระบาด

เข้าสู่ประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 บุคลากรผู้ปฏิบัติงานประกอบด้วยบุคลากรทางสาธารณสุข ทำหน้าที่ดูแลรักษาผู้ป่วยภายในศูนย์แยกกักตัวในชุมชน โดยมีบุคลากรในชุมชนทำหน้าที่ประสานงานสนับสนุนช่วยเหลือบุคลากรสาธารณสุข นอกจากนี้ยังมีบุคลากรภายนอกชุมชนให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและวัสดุอุปกรณ์ ทำให้การดำเนินงานของศูนย์แยกกักตัวในชุมชนประสบผลสำเร็จอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของบัณฑิต เกียรติจตุรงค์ (2564: 202-203) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบภาคีเครือข่ายในการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การร่วมมือของภาคีเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ โรงพยาบาลประจำอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชนได้ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมทุกขั้นตอน โดยทุกหน่วยงานให้การสนับสนุนทั้งด้านวิชาการและวัสดุในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการค้นหาปัญหาและสาเหตุ มีส่วนร่วมในการวางแผน แก้ไขปัญหา การดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินการ ส่งผลให้จำนวนผู้ติดเชื้อมีจำนวนลดลงอย่างชัดเจน

ในส่วนของการจัดระบบการอยู่เวรของบุคลากรทั้งกลุ่มบุคลากรสาธารณสุขและกลุ่มบุคลากรในชุมชน ผลัดเปลี่ยนกันอยู่เวรตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งภายหลังพบผู้ป่วยติดเชื้อเพิ่มขึ้น ทำให้ต้องเพิ่มเตียงรองรับผู้ป่วย ในขณะที่บุคลากรมีจำนวนเท่าเดิม ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษา คำประสิทธิ์ (2565: 40) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารพยาบาลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลโนนไทย พบว่า เมื่อมีอัตราการแพร่ระบาดเพิ่มมากขึ้น พบปัญหาอัตรากำลังไม่เพียงพอ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์การกำหนดมาตรการบริหารอัตรากำลังพยาบาล ทำให้พยาบาลที่ปฏิบัติงานมีความเห็นว่าการระงับเพิ่มมากขึ้น เป็นอุปสรรคสำคัญในการให้การดูแลผู้ป่วยจนเกิดความเหนื่อยล้าในการทำงานและส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

สำหรับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยภายในศูนย์แยกกักตัวในชุมชนนั้น ผู้ป่วยเป็นประชาชนในชุมชนที่ผ่านการตรวจเชื้อเชิงรุกของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เมื่อพบว่ามีอาการติดเชื้อ ผู้ป่วยไม่มีอาการรุนแรงก็จะส่งยารักษาตามอาการ พร้อมนำส่งผู้ป่วยมารักษาตัวที่ศูนย์แยกกักตัวในชุมชนจนครบ 14 วัน จึงจะอนุญาตให้ผู้ป่วยกลับบ้าน หากอาการของผู้ป่วยไม่ดีขึ้นก็จะส่งตัวผู้ป่วยกลับไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลประจำอำเภอต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูลีกร ธนธิตกร (2564: 1148) ที่ศึกษาระบบและประสิทธิผลการดูแลผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในหอผู้ป่วยเฉพาะกิจ กรมควบคุมโรค พบว่า การดูแลรักษาและติดตามผู้ป่วยเป็นไปตามแนวทางเวชปฏิบัติ การวินิจฉัย การดูแลและป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของกรมการแพทย์ โดยการวัดสัญญาณชีพกำหนดให้มีการวัด 2 รอบ การควบคุมโรคดูแลรักษาผู้ป่วยทุกรายจนครบ 14 วัน จนผู้ป่วยไม่มีอาการ จึงจำหน่ายผู้ป่วยกลับบ้านและไม่มีการตรวจ RT-PCR ก่อนจำหน่ายตามเกณฑ์การจำหน่ายผู้ป่วยขององค์การอนามัยโลก

ส่วนการกำกับติดตามงานและการปรับปรุงงานตามสถานการณ์ของศูนย์แยกกักตัวในชุมชนนั้น ผู้นำของหน่วยงานสองหน่วยงานร่วมกันประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและผู้นำชุมชนร่วมกันกำกับติดตามงานและปรับปรุงงานในงานที่รับผิดชอบ ทั้งนี้พบว่าการปรับปรุงงานที่สำคัญคือ เมื่อพบแนวโน้มของผู้ป่วยติดเชื้อในชุมชนเพิ่มขึ้น ปริมาณเตียงรองรับผู้ป่วยในศูนย์แยกกักตัวในชุมชนไม่เพียงพอ จึงต้องเพิ่มจำนวนเตียงรองรับผู้ป่วยทำการจัดเตรียมพื้นที่รองรับผู้ป่วยเพิ่มเติมในขณะที่จำนวนบุคลากรที่ต้องอยู่เวรปฏิบัติงานมีจำนวนเท่าเดิม ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจึงประสานงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ใกล้เคียงจัดส่งบุคลากรสนับสนุนและผู้นำชุมชนประสานงานกับหมู่บ้านใกล้เคียงจัดส่งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สนับสนุน ทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานตั้งแต่เปิดศูนย์กักตัวในชุมชนลดความเหนื่อยล้าและความเครียดจากการปฏิบัติงาน แสดงให้เห็นว่าผู้นำองค์กรเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานภายใต้ภาวะเร่งด่วนและฉุกเฉิน การกำกับติดตามงานและความสามารถในการปรับปรุงงานตามสถานการณ์ทำให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจ สามารถ

ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัสสร เจริญนาม (2561: 283) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงพยาบาลชุมชน ในเขตบริการสุขภาพที่ 3-6 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรและองค์กร การที่ผู้บริหารสามารถชนะใจผู้ใต้บังคับบัญชาจนทำให้มีความผูกพันทุ่มเททำงานด้วยความเต็มใจนั้น เป็นผลมาจากผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้นำที่เหมาะสม สนใจในตัวผู้ใต้บังคับบัญชาและสภาพแวดล้อมขององค์กรที่เป็นอยู่ ผู้บริหารสามารถปรับรูปแบบการบริหารให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ จึงสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรในองค์กร และสามารถเปลี่ยนแปลงองค์การให้บรรลุเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงได้

ผลผลิต (Product)

การดำเนินงานโครงการศูนย์แยกกักตัวในชุมชน ระยะเวลา 1 เดือน มีผู้ป่วยกรณีการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เข้ารับการรักษารวม 84 คน ไม่พบผู้ป่วยเสียชีวิตจากกรณีนี้ นับได้ว่าศูนย์แยกกักตัวในชุมชนสามารถดำเนินงานได้ประสบผลสำเร็จภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ป่วย ประชาชนในพื้นที่ และบุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายในศูนย์แยกกักตัวในชุมชน

ในด้านความสำเร็จของการดำเนินงานศูนย์แยกกักตัวในชุมชนนั้น เกิดขึ้นจากกลไก 3 ประการ ประกอบด้วย 1) กลไกด้านศักยภาพของผู้นำ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและผู้นำชุมชน การร่วมกันตัดสินใจจัดตั้งศูนย์แยกกักตัวในชุมชนเพื่อรองรับผู้ป่วย 2) กลไกด้านความพร้อมและความทุ่มเทในการดำเนินงานของบุคลากร และ 3) กลไกด้านการบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งภายในชุมชน ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หน่วยงานภายนอกชุมชน ได้แก่ โรงพยาบาลประจำอำเภอ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ หน่วยงานในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮาซันอักริม ดงนะเต็ง และคณะ (2564: 302) ที่ศึกษากลไกการจัดการสถานการณ์

การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขององค์การบริหารส่วนตำบลควนปริง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง พบว่า กลไกสำคัญในการจัดการสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครอบคลุม 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ด้านศักยภาพผู้นำ 3 กลไกประกอบด้วย ผู้นำปฏิบัติงานยึดหลักผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ เน้นการเข้าถึงประชาชนโดยการลงพื้นที่และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย ติดตามข้อมูลข่าวสาร และสถานการณ์อย่างใกล้ชิดเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหา 2) ด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติ ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของบุคลากรโดยการประชุมและอบรม เพื่อรับมือกับสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จัดเตรียมเครื่องมือการป้องกันอย่างครบถ้วน ดำเนินการควบคุมการเข้าออกพื้นที่ และ 3) ด้านการบูรณาการความร่วมมือเพื่อเผชิญภัยพิบัติ ประกอบด้วย การบูรณาการการปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง นักวิชาการสาธารณสุข เจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ความร่วมมือกับประชาชนในการสอดส่องดูแลภายในพื้นที่ และการประสานความช่วยเหลือภาคเอกชนและห้างร้านต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนอุปกรณ์การป้องกันเชื้อ

สำหรับผู้ป่วยและญาติผู้ป่วยนั้นพบว่ามีความพึงพอใจในการเข้ารับการรักษาตัวที่ศูนย์แยกกักตัวในชุมชน เนื่องจากสถานที่ตั้งของศูนย์แยกกักตัวในชุมชนอยู่ภายในพื้นที่ของชุมชน ผู้ป่วยมีความคุ้นชินกับสภาพอากาศ ญาติผู้ป่วยสามารถนำอาหารท้องถิ่นที่ผู้ป่วยคุ้นชิน รวมถึงสิ่งของเครื่องใช้จำเป็นมามอบให้ผู้ป่วยได้สะดวก ผู้ป่วยทั้งหมดเป็นสมาชิกในชุมชนเดียวกัน มีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน รวมถึงเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ดูแลผู้ป่วยเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ซึ่งมีความเข้าใจสังคมวัฒนธรรมชุมชน ส่งผลให้สุขภาพจิตของผู้ป่วยดีขึ้น ผลการรักษาโรคจึงดีขึ้น

ส่วนบุคลากรที่ร่วมกันดำเนินงานภายในศูนย์แยกกักตัวในชุมชนนั้นพบว่ามีความภาคภูมิใจที่ได้ร่วมมือกันดำเนินงานรักษาผู้ป่วยจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งผู้ป่วยทั้งหมดเป็นคนในชุมชนที่มีความคุ้นเคยใกล้ชิด บุคลากรทุกฝ่ายต่างก็ทุ่มเทและร่วมมือกันปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับผล

การศึกษาของ รุ่งเรือง กิจผาติ และคณะ (2564: 820) ที่ศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจต่อการดำเนินงานเชิงรุกเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระลอกแรกในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุข พบว่า แรงจูงใจในการทำงานเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ อสม. มีระดับมากที่สุด เนื่องจากแรงจูงใจเป็นปัจจัยภายในของตัวบุคคลที่ส่งเสริมให้บุคคลมีความพอใจและแสดงออกต่อความกระตือรือร้นในการทำงาน ซึ่งแรงจูงใจนี้เป็นปัจจัยภายในของตัวบุคคลที่จะส่งผลต่อการแสดงสมรรถนะในการปฏิบัติงาน

2. ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด

ปัญหาอุปสรรคด้านการบริหารบุคลากร เกิดจากข้อจำกัดด้านข้อมูลจำนวนผู้ป่วยที่ไม่อาจคาดคะเนจำนวนผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เพิ่มขึ้นจากการตรวจค้นเชิงรุกในชุมชน ทำให้ต้องเพิ่มจำนวนเตียงรองรับผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้นภายหลังจากการเปิดศูนย์แยกกักตัวในชุมชน รวมทั้งการวางแผนโครงการก็ไม่สามารถกำหนดระยะเวลาที่สิ้นสุดโครงการได้ บุคลากรที่ปฏิบัติงานมีความเครียดจากลักษณะของการปฏิบัติงานที่ต้องใกล้ชิดผู้ป่วย รวมถึงความเหนื่อยล้าที่ต้องผลัดกันอยู่เวรดูแลผู้ป่วยจนกว่าจะไม่พบผู้ป่วยภายในชุมชน การแก้ไขปัญหาโดยขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่ใกล้เคียงและจัดส่งบุคลากรสนับสนุน

สำหรับปัญหาด้านงบประมาณนั้น เกิดจากกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้งบประมาณในภาวะฉุกเฉินเร่งด่วน การจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ที่ล่าช้า โดยเฉพาะการจัดการสวัสดิการบุคลากรเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มที่ต้องจัดเลี้ยงทุกวัน การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณโดยการขอรับบริจาคเงินและวัสดุอุปกรณ์จากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ซึ่งสามารถใช้จ่ายได้สะดวกและรวดเร็ว การใช้งบประมาณภาครัฐที่มีระเบียบการเบิกจ่ายไม่ทันต่อสถานการณ์ที่เร่งด่วนฉุกเฉิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอร่าวัน ฤกษ์ชัย (2563: 11-12) ที่ศึกษาการนำนโยบายป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ ระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างเวชภัณฑ์ อุปกรณ์ป้องกันและ

การจัดซื้อโรคไม่ทันสมัยต่อสถานการณ์ เนื่องจากสินค้าจำเป็นนั้นมีราคาแพง แต่ต้องจำเป็นต้องจัดซื้อจัดจ้างในราคาตลาดเหมือนสถานการณ์ปกติ ทำให้เกิดความล่าช้า รวมถึงระเบียบการช่วยเหลือด้านการเงินแก่ประชาชนยังคลุมเครือและไม่ชัดเจนว่าจะใช้กฎหมายใดหรือตัวบทใดเพื่อให้ตรงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ส่วนการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณนั้น ควรมีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างและเบิกจ่ายงบประมาณในภาวะที่เร่งด่วนฉุกเฉิน แม้ว่าพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 จะให้อำนาจประธานคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด ออกคำสั่งหรือประกาศให้หน่วยงานเบิกจ่ายงบประมาณได้ตามความเหมาะสม แต่เมื่อเข้าสู่ภาวะปกติแล้วก็ต้องนำเอกสารหลักฐานมาเบิกจ่ายตามระเบียบราชการต่อไป หากมีการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเบิกจ่ายจะช่วยลดภาระและสร้างกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน ดังผลการศึกษาของ ศิริพร จันทรหอม (2562: 100-101) ที่พบปัญหาการจัดซื้อวัสดุเวชภัณฑ์ของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ตามระเบียบการจัดซื้อของทางราชการ ซึ่งใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ 45 วัน โดยเฉพาะกรณีผู้ป่วยเข้ารับการรักษา มีความจำเป็นต้องนำเข้าเวชภัณฑ์ที่ต้องใช้กับผู้ป่วยเป็นกรณีเร่งด่วน กรณีเป็นวัสดุที่ไม่สามารถสำรองได้ การดำเนินการตามขั้นตอนต้องใช้เวลานาน จึงทำให้การดำเนินงานด้านงบประมาณไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริง โรงพยาบาลจึงนำแนวคิดของทฤษฎี Lean Manufacturing ประยุกต์ใช้กับกระบวนการจัดซื้อเวชภัณฑ์ลักษณะ Consignment เน้นลดและขจัดความสูญเปล่า (Waste) ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการทำงาน การลดภาระระหว่างกระบวนการ ลดระยะเวลาในบางขั้นตอน และรวมบางขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการจัดซื้อ ส่งผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วนงานเกิดความพึงพอใจ เจ้าหน้าที่จัดซื้อทำงานเสร็จภายในเวลาที่รวดเร็วขึ้น ตลอดจนมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากขึ้นด้วย

3. ข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานกรณีเกิดภัยพิบัติชนิดอื่น

กรณีการเกิดภัยพิบัติที่ทำให้ประชาชนไม่สามารถพำนักอาศัยในอาคารบ้านเรือนของตนเองได้ จำต้องเข้าพักพิงในอาคารสถานที่ที่เหมาะสมและมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในการดำรงชีวิต จากการวิเคราะห์แนวทาง วิธีการ ระบบกลไกในการ

ดำเนินงานโครงการศูนย์แยกกักตัวในชุมชน กรณีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงเรียนบ้านห้วยหาน อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย สามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินงานได้ดังนี้

3.1 การจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว มีความสำคัญสำหรับการจำกัดพื้นที่เฉพาะ ให้ผู้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ชุมชนจึงควรวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อม กรณีการเกิดภัยพิบัติที่ทำให้ประชาชนในชุมชนไม่สามารถเข้าไปอาศัยภายในอาคารบ้านเรือนของตนเองได้ โดยมีกระบวนการสำคัญประกอบด้วย การวางแผนเพื่อจัดตั้ง การดำเนินการดูแลผู้เข้าพักพิง และการปิดศูนย์พักพิงภายหลังเกิดภัยพิบัติ

สำหรับการวางแผนเพื่อจัดตั้งศูนย์พักพิงเป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยงและผลกระทบที่เกิดจากความเสี่ยง รวมถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นหลังจากเกิดภัยพิบัตินั้น ชุมชนสามารถกำหนดปัจจัยความเสี่ยงจากปัญหาที่ชุมชนเคยพบ เช่น ความเสี่ยงที่เกิดจากภัยธรรมชาติ การเกิดน้ำป่า และการเกิดแผ่นดินถล่ม และความเสี่ยงที่เกิดจากมนุษย์ เช่น ไฟป่าลุกลามเข้าชุมชน และภัยจากการสู้รบบริเวณแนวชายแดน เมื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงและผลกระทบแล้วก็ต้องประเมินความเหมาะสมของสถานที่รองรับผู้เข้าพักพิง ประกอบด้วย ลักษณะของอาคารสถานที่ ระบบสาธารณูปโภค ระบบการกำจัดของเสีย วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น บุคลากรที่ดูแลและคุ้มครองความปลอดภัย ระบบการจัดการด้านอาหาร และระบบการขนส่ง รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่สนับสนุน บุคลากรวิชาการ งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์

3.2 การดำเนินการดูแลผู้พักพิง การแต่งตั้งหัวหน้าศูนย์พักพิงทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมภายในศูนย์พักพิง การบริหารงานบุคลากรภายในศูนย์พักพิง โดยภายในศูนย์พักพิงควรมีบุคลากรทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่จำเป็น ประกอบด้วย ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายประสานงานกับผู้พักพิง ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายบริการสาธารณสุข ฝ่ายบริการอาหารและฝ่ายดูแลรักษาความปลอดภัย รวมถึงการปรับปรุงการดำเนินงานตามสภาพปัญหาที่พบ การดูแลผู้พักพิงต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การจัดพื้นที่พักที่เป็นส่วนตัว การจัดพื้นที่สาธารณะเพื่อสันทนาการและการ

พักผ่อน การจัดอาหารที่ตรงตามความต้องการ การรักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพอนามัย การอำนวยความสะดวกในการติดต่อกับญาติ และระบบรักษาความปลอดภัย

3.3 การปิดศูนย์พักพิง เมื่อเข้าสู่ภาวะปกติผู้พักพิงสามารถกลับไปพักอาศัยในอาคารบ้านเรือนของตนเอง หรือมีญาติมิตรรับตัวผู้พักพิงไปอาศัยอยู่ด้วย จนไม่มีผู้พักพิงพักอาศัยภายในศูนย์พักพิง รวมทั้งไม่พบแนวโน้มการเกิดภัยพิบัติอีก จำเป็นต้องปิดศูนย์พักพิงเพื่อคืนพื้นที่และให้บุคลากรที่ร่วมปฏิบัติงานที่ศูนย์พักพิงกลับไปปฏิบัติงานตามปกติ จึงควรดำเนินการดังนี้

3.3.1 การทำความสะอาดอาคารสถานที่ที่ใช้เป็นศูนย์พักพิงให้กลับเข้าสู่สภาพเดิม เพื่อให้เจ้าของอาคารสถานที่สามารถกลับมาใช้งานได้ตามปกติ รวมถึงการทำลายขยะ การฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรค ซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย จนถึงการทำพิธีทางศาสนา หรือพิธีกรรมตามความเชื่อเพื่อความสบายใจให้ผู้กลับมาใช้สถานที่หลังเกิดวิบัติภัย

3.3.2 การดำเนินการตามระบบงบประมาณ เนื่องจากการติดตั้งศูนย์พักพิงเกิดขึ้นภายใต้ภาวะฉุกเฉินเร่งด่วน ความต้องการทรัพยากรทางการบริหารไม่ว่าจะเป็นกำลังคน วัสดุอุปกรณ์ การเบิกจ่ายค่าตอบแทนบุคลากร รวมถึงการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้ได้ทรัพยากรทางการบริหารเพียงพอ ทนต่อความต้องการ ภายหลังจากปิดศูนย์พักพิง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการตามระบบงบประมาณเพื่อแสดงความโปร่งใสในการบริหาร

3.3.3 การตรวจติดตามคุณภาพชีวิตของผู้พักพิง เมื่อออกจากศูนย์พักพิง เพื่อให้ความช่วยเหลือโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานที่ช่วยเหลือเกษตรกรเกี่ยวกับการเพาะปลูก หน่วยงานที่ดูแลด้านสุขภาพอนามัยและสุขภาพจิต หน่วยงานทางการศึกษาดูแลการกลับเข้าสถานศึกษากรณีผู้พักพิงอยู่ระหว่างการเรียนเพื่อป้องกันการศึกษาทางสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทางการบริหาร

1.1 หน่วยงานในพื้นที่ควรติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคมและเศรษฐกิจ และเตรียมแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน พร้อมให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบต่อสถานการณ์ฉุกเฉินนั้น

1.2 การปรับกฎระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วนให้เกิดความคล่องตัว ทันต่อการใช้งาน และเกิดความโปร่งใส

1.3 การจัดสรรค่าตอบแทนที่เหมาะสมสำหรับบุคลากรภาคประชาสังคมที่อุทิศตัวปฏิบัติงานภายใต้ภาวะความเสี่ยง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การประเมินผลการดำเนินโครงการแยกกักตัวในบ้าน

2.2 ขวัญและกำลังใจของบุคลากรสาธารณสุขซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานกับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2.3 การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

เอกสารอ้างอิง

กัมปนาท วุฒิกิจการกำจร. (2560). การบริหารจัดการและส่งเสริมมอบความช่วยเหลือของ
อุปกคบริโภคในสถานการณ์ฉุกเฉินแก่ผู้ประสบภัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กายสิทธิ์ แก้วยาศรี และบุญมา สุนทรวีรัตน์. (2564). แนวทางการดำเนินงานและ
ผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา(โควิด 19) จังหวัดเลย. วารสารวิชาการ
สาธารณสุขชุมชน, 7(1), 16-34.

- ชนิดาภา จันทรแก้ว และพีระพงศ์ ภัคศิริ. (2564). การบริหารจัดการในการจัดตั้งศูนย์พักคอยเพื่อรองรับผู้ป่วยโควิด-19 ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกษตรสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี. ใน **รวมบทความวิจัยการศึกษาอิสระโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชูลีกร ธนนิติกร. (2564). ระบบและประสิทธิผลการดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในหอผู้ป่วยเฉพาะกิจ: กรณีศึกษาหอผู้ป่วยเฉพาะกิจ กรมควบคุมโรค. **วารสารควบคุมโรค**, 47(2), 1138-1150.
- บัณฑิต เกียรติจตุรงค์. (2564). การพัฒนารูปแบบภาคีเครือข่ายในการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อำเภอมะนัง จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น**, 3(2), 193-206.
- ประภัสสร เจริญนาม. (2561). **ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงพยาบาลชุมชนในเขตบริการสุขภาพที่ 3-6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปองขวัญ จงไพจิตรสกุล, ฤทธา นันทเพ็ชร และกิจฐเขต ไกรवास. (2560). การวิเคราะห์รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน. **วารสารชุมชนวิจัย**, 11(1), 138-148.
- พิสิษฐ์ บุญถนอม. (2563). **แนวทางการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล บางสะแก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุ่งเรือง กิจผาติ, นภชา สิงห์วีระธรรม, กิตติพร เนาว์สุวรรณ และพินิจ ขอดสันเทียะ. (2564). อิทธิพลของแรงจูงใจต่อการดำเนินงานเชิงรุกเพื่อป้องกันโรคโควิด 19 ระลอกแรกในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุข. **วารสารวิชาการสาธารณสุข**, 30(5), 814-822.

- ศิริพร จันทร์หอม. (2562). การศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดซื้อเวชภัณฑ์โดยการนำแนวคิดระบบการผลิตแบบลีนมาประยุกต์ใช้ กรณีศึกษาการจัดซื้อเวชภัณฑ์ลักษณะฝากขาย โรงพยาบาลธรรมศาสตร์ เฉลิมพระเกียรติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อุษา คำประสิทธิ์. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 แผนผู้ป่วยในโรงพยาบาลโนนไทย. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9, 6(1) ,30-34.
- เอราวัณ ฤกษ์ชัย. (2563). การนำนโยบายป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา. ใน **รวมบทความวิจัยการศึกษาอิสระโครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฮาซันอักริม ดงนะเต็ง, นัฐจิรา นิมเกตุ, ณัฐวดี เทียงธรรม, วรณวิภา รอดเดช และ วรณธิดา รอดเดช. (2564). กลไกการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควนปรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง. วารสารการบริหารท้องถิ่น, 14(3), 291-308.

การศึกษาความเชื่อของครูสอนภาษาอังกฤษ ที่มีต่อการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น

Exploring Teachers' Beliefs toward Active Learning

พัฒน์ วัฒนสินธุ์^{1*} | Pat Watanasin

Abstract

As learning involves the active building of knowledge, it should be noted that the function of the learner has been characterized as an active member in a community of learners. They are thus actively involved in their education on both a physical and mental level. The beliefs of teachers have an impact on language instruction as well. To encourage active learning, teachers should reflect on their teaching. This study aimed to determine how teachers can promote active learning. Interviews with five participants from various universities were conducted under the qualitative framework. The outcomes demonstrated that elements of active learning are supported by the agency.

¹ อาจารย์ ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร; Lecturer, Department of English, Faculty of Humanities, Naresuan University

*Corresponding author email: patwatanasin@gmail.com

Keywords: Learners, Active Learning, Agency

บทคัดย่อ

ผู้เรียนในฐานะผู้มีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในชุมชนการเรียนรู้ คือ ผู้ที่สร้างความรู้ด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ ในส่วนของผู้สอนนั้น ความเชื่อของผู้สอนมีส่วนอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า ผู้สอนมีวิธีการในการจัดการเรียนการสอนอย่างกระตือรือร้นอย่างไร โดยทำการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 5 คน จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้กระทำเป็นรากฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น ดังนั้น จึงมีข้อเสนอว่าผู้สอนควรที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เรียนอย่างมีวัตถุประสงค์

คำสำคัญ: ผู้เรียน, การเรียนรู้ที่กระตือรือร้น, ความเป็นผู้กระทำ

Introduction

There has been a significant change in English language teaching. As a result of a new understanding of the nature of language teaching, it has resulted in a variety of teachers' beliefs, particularly how they perceive teaching. Besides, learners, today have more control over their own learning, both in terms of the content they can learn and the learning process they can use. The importance of learners in language teaching has been exponentially recognized. This results in a greater emphasis on learners, making them central to the learning process. Learners, therefore, are active agents in learning and shape the ways in which they are learning.

However, teachers have their own ways of teaching, so they might teach differently in response to their varied beliefs. Because of this, teachers' ideas about how learning happens should be empirically studied, since teachers' ideas are based on their own experiences. As its name suggests, reflective teaching is a method of inquiry that emphasizes self-awareness. In the words of Larsen-Freeman & Anderson (2017), an attitude of inquiry is a teacher's commitment to inquire and reflect on his or her teaching practice.

Related literature

Teachers might have different ideas about how to develop active learning because learning is a multifaceted process. Some factors pertinent to active learning are explained as follows:

Learning strategies

Saville-Troike & Barto (2017) summarized that learning strategies are the behaviors and techniques that individuals adopt in their efforts to learn a language. A typology of language-learning strategies has been divided into meta-cognitive, cognitive, and social/affective strategies. Good language learners definitely have the ability to change their strategies depending on what they need to do. VanPatten & Benati (2015) maintained that learning strategies are efforts by learners to enhance or assist their language-learning experience. Elements attributed to these strategies or efforts include the following:

- ☐ They involve choice on the part of the learner;
- ☐ They involve conscious selection—that is, the learner is aware of deciding to use a strategy;
- ☐ They are goal-directed (i.e., they are purposeful in nature and geared toward task completion)
- ☐ They are effortful.

Learner autonomy

Mitchell, Myles & Marsden (2013) summarized that learner autonomy is a readiness to take control of one's learning independently or in cooperation with others to achieve one's learning purposes. Moreover, Benson (2003) defined autonomy as the capacity to control one's own learning. There were different levels of autonomy, and the autonomous learner may choose classroom instruction or they may choose self-directed instruction, becoming an independent learner outside of the classroom. In short, autonomy refers to a learner's ability to direct or be responsible for their own learning. Autonomy can be achieved in a variety of ways.

Embodied cognition

Eggen & Kauchak (2016) asserted that the concept of embodied cognition is the idea that our thinking depends on the characteristics of our physical bodies and that our bodies significantly influence the way we process information. When it makes sense, telling students to use their

bodies to think about tasks can help them think more clearly. Additionally, embodied cognition is the way we think about and represent information. It reflects the fact that we need to interact with the world. These interactions occur through our senses and bodies, and the way our bodies interact with the world to achieve our goals affects our thinking. In other words, our cognitive processes have deep roots in the interactions of our bodies with the real world; what develops cognitively depends on our sensori-motor engagement with the world (Woolfolk, 2016).

Agency

Brown & Lee (2015) contend that agency is the ability of learners to make choices, take control, self-regulate, and thereby pursue their goals as individuals within a socio-cultural context. Further, teachers were called on to offer appropriate affective and pedagogical support in their students' struggle for empowerment.

In conclusion, there was ample evidence that learning is a social process and that students construct rather than receive knowledge. Learning comes from the student. Students must actively participate in their own personal construction of knowledge. Teachers must create an effective learning environment where students are active in their own learning.

Objective

The research question of this study is as follows:

In what ways can teachers develop active learning?

Methodology

To this end, the researcher's goal was to describe, from the teachers' perspectives, how to develop active learning. Therefore, this current study was qualitative in nature. It relied on in-depth interviews with five participants. The participants were chosen based on the premise that they had been teaching English at the university level for more than 3 years, were willing to participate, and could provide relevant information for this study. After that, the data analysis was done by looking for patterns and categories. The findings of this study were in narrative form with some descriptions of the data. The researcher didn't claim that the results would generalize to other teachers but aimed to describe a specific phenomenon using words.

Findings

Supporting embodied cognition

Data from the interviews revealed that one participant emphasized the connection between cognition (thinking), the body, and action. As she said that,

"Learners must learn by doing. Teachers should plan their lessons to enable students to engage in a variety of activities."

Another participant confirmed that,

"Students like to play activities in class, especially ones that are fun and meaningful to them in the future."

Their beliefs align with Brown & Lee (2015), who highlight that embodied cognition is the concept that an individual's sensori-motor capacities, body, and environment play crucial roles in the development of cognitive and linguistic abilities.

Promoting learning strategies

One participant realized that it is important for students to be aware of their learning strategies. As she said that,

"Teachers should help students develop their actions to improve or complete the tasks at hand."

Learning strategies were also mentioned by another participant,

"I notice that students who are successful in learning English are those who have made an attempt to develop their competence."

Their beliefs resonate well with Loewen (2020), who commented that learning strategies have been viewed as responsive to teaching. Besides, strategy instruction is worth the time because it helps students become strategy users and perhaps more autonomous learners.

Fostering learner autonomy

One of the participants agreed that students should have some control over their learning. As he mentioned that,

“Teachers should help students create their own goals. Students should plan their own learning and evaluate their own progress together with their teacher. As for teachers, we need to provide students with the opportunity to help them make significant choices and decisions about their learning.”

Another participant reiterated the utmost importance of autonomy,

“Students should make learning more personal and focused, having more responsibility for what they learn and how they learn it.”

Their beliefs were synonymous with those of Benson (2012), who argued that the idea of learner- centered learning has been reconceptualized as a pedagogy for autonomy. It was suggested that both teachers and students should become analysts of their own practices and critical informers of the educational community.

In sum, the results of this study were illustrated as follows:

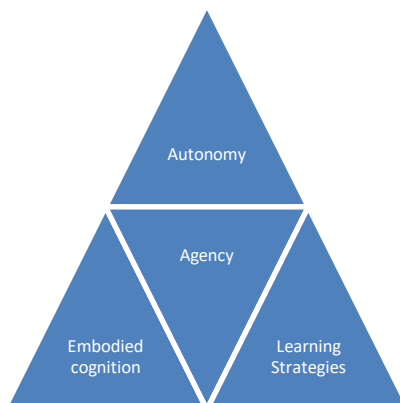

Figure 1: The components of active learning

Conclusion and Discussion

The ultimate aim of this study is to elicit teachers' beliefs toward active learning by means of in-depth interviews. It is found that teachers believed that supporting embodied cognition, promoting learning strategies, and fostering learner autonomy could lead to active learning. From the aforementioned findings, it might be evidently concluded that explicit in active learning is the notion of agency. Hall (2018) commented that agency is to portray an active and positive image of learners, suggesting learning with their own agenda and purposes. What this means is that learners should believe that they are capable of learning English so that they are able to take control of and responsibility for their actions. As with the teacher, it is very important to believe that the goal of teaching is to create independent learners who can learn on their own.

It is worth noting that teachers hold varied beliefs about teaching and learning, and these beliefs influence their actions. To put it another

way, understanding how teachers approach their work requires understanding the beliefs they hold. The construction of personal theories and an understanding of teaching is a central task for teachers (Brown & Lee, 2015). Richards (2015) also claimed that the study of teachers' beliefs is central to the process of understanding how teachers conceptualize their work. Plus, much has been changed in the field of English language teaching. In the broader field of Education, there has been a focus on building 21st century skills. By doing so, the United Nations established a holistic and transformation educational approach called Education for Sustainable Development. This approach integrates the Sustainable Development Goals (SDGs) into the curriculum which promotes an action-oriented, transformative pedagogy which supports self-directed learning, participation, and collaboration (UNESCO, as cited in Shin, 2021).

According to these frameworks, teachers need to develop students to meet the challenges of the 21st century. In order to develop these skills and prepare students to succeed in our world, teachers must find new ways to empower students and ensure that learning is a student-driven process. That is, there is a shift to a teaching approach that puts learners at the centre of our educational goals. A priority for teachers is to make students the focus of teaching with an effort to maintain active student involvement in lessons. Classroom instruction will have to become more interactive and engaging than it currently is. Fundamentally, teachers want students to feel a sense of agency and believe that they can improve their language skills. Students need to feel empowered with a sense of control over their learning. By anchoring my discussion within another relevant concept such

as post-method pedagogy, teachers can reflect on and examine their teaching and generate their own teaching. Instead of searching for the best method, teachers have complete autonomy to choose and develop teaching methods suitable for their classroom. One of these guiding principles is promoting learner autonomy (Kumaravadivelu, 2003).

In a similar vein, with an emphasis on constructivism in education, constructivism, in particular, has gained increasing momentum in English language teaching and has laid a foundation for the agency. Brown (2014) explained that cognitive constructivism emphasizes the importance of individual learners constructing their own representation of reality. Social constructivism emphasizes the importance of social interaction and cooperative learning in constructing both cognitive and emotional images of reality. In this respect, constructivism is about how individuals make personal sense of their world. They are involved throughout their lives in constructing their own sense of the world in a unique way that is different from the sense others make of it. As such, it is hoped that it is a desirable goal for teachers to promote this feeling of agency and empowerment in students. This study, thus, cemented the position of agency as pivotal to active learning. Students are said to have agency if they are in control of their own learning. Those who feel they are responsible for their own actions are likely to succeed. On the other hand, students who feel that learning is out of their control and who depend on the approval of the teacher may languish in a state of learned helplessness (Thornbury, 2006).

References

- Benson, P. (2003). Learner autonomy in the classroom. In D. Nunan (Ed.), **Practical English language teaching** (pp.289-308). Boston: McGraw-Hill.
- Benson, P. (2012). Learner-centered teaching. In A. Burns & J. C. Richards (Eds.), **The Cambridge guide to pedagogy and practice in second language teaching** (pp.30-37). Cambridge: Cambridge University Press.
- Brown, H. D. (2014). **Principles of language learning and teaching: A course in second language acquisition** (6th ed.). New York: Pearson Education.
- Brown, H. D., & Lee, H. (2015). **Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy** (4th ed.). New York: Pearson Education.
- Eggen, P. D., & Kauchak, D. P. (2016). **Educational psychology: Windows on Classrooms** (10th ed.). Boston: Pearson.
- Hall, G. (2018). **Exploring English language teaching: Language in action**. New York: Routledge.
- Kumaravadivelu, B. (2003). **Beyond methods: Macro-strategies for language teaching**. New Haven: Yale University Press.
- Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. (2017). **Techniques and principles in language teaching** (3rd ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Loewen, S. (2020). **Introduction to instructed second language acquisition** (2nd ed.). New York: Routledge.
- Mitchell, R., Myles, F., & Marsden, E. (2013). **Second language learning theories** (3rd ed.). New York: Routledge.
- Richards, J. C. (2015). **Key issues in language teaching**. Cambridge: Cambridge University Press.

- Saville-Troike, M., & Barto, K. (2017). **Introducing second language acquisition** (3rd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Shin, J. K. (2021). Introduction: Teaching English as an additional language in the 21st century. In P. Vinogradova & J. K. Shin (Eds.), **Contemporary foundations for teaching English as an additional language** (pp.3-22). New York: Routledge.
- Thornbury, S. (2006). **An A-Z of ELT**. Oxford: Macmillan.
- VanPatten, B., & Benati, A. G. (2015). **Key terms in second language acquisition** (2nd ed.). New York: Routledge.
- Woolfolk, A. (2016). **Educational psychology** (13th ed.). Boston: Pearson.

ประวัติศาสตร์ชุมชนกับการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา
ชุมชนสามเรือน ตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Community History and Tourism: Case Study in
Samruern Community, Samruern Sub-District,
Bang Pa-In District, Ayutthaya Province

เอกพล วิ่งวอน^{1*} | Ekaphon Wingwon
วีรพล น้อยคล้าย² | Weerapol Noiklai

Abstract

This research was purposed to study the condition and the local history of Samruern community and to study the guidelines for promoting

¹ อาจารย์, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา; Lecturer, Program in English, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

² อาจารย์ ดร., สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา; Lecturer, Program in Tourism, Faculty of Management Science, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

*Corresponding author email: wekaphon@aru.ac.th

historical and cultural tourism of Samruern community. The study method was qualitative research by using participatory action research in the community. The results were found that Samruern community had a local history of the community that had been involved with the area of Bang Pa-In since the Ayutthaya period due to the location of the community was along the main canal, “Klong Pho,” which was a secondary stream that flowed from Chao Phraya River in the south of Ayutthaya. The settlement of the people in Samruern community from the outset showed that the origin of the community's name and the village's name had been being a unique identity within the community until today. Also, the community had been developed into an ecotourism village offering an outstanding product was a bolete mushroom and local traditions are “bathing under the full Moon” and “making Krathong Talapat.” The second result was the guidelines for promoting community – based tourism, particularly the identity of the community was an ecotourism. There was a fair of a bolete mushroom at Samruern community over the years. However, historical and cultural community - based tourism should have been promoted by community to cooperate with all stakeholders so as to build a learning center of community history, so it could be the historical and cultural knowledge in Samruern community which could raise an awareness of people in the community to preserve their ancient history and could create learning through storytelling. In addition, the community should have developed personnel in tourism department, especially in the area of the local guides and storytelling experts because they had an important role to publicize and to sustain historical information.

Keywords: Community History, Historical and Cultural Tourism,
Community Participation

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพชุมชนสามเรือนและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนสามเรือน 2) เพื่อสร้างแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนสามเรือน วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุมชนสามเรือนมีประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับพื้นที่บางปะอิน ตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เนื่องจากทำเลที่ตั้งของชุมชนอยู่ริมลำคลองสายหลักอย่าง “คลองโพธิ์” ที่เป็นลำน้ำสายรองที่ไหลมาจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่อยู่ทางตอนใต้ของกรุงศรีอยุธยา การตั้งถิ่นฐานของคนในชุมชนสามเรือนตั้งแต่เริ่มแรกแสดงให้เห็นถึงที่มาของชื่อชุมชน ชื่อหมู่บ้านที่มีลักษณะเฉพาะเป็นเอกลักษณ์ภายในชุมชนมาจนถึงปัจจุบัน ชุมชนได้รับการพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่โดดเด่น คือ เห็ดตับเต่า มีประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น คือ ประเพณีอาบน้ำคั้นเพ็ญ และการทำกระทงตาลปัตร 2) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน โดยเฉพาะอัตลักษณ์ของชุมชน คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีการจัดกิจกรรมงานวันเห็ดตับเต่างามที่สามเรือนในช่วงหลายปีที่ผ่านมา แต่สำหรับการท่องเที่ยวชุมชนทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ชุมชนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการสร้างศูนย์การเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ชุมชนเพื่อสร้างองค์ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชนสามเรือน สร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์อันเก่าแก่ของท้องถิ่นตนเอง และเป็นการสร้างการเรียนรู้ในชุมชนผ่านการเล่าเรื่อง ชุมชนควรมีการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะทางด้านมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือปราชญ์เล่าเรื่องชุมชนในการเผยแพร่ข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนต่อสาธารณชน และเป็นการสืบทอดการถ่ายทอดองค์ความรู้เดิมผ่านการเล่าเรื่องชุมชนไม่ให้สูญหายไป

คำสำคัญ: ประวัติศาสตร์ชุมชน, การท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรม, การมีส่วนร่วมของชุมชน

บทนำ

ชุมชนสามเรือนถือว่าเป็นชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกันกับความเป็นเมืองมรดกโลกที่ยิ่งใหญ่ของพระนครศรีอยุธยา โดยผ่านการเชื่อมโยงกับสถานที่ที่เป็นแหล่งข้อมูลความรู้ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์คือ “บางปะอิน” เป็นสถานที่ที่มีการกล่าวถึงกันอย่างมากในช่วงยุคสมัยหนึ่งของสมเด็จพระเจ้าปราสาททองกษัตริย์ผู้ปกครองนครในสมัยนั้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงข้อมูลที่ควรค่าแก่การนำมาศึกษาและค้นคว้าทางด้านประวัติศาสตร์โดยหลักฐานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ที่มีการบันทึกไว้หรือการบอกเล่ากันปากต่อปากรุ่นสู่รุ่น ทำให้การเชื่อมโยงพื้นที่บางปะอินกับชุมชนริมแม่น้ำลำคลองที่มีพื้นที่อยู่ทางตอนใต้ของพระนครศรีอยุธยานั้นเป็นสิ่งยืนยันถึงความเจริญของพื้นที่ของชุมชนสามเรือนและชุมชนริมแม่น้ำลำคลองในอดีตเป็นอย่างมาก

ปัจจุบันการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ชุมชนสามเรือนให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งยังมีการดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งในพื้นที่อำเภอบางปะอิน มีประชาชนผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้ รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาร่วมกิจกรรมของชุมชนอยู่เป็นประจำ โดยทางผู้นำชุมชนในสามเรือนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลสามเรือนมีการจัดกิจกรรม “วันเห็ดตับเต่างามที่สามเรือน” ซึ่งจัดต่อเนื่องมาทุกปี โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สถาบันการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้ชุมชนยังมีความต้องการที่จะสร้างแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาและอนุรักษ์ชุมชนทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ เอาไว้ รวมถึงความรู้ที่สำคัญในอดีตที่ยังมีเหลืออยู่ควรค่าแก่การรักษาไว้ให้คงอยู่กับคนรุ่นหลัง แต่ปัญหาและผลกระทบต่าง ๆ ในชุมชนที่เกิดขึ้นอยู่อย่างต่อเนื่องก็คือปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความยั่งยืนของชุมชนโบราณแห่งนี้ เช่น ผลกระทบจากสังคมเมือง การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย กลุ่มคนจากต่างพื้นที่ที่มา

ทำงานในภาคอุตสาหกรรมของจังหวัด ปัญหาของประชาชนภาคการเกษตรที่อาศัยอยู่
ดั้งเดิมที่ไม่ได้รับผลประโยชน์เพราะพื้นที่การเกษตรลดน้อยลง (จันทร์ธนา แก้วลี, 2562)

จากที่มาของปัญหาและความสำคัญข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าควรมีการเก็บ
รวบรวมข้อมูลประวัติต่าง ๆ ของชุมชนสามเรือน ทั้งด้านประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ชีวิตความเป็นอยู่ในอดีต และสร้างเป็นศูนย์การเรียนรู้ รวมถึงความรู้ที่เล่าขาน
ผ่านเรื่องราวต่าง ๆ ในชุมชนควรมีการเก็บรวบรวมให้เป็นองค์ความรู้ทางด้าน
ประวัติศาสตร์ของชุมชนที่อาศัยอยู่เดิมในตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา และนำมาวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนในปัจจุบันเพื่อหาแนวทางการ
พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพชุมชนสามเรือนและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนสามเรือน
2. เพื่อสร้างแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และ
วัฒนธรรมของชุมชนสามเรือน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสาม
เรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ชุมชนตำบลสามเรือน
จำนวน 8 หมู่บ้าน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหาของการศึกษา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบริบทชุมชนสามเรือน
ในด้านประวัติศาสตร์ บริบทชุมชน โครงสร้างประชากร ผลผลิตของชุมชน ความสัมพันธ์
ของกลุ่มคน รวมถึงประเพณีและความเชื่อของคนในชุมชน เพื่อนำเสนอแนวทางการ
พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แนวคิดการศึกษาชุมชน ของ
ยศ บริสุทธิ์ (2558)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามเฉพาะพื้นที่โดยตรง และวิจัยจากเอกสารและข้อมูลทางวิชาการเป็นส่วนประกอบ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยการพรรณนาและสรุปความคิดเห็น มีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาโดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ PAR (Participatory Action Research) ที่เน้นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมจากคนในท้องถิ่น โดยมีวิธีการจัดเก็บข้อมูลดังนี้

1.1 แหล่งทุติยภูมิ เป็นการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ได้แก่ เอกสาร ตำรา รายงานการวิจัย บทความวารสาร บทความจากการบรรยายของผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อมูลจากหน่วยงานราชการ และบทความจากเว็บไซต์ โดยนำเนื้อหาและประเด็นสำคัญที่ศึกษาและรวบรวมได้ มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่รวบรวมได้จากแหล่งปฐมภูมิ

1.2 แหล่งปฐมภูมิ มีวิธีดำเนินการดังนี้

1.2.1 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) เป็นการศึกษาการรับรู้ทางประวัติศาสตร์ของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลชุมชนในหลากหลายด้าน ทั้งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน ผู้นำทางศาสนา ตัวแทนสถานศึกษาในชุมชน ตัวแทนภาคประชาชน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยกระบวนการสนทนากลุ่มและการเปิดเวทีเสวนาในชุมชน

1.2.2 การสำรวจ (Survey research) ใช้แบบสำรวจชุมชนเพื่อรวบรวมข้อมูลของบริบทในสภาพทั่วไปของชุมชน ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนสามเรือน อำเภอบางปะอิน

1.2.3 การจัดเวทีเสวนา มีผู้นำชุมชนทั้ง 8 หมู่บ้านและตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วม เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสำรวจภาคสนามและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

1.2.4 การสนทนากลุ่ม (Focus group) เป็นการประชุมร่วมกันของผู้รู้ ผู้นำชุมชน และผู้นำภูมิปัญญาในชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น แหล่งท่องเที่ยว

ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อรวบรวมและทบทวน ข้อมูลเชิงลึกในรายละเอียดหลักที่ต้องการศึกษาตามข้อมูลจากพัฒนาชุมชนตำบลสาม เรือนที่ได้รวบรวมไว้ในแต่ละหมู่บ้าน

1.3 การสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า (Oral history) โดยใช้ แบบสัมภาษณ์กับผู้อาวุโสที่รู้เรื่องเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยเป็นอย่างดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเภทของปราชญ์ชาวบ้าน	ชื่อปราชญ์ชาวบ้าน
ปราชญ์ชุมชนตำบลสามเรือน	นายธรรมรัตน์ รื่นบุตร อดีตกำนันตำบลสามเรือน อายุ 62 ปี หมู่ที่ 1
ปั่นลายนก ลายไทย ช่อฟ้า	นายสง่า รื่นบุตร อายุ 67 ปี หมู่ที่ 1
ตำนานและความเชื่อ	นายทองอยู่ รื่นถ้อย (อดีตผู้ใหญ่บ้าน) อายุ 76 ปี หมู่ที่ 2
นักเล่าเรื่องชุมชนบ้านแพบน	นายสอั้ง รื่นวิชา อายุ 65 ปี หมู่ที่ 3
นักเล่าเรื่องชุมชนบ้านขอม	นายละเอียด รื่นปราชญ์ (อดีตผู้ใหญ่บ้าน) อายุ 65 ปี หมู่ที่ 4
เครื่องมือประมงพื้นบ้านโบราณ	นายหอม รื่นธนะ อายุ 85 ปี หมู่ที่ 5
ปราชญ์ชุมชนตำบลสามเรือน	นายณัฐพล รื่นถวิล ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5
การเพาะเห็ดตับเต่า	นางจันทร์เพ็ญ สังข์หล่อ อายุ 62 ปี หมู่ที่ 5
นักเล่าเรื่องชุมชนบ้านโรงเจ้า	นายชอบ ไวยพันทา (อดีตผู้ใหญ่บ้าน) อายุ 65 ปี หมู่ที่ 6
การตัดเย็บเสื้อผ้า	นางบังอร วุฒิสมบูรณ์ อายุ 59 ปี หมู่ที่ 7
น้ำพริกเผาโบราณ	นางแดง บัณชิต อายุ 62 ปี หมู่ที่ 7
นักเล่าเรื่องชุมชนเสาวิงศา	นางสำรวม เทียนหอม หมู่ที่ 8

2. การตรวจสอบข้อมูล ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธี วิเคราะห์เอกสารว่าเอกสารทางประวัติศาสตร์นั้นใช้การวิพากษ์ 2 รูปแบบ คือ 1) การ วิพากษ์ภายนอก เป็นการตรวจสอบหลักฐานจากเอกสารที่เก็บไว้ในชุมชน พบว่า ข้อมูล ประวัติชุมชนสามเรือนมีการระบุไว้เฉพาะในชุมชน ยังไม่มีการรวบรวมหลักฐานเป็น

เอกสารที่สามารถเผยแพร่สู่สาธารณะได้ เป็นเพียงการเก็บรวบรวมตามคำบอกเล่าของคนในชุมชนสามเรือนในอดีต รวมถึงเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในอดีตนั้นส่วนใหญ่เป็นการเชื่อมโยงกับพื้นที่ของอำเภอบางปะอินเป็นหลัก และเชื่อมโยงเรื่องราวผ่านสายน้ำที่สำคัญ เช่น “คลองโพธิ์” ในส่วนของตำนานความเชื่อต่าง ๆ ในชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้องเชิงพื้นที่ที่มีหลักฐานชัดเจน โดยบริบทของลักษณะทางกายภาพของชุมชนมีความสัมพันธ์กับคำกล่าวของปราชญ์ในชุมชน และ 2) การวิพากษ์ภายใน เป็นการตรวจสอบข้อมูลในเอกสาร พบว่า ข้อมูลเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ต่าง ๆ รวมถึงเรื่องเล่าที่ถูกระบุไว้ในเอกสารหลักฐานและรวบรวมไว้ในชุมชนนั้น มีความสัมพันธ์กันกับข้อมูลที่ได้รับการรวบรวมและบันทึกไว้ตามเอกสารที่มีอยู่ในชุมชน

สำหรับการตรวจสอบข้อมูลในการสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่า นั้น ใช้รูปแบบการตรวจสอบ คือ มีการนำข้อมูลมาจัดกลุ่มเวทีเสวนากันภายในชุมชน เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของหลักฐาน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและแสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นการตรวจสอบหลักฐานภายในของข้อมูลประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน

ในส่วนของการตรวจสอบโดยใช้แหล่งข้อมูลที่ต่างกันระหว่างเอกสารและการสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์บอกเล่า พบว่า ข้อมูลมีความใกล้เคียงกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อาจมีความแตกต่างกันในส่วนในช่วงเวลาที่เปลี่ยนไป และจากการบอกเล่าสืบต่อกันมา โดยภาพรวมแหล่งข้อมูลจากเอกสารและจากการสัมภาษณ์โดยผู้นำและปราชญ์ชุมชนมีความน่าเชื่อถือในระดับหนึ่ง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิและแหล่งปฐมภูมิมาวิเคราะห์จำแนกตามหมวดหมู่ตามลำดับความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามกรอบของการสัมภาษณ์และสรุปผลเชิงพรรณนาเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ 1) สภาพทั่วไปของชุมชนสามเรือน 2) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนสามเรือน และ 3) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ผลการวิจัย

1. สภาพชุมชนสามเรือนและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนสามเรือน มีผลการศึกษาดังนี้

1.1 ด้านสภาพชุมชนและประวัติศาสตร์ชุมชน จากการลงพื้นที่สำรวจชุมชนและการสนทนากลุ่ม ชุมชนสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นชุมชนที่ตั้งมานานแล้ว ตามคำสันนิษฐานของปราชญ์ชุมชนในสามเรือนตั้งแต่หลังการเสียกรุงของอาณาจักรศรีอยุธยา ในสมัยก่อนพวกคนจีน คนฝรั่ง คนขอม คนมอญ รวมถึงคนไทยที่ย้ายถิ่นฐานจากในเขตพระนคร แม้กระทั่งพ่อค้าต่างถิ่นที่มีอาชีพค้าขาย โดยใช้ในการเดินทางสัญจรทางน้ำ ซึ่งเป็นเรือขนาดใหญ่ที่ล่องมาตามแม่น้ำเจ้าพระยาและได้ล่องเข้าไปตามลำคลองแยกสาขาต่าง ๆ แวะจอดเทียบท่าพักแรมบริเวณพื้นที่สามเรือนในปัจจุบัน เพื่อตั้งหลักปักฐานในการค้าขายและตั้งบ้านเรือนอยู่เป็นการชั่วคราวจากการย้ายถิ่นฐานออกมาจากเขตพระนคร ตามคำกล่าวของผู้อาวุโสในท้องถิ่นที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและนำข้อมูลมาวิเคราะห์กับการอ้างอิงเอกสารของนักวิชาการประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ถึงการเชื่อมโยงพระนครกับพื้นที่บางปะอินและชุมชนที่อาศัยอยู่ริมคลองสำคัญต่าง ๆ ต่อมาพื้นที่ดังกล่าวมีการพัฒนาบุกเบิกจากพื้นที่ที่เป็นผืนป่ารกทึบริมคลองโพธิ์ ซึ่งมีการพัฒนาต่อมาจนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่นฐานกันเป็นการถาวรเพื่อใช้วิถีชีวิตกันต่อมาในปัจจุบันและมีเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ชุมชนสืบทอดกันมา

คำกล่าวขานอีกทางหนึ่งจากการบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่ที่บอกต่อกันมา ตามหลักฐานแหล่งที่มาของตำบลและหมู่บ้าน ตำบลสามเรือน สันนิษฐานได้ว่า ในสมัยก่อนหน้านั้น สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีมีความรุ่งเรือง พื้นที่แห่งนี้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะกับการเพาะปลูกและเป็นที่อยู่อาศัย และเป็นที่หลบซ่อนของพวกโจรปล้นทรัพย์ ที่หนีเจ้าหน้าที่บ้านเมืองเข้ามาหลบซ่อนตัว ซึ่งมีความสงบเงียบ มีผู้คนเข้ามาปลูกบ้านพักที่อยู่อาศัยกระจัดกระจายไปตามที่ต่าง ๆ ตามลำคลอง อาศัยอยู่กันเป็นกลุ่ม มีกลุ่มคนไทย คนจีน คนญวน และคนขอม การประกอบอาชีพทำตามความถนัดของแต่ละคน แต่ละหมู่บ้านของคนสมัยนั้น ส่วนใหญ่เพาะปลูกพืชและการเกษตร สภาพของ

พื้นที่แห่งนี้เป็นที่ราบลุ่ม มีป่าไม้หนาทึบ มีลำคลองคดเคี้ยว เรียกกันว่าคลองข้าวบุต (คลองโพธิ์ในปัจจุบัน) ซึ่งเชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยต้นไม้ นานาชนิด ต้นไม้ น้ำ พืช น้ำ เช่น ต้นสนุน จิก ทองหลาง แพงทวย มะดัน มะกอกน้ำ สะตือ ก้านเหลือง กระทุ้ม สะแก ที่มีขึ้นอยู่ทั่วไป นอกจากนี้ยังมีอีกตำนานหนึ่งกล่าวไว้ว่าประวัติที่มีมาในสมัยนั้น แต่เดิมที่ศูนย์รวมของชุมชนคือวัดที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน “บ้านหลวง” ต่อมากลายเป็นวัดร้างทำให้ชาวบ้านได้ช่วยกันสร้างวัดขึ้นมาใหม่แทนที่เดิม คนละฝั่กคลอง ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ที่บ้านสามเรือน มียายเรือน/ยายบุญเรือน เป็นผู้บริจาคที่ดินเรือนให้สร้างวัดขึ้นใหม่ จำนวน 3 หลัง ปลุกเป็นกุฏิ ศาลา และหอสวดมนต์ เมื่อปี พ.ศ.2403 ชาวบ้านจึงได้นิมนต์พระมาจำพรรษา ดูแลวัด และเป็นครูสอนหนังสือให้แก่ชาวบ้าน จนกระทั่งหลวงพ่อก้าวได้เดินทางจรดงค์มา และจำพรรษาอยู่ที่วัดสามเรือน ต่อมาได้เป็นเจ้าอาวาสวัดสามเรือน และกลายเป็นพระรูปหนึ่งที่มีความสำคัญกับชุมชนสามเรือนจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ ในสมัยก่อนยังไม่มีมีการตั้งชื่อตำบลแต่อย่างใด พอมาในยุคสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้จัดระเบียบการปกครองเกี่ยวกับการปกครองหมู่บ้านและตำบล เป็นครั้งแรกที่อำเภอบางปะอิน เมื่อปี พ.ศ.2435 ซึ่งเป็นที่มาของหมู่บ้านและชื่อตำบลสามเรือน

ตำบลสามเรือน แต่เดิมนั้นมีลักษณะเป็นสังคมที่ชาวบ้านอาศัยอยู่เป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีหัวหน้าทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองดูแลวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในกลุ่มอย่างใกล้ชิด ต่อมามีคนจำนวนเพิ่มขึ้น ปัญหาต่าง ๆ ก็มากขึ้น ความเป็นอยู่ของชาวบ้านเปลี่ยนแปลงไป ทำให้อยู่รวมกันเป็นหลักแหล่งมากขึ้น จากหลักฐานพอสันนิษฐานได้ว่าการที่มีการแบ่งการปกครองเป็นหมู่บ้านเป็นตำบล มักเรียกชื่อกันไปตามลักษณะพื้นที่ และตัวบุคคล (บ้านหลวง บ้านหอม บ้านโรงเจ้า บ้านกันอ่าว บ้านแพน บ้านเสาวังคา บ้านเทโพ บ้านคู้ระกำ)

1.2 ด้านประเพณีและผลผลิตของชุมชน จากการจัดเวทีเสวนาชุมชนในงานวันลอยกระทงประจำปีและการสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่นในชุมชน แสดงให้เห็นว่าประเพณีสำคัญในแต่ละเดือนของชุมชน มีการทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ ดิดกัณฑ์เทศน์

ด้วยดอกบัวเผื่อนที่วัดสามเรือน ส่วนในช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ของทุกปีมีงานแห่ขบวน หลวงพ่อแก้วศักดิ์สิทธิ์ สรงน้ำพระรอบตำบล การหบน้ำมาสรงน้ำหลวงพ่อกแก้ว สรงน้ำ พระ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ มีการละเล่นในท้องถิ่น ในช่วงวันพืชมงคลมีกิจกรรมหว่านข้าว ปลูกตามประเพณีโบราณ เช่น พิธีหลวงแรกนา สำหรับกิจกรรมที่ถือเป็นกิจกรรมส่งเสริม การเกษตรอีกอย่างหนึ่งคือ งานวันเห็ดตำบลเต่างามที่สามเรือนที่จัดในช่วงเดือนมิถุนายน หรือเดือนกรกฎาคมของทุกปี มีการสาธิตการทำอาหารจากเห็ดตำบลเต่า การประกวด อาหารจากเห็ดตำบลเต่า มีการจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของ ท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมถึงการให้ความรู้ในการเพาะปลูกเห็ดตำบลเต่าอีกด้วย ในช่วง วันเข้าพรรษามีกิจกรรมตักบาตรทางน้ำ มีการกวนกระยาสารในช่วงประเพณีสารท เดือน 10 ในช่วงออกพรรษามีกิจกรรมการห่อข้าวต้มใบลำเจียก ข้าวต้มลูกโยน ข้าวต้ม มัด รวมถึงการแข่งขันเรือพื้นบ้าน สำหรับช่วงเวลาในแต่ละปีที่สำคัญอีกประเพณีหนึ่งคือ ประเพณีลอยกระทงในช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 มีการจัดงานวันลอยกระทงตาลปัตร มีการไหว้พระขอพรตามประเพณี มีประเพณีอาบน้ำคันพิญ ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของ ชุมชนที่กำลังอนุรักษ์และสืบทอดต่อไปให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ถึงความสำคัญอย่างจริงจัง มีกิจกรรมสาธิตการทำกระทงจากต้นตาลปัตร และการประกวดกระทงที่ทำจากต้น ตาลปัตรและต้นโสน

ชุมชนสามเรือนมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ และมีการ ประกอบอาชีพรับจ้างอยู่บ้าง รายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร มีรายได้เสริมจาก ภาคการเกษตรคือการรับจ้างใช้แรงงานในท้องถิ่น การรับจ้างเย็บเสื้อผ้าโหลทั้งเสื้อผ้า เด็กจนถึงเสื้อผ้าผู้สูงอายุ ชุมชนสามเรือนเป็นสังคมแบบเกษตรกรรม มีวิถีชีวิตแบบ ท้องถิ่นที่มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แต่ละครอบครัวมีทั้งลักษณะแบบครอบครัวใหญ่ แบบโบราณและครอบครัวเดี่ยวในแบบปัจจุบัน มีการปลูกบ้านในบริเวณพื้นที่ลุ่มแวก ไกล่เคียงกัน มีต้นไม้เป็นรั้วแทนกำแพงบ้าน ชุมชนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมภายใต้ ขนบธรรมเนียมประเพณีแบบดั้งเดิมในสมัยก่อน หมู่บ้านมีลักษณะแตกต่างกันตามพื้นที่ และมีการดูแลรับผิดชอบของผู้นำกลุ่มในชุมชน คนในชุมชนสามเรือนมีวัฒนธรรม ประเพณีพื้นฐานที่คอยยึดเหนี่ยวความสัมพันธ์ในท้องถิ่นของสามเรือน

1.3 ด้านความเชื่อและความสัมพันธ์ของกลุ่มคนในชุมชน จากการลงพื้นที่สำรวจชุมชนและการสัมภาษณ์เชิงลึก แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์สำคัญที่โดดเด่นมากที่สุดคือการให้ความสำคัญต่อชุมชน ซึ่งสังเกตจากการจัดกิจกรรมที่ให้ความร่วมมือกันส่วนมาก และมีปราชญ์ท้องถิ่นที่ส่วนใหญ่จะเป็นอดีตผู้นำชุมชน คนในชุมชนส่วนใหญ่มีความศรัทธาต่อหลักธรรมของพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งมีความเชื่อมั่นต่อความเชื่อเก่าแก่และตำนานที่สืบทอดกันมาจากอดีต เช่น ประเพณีการอาบน้ำขึ้นเพ็ญในวันลอยกระทง การทำบุญสลากภัต การสักการะหลวงพ่อแก้ววัดสามเรือน การลอยกระทงตาลปัตร เป็นต้น (พระอธิการสามารถ กิตติญาโณ, 2562) สิ่งทีกล่าวนั้นเป็นวัฒนธรรมที่ชี้ให้เห็นความเป็นชุมชนที่มีวัฒนธรรมสัมพันธ์กับวิถีริมคลอง ได้เห็นความสัมพันธ์ของคนกับภูมิวัฒนธรรมในอดีต คนในชุมชนสามเรือนมีประวัติความเป็นมายาวนานตั้งแต่ยุคกรุงศรีอยุธยา มีเรื่องเล่าหรือตำนานที่กล่าวขานกันมาตั้งแต่อดีต ผู้อาวุโสและผู้นำในชุมชนพยายามส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการสืบทอดการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมเอาไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา เช่น การตั้งชื่อหมู่บ้าน การตั้งชื่อนามสกุล ภูมิปัญญาท้องถิ่นโบราณที่เกี่ยวข้องกับประมงพื้นบ้าน สิ่งเหล่านี้เป็นการแสดงออกถึงความสัมพันธ์ของบุคคล สถานที่ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาในอดีต

สำหรับประเพณีกิจกรรมสำคัญในชุมชนมีระบุไว้ตามกิจกรรมที่มีการกำหนดไว้ในปฏิทินของชุมชนนั้น ช่วงเวลาที่สำคัญของการจัดกิจกรรมมีความหลากหลายทางด้านประเพณีที่มีมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นการสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ควรปลูกฝังและสร้างองค์ความรู้หรือศูนย์การเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมเพิ่มมากขึ้นด้วย เช่นเดียวกับกิจกรรมงานวันเห็ดดับเต่างามที่สามเรือนที่จัดติดต่อกันมาหลายปีแล้ว เพื่อส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรมที่นอกเหนือจากการทำนาและเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย ทำให้ชุมชนสามเรือนมีความพร้อมและศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวอยู่แล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งมีเรื่องเล่าท้องถิ่นและตำนานความเชื่อต่าง ๆ อยู่พอสมควร

2. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนสามเรือน มีผลการศึกษาดังนี้

จากการสัมภาษณ์และสำรวจพื้นที่ในชุมชนสามเรือนถึงความพร้อมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นศูนย์ศึกษาเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและวัฒนธรรมให้กับชุมชน และเพื่อนำเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจากคำบอกเล่าของปราชญ์ชุมชนกับเรื่องราวต่าง ๆ เช่น ประวัติของชุมชน ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนในอดีต ตำนานเรื่องเล่าของชุมชน ความเชื่อโบราณ กิจกรรมในชุมชน ผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นต้น จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนสามเรือนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ผู้วิจัยนำเสนอแนวทางโดยวิเคราะห์จากศักยภาพขององค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวในชุมชนสามเรือนได้ดังนี้

2.1 ศักยภาพด้านประวัติศาสตร์ชุมชน จากการศึกษาพบว่าชุมชนสามเรือนมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เนื่องจากชุมชนแห่งนี้มีเรื่องราวทางด้านประวัติศาสตร์ชุมชนมาตั้งแต่อดีต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องประวัติที่มาของชื่อ “ชุมชนสามเรือน” ที่มีความหมายในเรื่องของชาติพันธุ์ของคนสามชาติในยุคนั้นที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ตรงนี้ แสดงให้เห็นถึงการย้ายถิ่นฐานความเจริญจากในเมืองพระนครออกมาอยู่ในถิ่นชนบทที่อยู่ตามริมแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับในเมือง แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ติดตัวมากับผู้ที่เดินทางอพยพย้ายถิ่นฐานมาจากแหล่งอื่น ซึ่งมีหลักฐานที่ค้นพบในเรื่องการตั้งชื่อหมู่บ้านในแต่ละหมู่ทั้ง 8 หมู่ของชุมชนสามเรือน ที่มีเรื่องราววิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละพื้นที่ตามลักษณะทางกายภาพของชุมชน ตามลักษณะของกลุ่มคนในแต่ละหมู่ ซึ่งถือเป็นความสัมพันธ์ระหว่างภูมิวัฒนธรรมกับลักษณะเฉพาะของผู้คนที่ย้ายถิ่นฐานมาและสัมพันธ์กับสภาพจริงของพื้นที่ด้วย (บ้านขอม บ้านโรงเจ้า บ้านหลวง บ้านแพน บ้านกันอ่าว บ้านเสาวังคา บ้านสามเรือน บ้านเทพ)

ชุมชนสามเรือนยังเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ เนื่องจากกลุ่มคนในชุมชนยังมีการดำเนินวิถีชีวิตในแบบดั้งเดิมอยู่บ้างในช่วงเทศกาล และชุมชนมีการกำหนดกิจกรรมประเพณีที่สำคัญตามปฏิทินประจำปี เช่น ประเพณีอาบน้ำคืนเพ็ญวันลอยกระทงในช่วงเดือน 12 กิจกรรมแห่หลวงพ่อกั๊วรอบตำบลในวันสงกรานต์ในช่วง

เดือน 4 กิจกรรมการหว่านข้าวปลูกตามประเพณีแบบโบราณในวันพืชมงคลในช่วงเดือน 5 กิจกรรมการตักบาตรทางน้ำในช่วงวันเข้าพรรษาในช่วงเดือน 7 กิจกรรมการทอดข้าวต้มลูกโยนในวันออกพรรษาในช่วงเดือน 10 และกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีอื่น ๆ ที่สำคัญตามที่กำหนดไว้ในปฏิทินกิจกรรมของชุมชน ซึ่งในแต่ละกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม รวมถึงการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์นั้น สามารถผสมผสานกับการท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาอยู่เดิมแล้วคือการท่องเที่ยวชุมชนแบบเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวชุมชนแบบเชิงนิเวศนับเป็นจุดเด่นของชุมชนสามเรือนแห่งนี้ โดยเฉพาะกิจกรรมการจัดงานวันหีตดับเต่างามที่สามเรือนที่มีการดำเนินการจัดงานมาเป็นปีที่ 8 แล้ว แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวที่มีความพร้อมอยู่แล้ว ทั้งที่พักแบบโฮมสเตย์ ผลิตภัณฑ์ชุมชน การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เพียงแต่ชุมชนสามเรือนยังขาดการเก็บบันทึกข้อมูลทางประวัติศาสตร์ชุมชนเพื่อเผยแพร่เป็นองค์ความรู้หรือสร้างศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เพื่อสร้างฐานการศึกษาเรียนรู้ในชุมชน และนำไปถ่ายทอดสู่นักท่องเที่ยวผ่านการเล่าเรื่องชุมชน โดยใช้ปราชญ์ชุมชนและผู้อาวุโสที่มีความรู้และได้รับรู้วิถีชีวิตในยุคสมัยนั้น และพยายามสร้างจิตสำนึกให้กับชาวบ้านในชุมชนในการอนุรักษ์วิถีชีวิตแบบเก่าเพื่อเป็นการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนเพิ่มมากขึ้นจากเดิมและเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายออกไปจากเดิมและเป็นเอกลักษณ์ที่คงอยู่ยั่งยืนในชุมชนได้

จากการศึกษาชุมชนเพื่อหาแนวทางในการท่องเที่ยวนั้น แสดงให้เห็นว่าชุมชนมีความพร้อมในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากเดิมอยู่แล้ว เพียงแต่ขยายความร่วมมือด้านศิลปวัฒนธรรมและด้านประวัติศาสตร์ชุมชนด้วย และควรส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ ในชุมชนให้คนรุ่นหลังได้สืบทอดและได้ใช้ความรู้นั้นในการนำเสนอต่อกับนักท่องเที่ยวในรูปแบบการนำเที่ยวแบบการเล่าเรื่องชุมชนหรือเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ถือว่าเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยววิถีชีวิตแบบใหม่ใส่ใจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชนสามเรือน ควรสร้างกิจกรรม

ด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ให้มากขึ้น รวมถึงการสร้างหรือปรับปรุงภูมิทัศน์ในชุมชนให้มีบริเวณและสภาพแวดล้อมแบบในอดีต สร้างภาพลักษณ์ในแบบชุมชนดั้งเดิม โดยไม่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนไปจากเดิม

2.2 ด้านศักยภาพทางการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชน จากการศึกษาพบว่าควรมีการจัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อให้ความรู้แก่คนในชุมชนท้องถิ่นและเยาวชนคนรุ่นใหม่ ในเรื่องบริบทของชุมชนสามเรือนแต่ดั้งเดิม ประวัติความเป็นมาของชุมชน รวมถึงมีการจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเรื่องราวของชุมชนให้นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน นอกจากนี้ควรมีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการอำนวยความสะดวกสิ่งต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวควรจะได้รับ เช่น ร้านอาหารประจำชุมชน จุดแวะซื้อของฝากของชุมชน จุดบริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ การเข้าถึงของเส้นทางไปยังชุมชน ป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยว ความปลอดภัยในชุมชน เป็นต้น รวมถึงควรมีการนำเสนอเป็นวิถีทัศน์ในการแนะนำชุมชนก่อนการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจริงเพื่อเป็นการสร้างเรื่องราวให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจและตระหนักถึงการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและสร้างคุณค่าของชุมชนผ่านการท่องเที่ยว

จากการสำรวจความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนโดยเฉพาะทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ชุมชนมีกิจกรรมในชุมชนที่เกี่ยวข้องในด้านนี้อยู่แล้ว โดยเริ่มจากศูนย์รวมทางประวัติศาสตร์ชุมชน เช่นที่วัดสามเรือนที่เป็นจุดหมายสำคัญในเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีตที่จะเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวได้ อีกสถานที่หนึ่งคือแม่น้ำลำคลองโดยเฉพาะคลองโพธิ์ที่มีบ้านเรือนทรงไทยแบบโบราณของชุมชนในแต่ละหมู่บ้านที่ยังมีหลักฐานการแสดงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในอดีตที่มีการบันทึกเก็บไว้และสามารถนำออกมาเป็นเรื่องราวในการเล่าเรื่องเชื่อมโยงชุมชนกับประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในสมัยก่อนได้ ในแต่ละหมู่บ้านมีจุดรวมพลในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านอยู่แล้ว ดังนั้น การเชื่อมโยงระหว่างหมู่บ้านไม่น่าจะมีปัญหามากนัก ชุมชนต้องมียุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

การมีส่วนร่วมของชุมชนที่เริ่มจากผู้นำชุมชน ภาครัฐและภาคประชาชน โดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ซึ่งเป็นนักประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอยู่แล้ว ถือว่าเป็นจุดเด่นโดยตำแหน่งหน้าที่ในสายขาวบริการชุมชนและในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ท่านมีแนวคิดที่จะพัฒนาพื้นที่ในชุมชนสามเรือน โดยเริ่มจากบ้านเทพในพื้นที่หมู่ที่ 5 ของตนเองก่อน และเชื่อมโยงกับพื้นที่ใกล้เคียงในแต่ละหมู่บ้านไปสู่ภาพรวมของชุมชนสามเรือนทั้งหมด หรืออาจเชื่อมโยงกับพื้นที่ภายนอกชุมชนเพื่อสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ตามรอยเดิมในอดีต พร้อมกับสร้างเรื่องราวที่มีอยู่เดิมเข้าไปในเส้นทาง เช่น คลองโพธิ์เส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำที่เชื่อมโยงหลายชุมชนในพื้นที่บางปะอิน รวมถึงการสร้างจุดท่องเที่ยวสำคัญด้านประวัติศาสตร์ ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายของการจัดการท่องเที่ยวในแต่ละแบบ จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ควรสำรวจกลุ่มเป้าหมายในการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนสามเรือนว่ามีกลุ่มใดบ้าง เช่น เยาวชน วัยทำงาน ผู้สูงอายุ ครอบครัว หมู่คณะ กลุ่มเพื่อน โดยนักท่องเที่ยวในแต่ละกลุ่มนั้นชุมชนต้องสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในแต่ละกลุ่มในรูปแบบที่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม ศักยภาพของชุมชนต้องมีการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอกในการฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติม สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนั้น กิจกรรมที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวแบบประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมต้องมีการสร้างเรื่องราวแบบการเล่าเรื่องชุมชน (Story telling) สร้างความรู้สึกร่วมให้มีความน่าสนใจในการรับฟัง ควรจัดทำข้อมูลประชาสัมพันธ์เป็นคู่มือการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เช่น คู่มือ แผ่นพับ และบอร์ดเล่าเรื่องแบบอินโฟกราฟิก (Infographic) ควรสร้างช่องทางการสื่อสารระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวผ่านการนำเสนอข้อมูลเก่าแก่แต่มีการนำเสนอแบบสมัยใหม่ ทำให้เรื่องเล่าในอดีตมีความทันสมัยและน่าติดตาม ถือเป็นการนำเสนอวิถีชีวิตของชุมชนตั้งแต่อดีตที่มีประวัติความเป็นมาและเรื่องราวเรื่องเล่าในสมัยโบราณในรูปแบบที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนสามเรือนในเรื่องการตั้งถิ่นฐานในสมัยก่อน ชาวต่างชาติที่เป็นเสมือนคนพื้นถิ่นในอยุธยาที่อพยพมาหลังการเสียกรุงครั้งสุดท้ายได้สืบสืบทอด ในสมัยนั้นชาวจีน ชาวฝรั่ง ชาวขอม และชาวมอญ รวมถึงชาวไทยที่ย้ายถิ่นฐานจากในเขตพระนคร ซึ่งตรงกับเอกสารในวารสารวิชาการอยุธยาศึกษา เรื่อง “อยุธยา เมืองท่านานาชาติ” (อัครศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, 2551) กล่าวว่า “ประมาณว่าอยุธยามีประชากรที่อาศัยอยู่ในและนอกกำแพงเมืองราว 150,000 คน โดยนับรวมชาวจีน มอญ ลาว เขมร จาม พม่า ที่ถือว่าเป็นประชากรส่วนหนึ่งของอยุธยา” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเดินทางสัญจรทางน้ำโดยการล่องมาตามแม่น้ำเจ้าพระยาและล่องเข้าไปตามลำคลองสาขาย่อยต่าง ๆ แวะจอดเทียบท่าพักแรมในบริเวณพื้นที่ที่เหมาะสมอย่างชุมชนสามเรือนในปัจจุบัน เพื่อตั้งหลักปักฐานในการค้าขายและตั้งบ้านเรือนอยู่เป็นการชั่วคราวจากการย้ายถิ่นฐานออกมาจากเขตพระนคร จากคำกล่าวข้างต้นนี้เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า การขยายตัวของวิถีชีวิตชุมชนเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของความเป็นอดีตของชุมชนสามเรือน ก่อให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์จากการทำธุรกิจชุมชน โดยเฉพาะการค้าขายที่ดิน หมู่บ้านจัดสรร และธุรกิจโรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นมากมายในชุมชนทำให้เกิดผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

อย่างไรก็ตาม ชุมชนสามเรือนยังคงมีลักษณะเด่นอันเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ คือ มีความเป็นชุมชนแบบดั้งเดิมริมคลอง มีต้นไม้ สายน้ำที่คดเคี้ยวคูขนานกับความทันสมัยในการเดินทางเข้าถึงชุมชนมีการสร้างถนนในพื้นที่ชุมชนปัจจุบัน การรักษาส่วนที่เป็นโบราณท้องถิ่นดั้งเดิมและเป็นจุดสำคัญของชุมชน แสดงให้เห็นว่าชุมชนยังเป็นศูนย์กลางในการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวผ่านวิถีชีวิตชุมชนแบบเดิม และผลกระทบที่ได้รับจากการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่สามารถทำลายเอกลักษณ์ของชุมชนจนหมดสิ้นไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ยศ บริสุทธิ์ (2558) ที่กล่าวว่า “การศึกษาชุมชนเป็นการศึกษาค้นคว้าหรือหาคำตอบเกี่ยวกับประเด็นที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาชุมชนหรือการจัดการชุมชนต่อไป

สำหรับการตั้งบ้านเรือนมีลักษณะเริ่มต้นเป็นชุมชนริมคลองโพธิ์เหมือนกับชุมชนริมคลองทั่วไปในเขตที่ราบลุ่มภาคกลางทั่วไป แต่การใช้เส้นทางริมคลองของชาวมุขสามเรือนเพื่อการสัญจรและการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนใหม่มีจำนวนลดลง เนื่องจากลักษณะพื้นที่ทางกายภาพของริมคลองไม่เหมาะสมกับการสร้างบ้านเรือน และมีปัญหาเรื่องการบริหารจัดการแหล่งน้ำของชุมชน กอปรกับชุมชนเมืองขยายตัวเข้ามาทำให้การตั้งบ้านเรือนเน้นความสะดวกสบาย เป็นรูปแบบการสร้างบ้านจัดสรรไม่ใช่บ้านทรงไทย ยกสูงเหมือนโบราณ อีกทั้งรูปแบบและวิธีการก่อสร้างมีความแตกต่างจากเดิมออกไปตามหลักทางสิ่งปลูกสร้างในปัจจุบัน ในส่วนของวิถีชีวิตชาวมุขสามเรือนยังต้องพึ่งพาอาศัยวิถีชีวิตริมน้ำเป็นแกนหลักสำคัญแบบดั้งเดิม การเปลี่ยนแปลงของบ้านพักอาศัยในชุมชน ผู้คนบางกลุ่มที่มีบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ริมคลองพยายามย้ายมาอยู่บริเวณที่อยู่ใกล้กับถนนสายหลักของชุมชนเพิ่มขึ้น เอกลักษณ์ของบ้านเรือนไทยที่อยู่ริมน้ำได้ถูกสูงมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นบ้านก่ออิฐถือปูนเพื่อความแข็งแรงของรากฐานที่อยู่ในที่ราบลุ่มดินอ่อน แต่ยังมีให้เห็นบ้านทรงไทยแบบใหม่ครึ่งปูนครึ่งไม้ที่ยังคงสภาพคล้ายคลึงกับวิถีชีวิตริมน้ำในอดีต

ความสอดคล้องของวิถีชีวิตในชุมชนสามเรือนที่กล่าวมาข้างต้นนั้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีศักร วัลลิโภดม (2559) ที่กล่าวว่า “เมื่อในยามน้ำมากจนเป็นอุทกภัยทั้งคลองคูเมืองด้านเหนือและคู่อื่นๆมีหน้าที่ระบายน้ำและกระจายน้ำเข้าทุ่งเพื่อไม่ให้น้ำเข้าไปในพระนคร โดยกระจายน้ำผ่านคลองขุดที่แยกออกจากคูเมืองไปทางทิศเหนือเข้าทุ่งภูเขาทอง ทุ่งขวัญ และทุ่งแก้ว คลองเหล่านี้มีวัดอยู่บริเวณปากคลองทั้งสิ้น เช่น คลองสระบัวกับวัดหน้าพระเมรุ ในขณะที่ทางทิศตะวันออกมีทุ่งหันตราและทุ่งพระอุทัยอันเป็นทุ่งรับน้ำที่สำคัญที่สุดของแม่น้ำป่าสัก สำหรับทุ่งพระอุทัยก็ต้องกล่าวถึงคลองบ้านสร้างและคลองโพธิ์ที่น้ำไหลไปออกแม่น้ำเจ้าพระยาที่เกาะพระเหนือเกาะบางปะอิน” ในบทความที่เขียนขึ้นมาจากการเสวนาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จากคำกล่าวที่สอดคล้องกับสำคัญของทุ่งรับน้ำและคลองต่าง ๆ นั้น ทำให้ได้เห็นถึงการเดินทางสัญจรไปมาในขณะนั้นว่ามีแม่น้ำลำคลองเป็นจำนวนมากล้วนมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชุมชน คนในชุมชน รวมถึงการดำเนินชีวิตในกลุ่มคนแต่

ละเชื้อชาติที่ประวัติชุมชนสามเรือนได้กล่าวถึง ไม่ว่าจะเป็นชาวจีนที่ถือเป็นพ่อค้าคนสำคัญในสมัยนั้น ชาวมอญที่มีประวัติความเป็นมากับพระนครศรีอยุธยาอันยาวนาน รวมถึงชาวขอมที่ไม่ต้องพูดถึงก็ต้องนึกถึงอยู่เก่าก่อนตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ยังไม่รวมชาวคริสต์ ชาวแขก ที่ย้ายถิ่นฐานกันออกมาหลังจากที่กรุงแตก และบางพื้นที่ของสายน้ำที่พัดผ่านมานั้นบางสายน้ำ กลางน้ำ ต้นน้ำ ก็ยังเป็นเส้นเลือดใหญ่ของชุมชน ผู้คนทุกคนชั้นไม่เว้นแม้แต่ชนชั้นของกษัตริย์ที่มีความสัมพันธ์กับสายน้ำ ดังคำกล่าวของ ศรีศักร วัลลิโภดม (2560) ที่กล่าวว่า “คลองกระมังและทุ่งพระอุทัยมีความเกี่ยวข้องกับการเป็นสถานที่ประสูติของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ผู้เป็นพระมหากษัตริย์องค์สำคัญในสมัยอยุธยาตอนกลาง คือตั้งแต่ พ.ศ.2000 ลงมา อันเป็นเวลาที่อยู่อยุธยาเป็นศูนย์กลางการค้าทางทะเล” ซึ่งมีความสอดคล้องในเรื่องของความเจริญทางการค้าที่มีการค้าขายกันกับประเทศต่าง ๆ ผ่านทางแม่น้ำ ลำคลอง รวมถึงทะเลด้วย แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสายน้ำที่ชุมชนชาวสามเรือนในสมัยนั้นก็คงไม่ต่างอะไรกับยุคปัจจุบันที่ต้องสร้างจิตสำนึก เอาใจใส่ ดูแล สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสายน้ำกันต่อไป

สำหรับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนสามเรือนที่ให้ความสำคัญกับความเป็นชุมชนที่มีตำนานเรื่องเล่ามากมาย เช่น ตำนานการเรียกชื่อของแต่ละหมู่บ้าน บ้างเกิดจากการอพยพของกลุ่มคน นอกจากนี้ยังปรากฏศาสนสถานคติความเชื่อในหลายศาสนา ทั้งพุทธ คริสต์ พราหมณ์ รวมถึงพิธีกรรมพื้นถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์ที่สะท้อนความเชื่อและความผูกพันกับการเดินทางทางน้ำในพิธีอาบน้ำคั้นเพ็ญ ความเชื่อเหล่านี้สะท้อนถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนที่ทรงคุณค่าควรแก่การศึกษาและอนุรักษ์สืบทอดแก่คนรุ่นหลัง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาประวัติศาสตร์ของชุมชนที่เล่าเรื่องราวย้อนเวลากลับไปในช่วงเวลาเหล่านั้น รวมถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมโบราณที่ชุมชนพยายามอนุรักษ์รักษาไว้ โดยการจัดกิจกรรมชุมชนตลอดทั้งปี ตามการกำหนดปฏิทินกิจกรรมในชุมชนระบุไว้ อาทิ การสรงน้ำพระพุทธรูปคู่บ้านคู่ชุมชน เช่น หลวงพ่อแก้ววัดสามเรือน หรือผู้อาวุโสปราชญ์ท้องถิ่นในชุมชน การหว่านข้าวเสกในวันพืชมงคล การลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ วันพระสำคัญ วันเข้าพรรษา ออกพรรษา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชาวบ้านที่มีต่อชุมชน

และมีผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีนโยบายเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อสะท้อนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนให้ทั้งคนในและคนนอกได้รู้จัก และสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนอย่างชัดเจน ซึ่งการดำเนินการของชุมชนที่ได้ศึกษานี้มีความสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “ประวัติศาสตร์คนใน” (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2560)

ในด้านความพร้อมของการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม พบว่า อัตลักษณ์ของชุมชนที่เป็นหมู่บ้านเชิงนิเวศอยู่ก่อนนั้น ทำให้ชุมชนมีสิ่งดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยวที่สำคัญคือวิถีชีวิตริมคลองโพธิ์ กิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับเห็ดตับเต่า กิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำ การเรียนรู้เกษตรแบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงทฤษฎีใหม่ การนำวัตถุดิบในชุมชนมาสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมถึงกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญสมหญิง พลเมืองดี และคณะ (2559) ที่แสดงให้เห็นว่าศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนมีการพัฒนามากระดับหนึ่งแล้ว เพียงแต่ยังไม่ได้มีความหลากหลายในเรื่องประวัติศาสตร์ชุมชน การเล่าเรื่อง การสร้างองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์พื้นถิ่นดั้งเดิมของสามเรือน การสร้างเรื่องราวเพื่อนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ผ่านศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาในอนาคต การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและเรียนรู้วิถีชีวิตจากการสัมผัสจริง มีปราชญ์ท้องถิ่นมาอธิบายหรือบรรยายให้ความรู้ สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นการกำหนดรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของชุมชนที่จะสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วนสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

อย่างไรก็ตาม ชุมชนที่มีประวัติศาสตร์มายาวนานนับหลายร้อยปีนั้น ย่อมต้องมีเรื่องราวและตัวละครที่เกี่ยวข้องกับชุมชนตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ดังนั้น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับชุมชนก็คือการมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างความเชื่อมั่นภายในชุมชน การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่นและหน่วยงานระดับที่สูงขึ้น เช่น ระดับจังหวัดหรือระดับประเทศ ในเชิงนโยบายการสนับสนุนการท่องเที่ยวท้องถิ่นตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับล่าสุดที่ระบุไว้ว่า “ควรต้องเข้ามาส่งเสริม

และพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมและอย่างยั่งยืน และทำให้ชุมชนดำเนินการได้ด้วยชุมชนเอง”

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาบริบทชุมชนและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนสามเรือน อำเภอ บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แสดงให้เห็นว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลด้าน ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนั้น ต้องสร้างการเรียนรู้ในชุมชนให้เห็นความสำคัญของประวัติ ความเป็นมา ก่อให้เกิดความตระหนักในวิถีชีวิตชุมชนของตนเอง ถือเป็นการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบในชุมชน บูรณาการร่วมกันจาก ปัจจุบันมุ่งไปสู่เรื่องราวในอดีต ซึ่งต้องใช้เวลาในการสร้างความตระหนักรู้ย้อนกลับไป เพราะถือว่าเป็นการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตแบบชุมชนรุ่นใหม่ย้อนไปแบบเก่าชุมชนดั้งเดิม แต่จะอย่างไรให้การเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสร้างรายได้ให้กับ ชุมชนในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน

ข้อสังเกตของผู้วิจัยที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน โดยเฉพาะจากการลงพื้นที่ ของผู้ว่าราชการจังหวัดและพัฒนาชุมชนจังหวัด รวมถึงการจัดงานของภาคีเครือข่าย อุตสาหกรรมจังหวัดในพื้นที่สามเรือนนั้น ทำให้เห็นความพร้อมและศักยภาพของชุมชน โดยภาพรวมจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้บุคคลและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องภายในชุมชนต้องสร้างกระบวนการและระบบการพัฒนาชุมชนในแบบวิถีใหม่ใน อนาคต ชุมชนควรกำหนดพื้นที่อนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์ภายในชุมชน เพื่อหน่วยงานผู้มี อำนาจในชุมชนจะได้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่เหล่านั้นให้เป็น ประโยชน์กับการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมต่อไป

จากการศึกษาวิจัยประวัติศาสตร์ชุมชนสามเรือน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. คณะกรรมการชุมชนและผู้นำชุมชนทุกระดับของหมู่บ้านควรเพิ่มการสร้าง เครือข่ายชุมชนและทำความเข้าใจกับสมาชิกในชุมชนทุกหมู่บ้าน เมื่อชุมชนจะพัฒนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

2. การจัดอบรมหลักสูตรการเล่าเรื่องชุมชน การพัฒนาบุคลากรในชุมชนเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น นักเรียนในชุมชนเป็นยุวมัคคุเทศก์ท้องถิ่นประจำชุมชน การเป็นเจ้าบ้านที่ดี จิตวิทยาการบริการนักท่องเที่ยว ตลอดจนทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับนักท่องเที่ยวในชุมชน

3. ชุมชนควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีความสอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรม รวมถึงมีความสัมพันธ์กับเรื่องราวเรื่องเล่าในอดีต โดยคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้ามาในชุมชนและควรมีการจัดทำแผนการรองรับนักท่องเที่ยว แผนบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน แผนการบริหารความเสี่ยงในชุมชนจากประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยว รวมถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นเป็นประจำ เช่น ปัญหาการบริหารจัดการแม่น้ำลำคลอง ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสาธารณสุข เป็นต้น

4. การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ทางด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรมของชุมชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบเอกสารและข้อมูลสารสนเทศทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

5. ผู้นำชุมชน ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้อาวุโส และบุคคลที่เกี่ยวข้องในชุมชนต้องมีความบทบาทและหน้าที่สำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนของตนเองด้วยการใช้หลักธรรมาภิบาลในระดับของตนเองที่ทุกคนยอมรับได้และไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยรวม

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนกลาง. (2559). **แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนกลาง (พ.ศ. 2560-2564)**. พระนครศรีอยุธยา: คณะกรรมการ.
- จันทร์ธนา แก้วสี. **เจ้าพนักงานชุมชนปฏิบัติงานองค์การบริหารส่วนตำบลสามเรือน**. สัมภาษณ์, 2562.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2553). **การเป็นสมัยใหม่กับแนวคิดชุมชน**. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.

อึ้งศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์. (2551). อยุธยา เมืองทำนนานาชาติ. วารสารวิชาการอยุธยา
ศึกษา, 41-43.

บุญสมหญิง พลเมืองดี และคณะ. (2559). แผนการพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมี
ส่วนร่วมของชุมชนสามเรือน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยเพื่อการ
พัฒนาเชิงพื้นที่, 9(3), 167-177.

พระอธิการสามารถ กิตติญาโณ. เจ้าอาวาสวัดสามเรือน ตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สัมภาษณ์, 2562.

ภัทรพร จันตะนี. (2557). การจัดการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของชุมชน: กรณีศึกษา
วิสาหกิจชุมชนเห็ดดับเต่า ตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
ธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ยงยุทธ ชูแว่น. (2551). ครึ่งศตวรรษแห่งการค้นหาและเส้นทางสู่อนาคตประวัติศาสตร์
ท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ยศ บริสุทธี. (2558). การศึกษาชุมชน: แนวคิดฐานการวิจัยและกระบวนการทาง
วิทยาศาสตร์. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วนิดา ศิริวรสกุล และวัชรินทร์ อินทพรหม. (2559). การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
สู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม กรณีศึกษา ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์, 11(1), 42-49.

ศรีศักร วัลลิโภดม. (2553). กรุงศรีอยุธยาของเรา (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: มติชน.

ศรีศักร วัลลิโภดม. (2560). ลุ่มน้ำเจ้าพระยา: รากเหง้าแห่งสยามประเทศ. กรุงเทพฯ:
มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์.

ศรีศักร วัลลิโภดม และวลัยลักษณ์ ทรงศิริ. (2556). เพื่อแผ่นดินเกิด. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ
เล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์.

สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2559). แผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(2561-2564). พระนครศรีอยุธยา: สำนักงาน.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2562). สุวรรณภูมิในอาเซียน: เรือพระราชพิธีกรุงศรีอยุธยาล่องไป

ทำพิธีกรรมบางปะอิน. กรุงเทพฯ: มติชนออนไลน์.

เสรี พงศ์พิศ. (2552). วิธีสู่ชุมชนพอเพียง. กรุงเทพฯ: พลังปัญญา.

อุทัย ปริญาสุทธีรัตน์. (2561). การจัดการชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจ

ขายห้องชุดของประเทศไทย

Legal Measures in Regulating Condominium

Business Operators in Thailand

จราวุฒิ อำนักรณ์^{1*} | Jarawut Amnakmanee

ณัฐ ลันตาสว่าง² | Nat Santasawang

สุเมธ รอยกุลเจริญ³ | Sumath Roymulcharoen

Abstract

The objectives of this study were to analyze legal problems related to regulating condominium business operators according to Thai and foreign laws and to provide a law amendment model relating to regulating

¹ นักศึกษาปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Doctoral student, Program in Laws, Doctor of Philosophy Program in Social Science, Ramkhamhaeng University

² รองศาสตราจารย์ ดร., คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง; Assoc. Prof., Faculty of Law, Ramkhamhaeng University

³ รองประธานศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครอง; Vice Presidents of the Supreme Administrative Court, The Administrative Court

*Corresponding author email: jarawut999@gmail.com

condominium business operators of Thailand by using qualitative research which composes of documentary research and field research, including in-depth interview and focus group discussion. The finding revealed problems related to The Condominium Act B.E. 2522 and the Consumer Protection Act B.E. 2522 which are the fact that the operators do not use the standard forms prescribed by The Condominium Act B.E. 2522 and the Consumer Protection Act B.E. 2522, and no common property is provided as advertised and the parties' interest protection system according to The Escrow Act B.E. 2551 must rely exclusively on the consent of parties. On the other hand, in USA, Singapore, and Malaysia, the laws specify that the contract and condominium advertisement must be verified and approved by the competent authority and the seller must provide the protection of the sum paid by the purchaser until the transfer of condominium's ownership. The result suggested that the Draft Condominium Act (No. ...) B.E. which stipulates that the competent authority shall inspect the contract and condominium advertisement and the seller's duty to provide the record for the money protection that the purchaser paid and the dispute arising from the transaction should be settled by mediation before the lawsuit.

Keywords: Condominium, Condominium Business Operators, Condominium Act

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมผู้ประกอบการซื้อขายห้องชุดตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ และเสนอแนวทางปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมผู้ประกอบการซื้อขายห้องชุดของประเทศไทย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลประกอบด้วยการวิจัยเอกสารและการวิจัย

ภาคสนาม แบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มีปัญหาทางกฎหมาย ได้แก่ กรณีผู้ประกอบการไม่ใช้สัญญามาตรฐานตามที่พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 กำหนดไว้ ไม่จัดให้มีทรัพย์สินกลางตามที่ได้โฆษณา และการใช้ระบบดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญาตามพระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 ต้องอาศัยความสมัครใจของคู่สัญญา ส่วนกฎหมายสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสหพันธรัฐมาเลเซียกำหนดให้สัญญาและโฆษณาขายห้องชุดต้องผ่านการตรวจสอบสัญญาและโฆษณาจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และกำหนดให้ผู้ขายต้องจัดให้มีระบบคุ้มครองเงินที่ผู้ซื้อได้ชำระไว้ จนกว่าจะมีการโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุด ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย คือ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาคารชุด (ฉบับที่...) พ.ศ... โดยกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสัญญาและโฆษณาขายห้องชุดก่อนผู้ประกอบการนำไปใช้ และกำหนดให้ผู้ขายมีหน้าที่เปิดบัญชีสำหรับเก็บรักษาเงินที่ผู้ซื้อได้ชำระ กรณีเกิดข้อพิพาทในการซื้อขายควรระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดี

คำสำคัญ: ห้องชุด, ผู้ประกอบธุรกิจขายห้องชุด, พระราชบัญญัติอาคารชุด

บทนำ

การทำสัญญาซื้อขายห้องชุดนั้น ผู้ประกอบธุรกิจใช้สัญญาสำเร็จรูปที่ยกสร้างขึ้นล่วงหน้าที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ซื้อ โดยผู้ซื้อไม่สามารถกำหนดข้อตกลงให้เป็นอย่างอื่นได้ ผู้ซื้อที่เข้าทำสัญญาย่อมผูกพันตามข้อตกลงในสัญญาเพราะเป็นไปตามหลักเสรีภาพในการทำสัญญาซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของสัญญา (จำปี โสทธิพันธุ์, 2546) แต่เสรีภาพในการทำสัญญาควรจะรวมถึงความเสมอภาคกันระหว่างคู่สัญญาด้วย แต่ความเป็นจริงผู้ซื้อไม่อาจต่อรองกับผู้ขายได้ รัฐจึงได้ออกกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้ความคุ้มครองผู้ซื้อ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 และ

พระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 (นนทวัชร นวตระกูลพิสุทธิ์, 2560)

สถิติรับเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภคในระบบคุ้มครองผู้บริโภคแบบเบ็ดเสร็จ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค พบว่า เรื่องร้องทุกข์ที่มากที่สุดคือปัญหาประเภทอสังหาริมทรัพย์และที่อยู่อาศัย จำนวน 2,044 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.12 ของเรื่องร้องทุกข์ทั้งหมด ซึ่งแบ่งเป็น 8 เรื่อง เมื่อนำเรื่องร้องทุกข์ประเภทอสังหาริมทรัพย์และที่อยู่อาศัยมาแบ่งเป็นรายละเอียดปลีกย่อย พบว่า เป็นปัญหาเกี่ยวกับอาคารชุด คิดเป็นร้อยละ 60.32 ซึ่งสาเหตุในการร้องทุกข์เกิดจากผู้ขายผิดสัญญา ซ้อขายและไม่ปฏิบัติตามโฆษณา ก่อสร้างไม่แล้วเสร็จทำให้ไม่สามารถโอนกรรมสิทธิ์ให้ผู้ซื้อได้ (สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค, 2564)

จากสถิติเรื่องร้องเรียนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับห้องชุดมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แม้จะมีกฎหมายควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุดหลายฉบับ แต่กฎหมายดังกล่าวยังมีปัญหากรณีผู้ประกอบการไม่ใช้สัญญามาตรฐานตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 ไม่ปฏิบัติตามที่ได้โฆษณาไว้ และการใช้ระบบดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญาตามพระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 ซึ่งต้องอาศัยความสมัครใจของคู่สัญญา จึงต้องศึกษาสภาพปัญหาทางกฎหมายดังกล่าว เพื่อนำข้อค้นพบไปปรับปรุงกฎหมายควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุด
2. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุด
3. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุดตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ

4. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจขาย
ห้องชุด
5. เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมผู้
ประกอบการธุรกิจขายห้องชุดของประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบธุรกิจอาคารชุด มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุดของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุดดังกล่าว ศึกษาเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุดของต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสหพันธรัฐมาเลเซีย

2. ขอบเขตด้านประชากร ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 48 คน ประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้ประกอบการอาคารชุด จำนวน 7 คน (2) กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐซึ่งกำกับดูแลการประกอบธุรกิจอาคารชุด จำนวน 10 คน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กรมที่ดิน และกรมโยธาธิการและผังเมือง (3) กลุ่มผู้ซื้อห้องชุดจำนวน 22 คน และ (4) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 9 คน ได้แก่ สำนักงานศาลยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม สำนักกิจการยุติธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค

สมมติฐานการวิจัย

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมผู้ประกอบการกิจการขายห้องชุดของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 มีข้อกฎหมายที่เป็นปัญหา ไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการตรวจสอบสัญญาและโฆษณาขายห้องชุดก่อนนำไปใช้ และระบบการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญาอาศัยความสมัครใจของคู่สัญญา ไม่มีสภาพบังคับให้ผู้ขายต้องนำมาใช้ ส่งผลให้ไม่สามารถคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อห้องชุดได้อย่างเพียงพอ เกิดข้อพิพาทเป็นคดีขึ้นสู่ศาลเป็นจำนวนมาก การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการกิจการขายห้องชุด วิเคราะห์กฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ เพื่อค้นหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมสำหรับการควบคุมผู้ประกอบการกิจการขายห้องชุดของประเทศไทย นำมาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมผู้ประกอบการกิจการขายห้องชุดของประเทศไทย โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการตรวจสอบสัญญาและโฆษณาก่อนนำไปใช้ กำหนดให้ผู้ขายเปิดเผยบัญชีสำหรับเก็บรักษาเงินที่ผู้ซื้อได้ชำระ และการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการซื้อขายห้องชุดโดยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดี โดยการแก้ไขพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีมาตรการที่ครอบคลุมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ช่วยลดข้อพิพาทระหว่างคู่สัญญา และส่งผลให้จำนวนคดีที่นำมาสู่ศาลลดน้อยลง

แนวคิดทฤษฎีและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการกิจการขายห้องชุดของประเทศไทย มีแนวคิดทฤษฎีและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 หลักการกำกับดูแล เป็นแนวคิดและทฤษฎีในการควบคุมกำกับดูแลผู้

ประกอบธุรกิจที่มีอำนาจต่อช่องทางเศรษฐกิจที่เหนือกว่าผู้บริโภค และการผูกขาดของผู้ประกอบการ จนทำให้ผู้บริโภคที่เข้าทำนิติกรรมกับผู้ประกอบการได้รับความเสียหาย (บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, 2538) ซึ่งลักษณะของการกำกับดูแล ประกอบด้วย การควบคุมกำกับเป็นนิติกรรมทางปกครองฝ่ายเดียวที่เกิดจากเจตนาฝ่ายเดียวของฝ่ายปกครอง และการควบคุมกำกับเป็นนิติกรรมเฉพาะเรื่อง แบ่งมาตรการในการกำกับดูแลที่สำคัญ ประกอบด้วย การบังคับและควบคุมทางกฎหมาย (Command and control regulation) การให้ควบคุมดูแลกันเองระหว่างผู้ประกอบการ (Self-regulation) การให้สิทธิประโยชน์และสิ่งจูงใจ (Incentive-based regime) การชักจูงกลไกตลาด (Market harnessing controls) การบังคับให้เปิดเผยข้อมูลสำคัญ (Disclosure regulation) การเข้าลงทุนเองของรัฐ (Direct action) และการให้สิทธิแก่เอกชนและการสร้างระบบความรับผิดชอบ (Rights and liabilities) (อภิชน จันทรเสน, 2549)

1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเสรีภาพในการประกอบธุรกิจ มีแนวคิดที่ว่ารัฐต้องรับรองเสรีภาพส่วนบุคคลซึ่งมนุษย์ทุกคนมีอยู่ตามธรรมชาติ แต่เสรีภาพอาจมีข้อจำกัดได้ในบางเรื่องตามที่กฎหมายวางไว้ เจตนาของบุคคลจึงมีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นอิสระ (สุชาบดี สัตตบุศย์, 2522) ซึ่งมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีว่าด้วยเสรีภาพในการทำสัญญายึดถือหลักที่ว่า สิ่งที่เกิดให้เกิดขึ้นในเรื่องสัญญาคือความสมัครใจหรือเจตนา (คาราพร ธีระวัฒน์, 2542) การมีเสรีภาพในการทำสัญญาแบ่งเป็น 4 ประการ คือ เสรีภาพในการทำขึ้นซึ่งสัญญา เสรีภาพในการเลือกคู่สัญญา เสรีภาพในการกำหนดเงื่อนไขของสัญญา และเสรีภาพที่จะไม่ต้องทำตามแบบ (ไชยยศ เหมะรัชตะ, 2535)

1.3 ทฤษฎีว่าด้วยความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนาถือหลักที่ว่าความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนต่อเอกชนด้วยกันเป็นไปตามหลักอิสระในทางแพ่ง ซึ่งหมายความว่า บุคคลย่อมสามารถก่อตั้งความสัมพันธ์แห่งชีวิตในทางแพ่งของตนได้ด้วย ความสมัครใจและโดยเสรี และมีวัตถุประสงค์ที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน (ศนันท์ภรณ์ โสถิพันธ์, 2558) ทฤษฎีปัจเจกชนนิยมมีแนวคิดที่ว่ารัฐต้องรับรองเสรีภาพส่วนบุคคลซึ่งมนุษย์ทุกคนมีอยู่ตามธรรมชาติและรัฐนั้นต้องไม่ทำลาย

สิทธิพื้นฐานของบุคคล แต่เสรีภาพก็มีข้อจำกัดได้ตามกฎเกณฑ์ของรัฐที่ได้วางไว้ (จริยโฆณานันท์, 2552)

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจขายห้องชุด

2.1 พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2551) เป็นกฎหมายที่ควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุดในด้านสัญญาซื้อขายห้องชุดตามมาตรา 6/2 บัญญัติว่า “สัญญาจะซื้อจะขายหรือสัญญาซื้อขายห้องชุดระหว่างผู้มีการสิทธิ์ในที่ดินและอาคารตามมาตรา 6 กับผู้จะซื้อหรือผู้ซื้อห้องชุดต้องทำตามแบบสัญญาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด สัญญาจะซื้อจะขายหรือสัญญาซื้อขายห้องชุดส่วนใดมิได้ทำตามแบบสัญญาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดและไม่เป็นคุณต่อผู้จะซื้อหรือผู้ซื้อห้องชุด สัญญานั้นไม่มีผลใช้บังคับ”

2.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2541) มาตรา 35 ทวิ บัญญัติว่า “ในการประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการใด ถ้าสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการนั้นมีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือ หรือที่ตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาที่มีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการนั้นเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาได้

ในการประกอบธุรกิจที่ควบคุมสัญญา สัญญาที่ผู้ประกอบการทำกับผู้บริโภคจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ (1) ใช้สัญญาที่จำเป็น ซึ่งหากมิได้ใช้ข้อสัญญาเช่นนั้นจะทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบการเกินสมควร และ (2) ห้ามใช้ข้อความที่ไม่เป็นธรรมกับผู้บริโภค ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนด และเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะให้ผู้ประกอบการจัดทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดก็ได้”

2.3 พระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 มาตรา 3 บัญญัติว่า “กิจการดูแลผลประโยชน์” หมายความว่า การทำหน้าที่เป็นคนกลางเพื่อดูแลการชำระหนี้ของคู่สัญญาให้เป็นไปตามที่ตกลงกันไว้ในสัญญาดูแลผลประโยชน์ โดยกระทำเป็นทางคำปกติและได้รับค่าตอบแทนหรือค่าบริการ

“สัญญาดูแลผลประโยชน์” หมายความว่า สัญญาที่ทำขึ้นระหว่างคู่สัญญากับผู้ดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา โดยผู้ดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญาตกลงจะดูแลการชำระหนี้ของคู่สัญญาให้เป็นไปตามที่คู่สัญญาตกลงกันไว้

มาตรา 5 บัญญัติว่า ในการทำสัญญาต่างตอบแทนใด ๆ คู่สัญญาอาจตกลงกันจัดให้มีผู้ดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา โดยการทำสัญญาดูแลผลประโยชน์และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

2.4 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มาตรา 39 ทวิ บัญญัติว่า ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร โดยไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ได้ โดยการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามแบบที่คณะกรรมการควบคุมอาคารกำหนด พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบดังกล่าว

2.5 พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 มาตรา 6 บัญญัติว่า สัญญาระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจที่มีการชำระหนี้ด้วยการส่งมอบทรัพย์สินจะมีข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจเพื่อความชำรุดบกพร่องไม่ได้

มาตรา 11 บัญญัติว่า ข้อสัญญาใดที่มีให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ข้อสัญญานั้นเป็นโมฆะ

3. กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

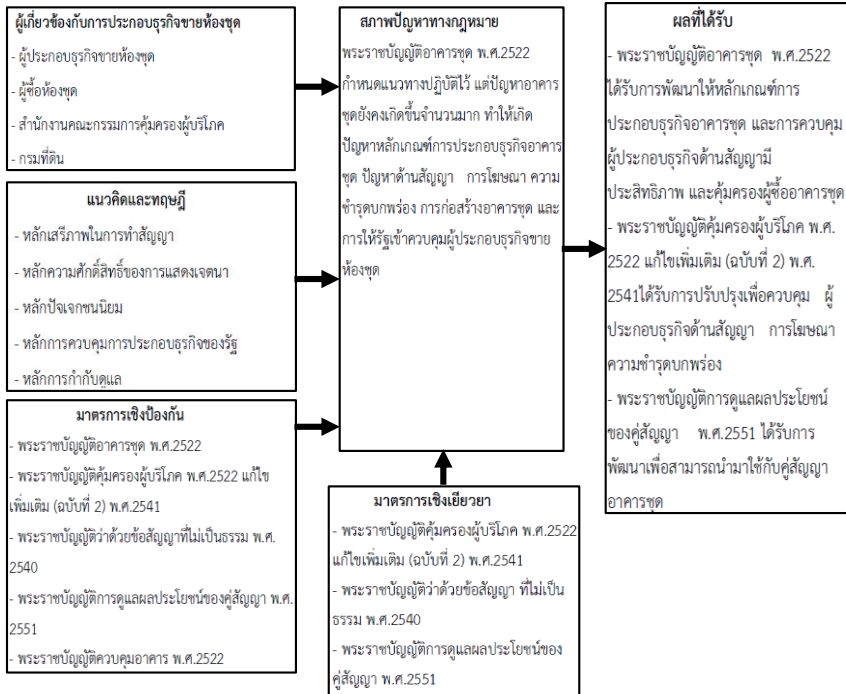
3.1 รัฐบัญญัติอาคารชุด ค.ศ. 1980 ของสหรัฐอเมริกา (The Uniform Condominium Act 1980) กำหนดการคุ้มครองเงินมัดจำ เงินจอง เงินผ่อนดาวน์ เงินทำสัญญา และเงินอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายห้องชุดในโครงการอาคารชุด โดยเงินมัดจำ เงินจอง เงินผ่อนดาวน์ เงินทำสัญญา และเงินอื่น ๆ ที่ให้ไว้สำหรับการซื้อหรือการจองห้องชุดจากผู้ประกอบธุรกิจอาคารชุดที่ได้เผยแพร่ข้อความเสนอขายต่อสาธารณะ ให้วางไว้ในระบบคุ้มครอง (escrow) และเก็บรักษาไว้ในรัฐที่ห้องชุดนั้นตั้งอยู่ ซึ่งเงินดังกล่าวจะถูกเก็บรักษาในบัญชีที่กำหนดไว้โดยบริษัทผู้ดูแลผลประโยชน์อิสระหรือสถาบันบัญชีที่ได้รับการประกัน โดยหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐบาลจะเป็นผู้ดูแลเงิน

ดังกล่าว โดยไม่สามารถนำออกมาใช้ได้จนกว่าผู้ประกอบการจะฟื้นความผูกพันตามสัญญา (Peter, 1992)

3.2 รัฐบัญญัตินักพัฒนาที่อยู่อาศัย (การควบคุมและออกใบอนุญาต) ค.ศ. 1965 (Housing Developers (Control and Licensing) Act 1965) ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจขายห้องชุดมีหน้าที่เปิดและรักษาสัญชีโครงการในแต่ละโครงการไว้กับธนาคารหรือสถาบันการเงิน โดยต้องนำเงินจำนวนดังกล่าวนี้ฝากเข้าบัญชี คือเงินทั้งหมด (รวมถึงเงินค่าธรรมเนียม) ที่ผู้ซื้อชำระเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการซื้อห้องชุดในโครงการอาคารชุด และเงินกู้ยืมทั้งหมดที่ใช้สำหรับการดำเนินการก่อสร้างโครงการ ส่วนเงินในบัญชีนี้นั้นจะเบิกถอนได้เฉพาะแต่ผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตและมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ในกิจการงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาคารชุดเท่านั้น (Raymond, 2002) นอกจากนี้ กฎหมายของสาธารณรัฐสิงคโปร์ยังให้อำนาจผู้ควบคุมตรวจสอบของรัฐในการตรวจสอบสัญญาซื้อขายห้องชุด ก่อนผู้ประกอบการนำไปใช้กับผู้ซื้อ เช่น การปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับการซื้อขาย และให้ความเห็นชอบกรณีผู้ประกอบการขอแก้ไข เพิ่มเติม หรือยกเลิกส่วนใดส่วนหนึ่งของสัญญาที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ควบคุมตรวจสอบ (John, 1977)

3.3 รัฐบัญญัติการพัฒนาที่อยู่อาศัย (ควบคุมและออกใบอนุญาต) ค.ศ. 1966 หรือ Housing Development (Control and Licensing) Act 1966 ของสหพันธรัฐมาเลเซีย กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจขายห้องชุดมีหน้าที่เปิดบัญชีและเก็บรักษาเงินที่ผู้ซื้อได้ชำระไว้ในบัญชีโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่เปิดไว้กับธนาคารหรือสถาบันการเงิน โดยมีผู้ควบคุมการออกใบอนุญาตกำหนดที่ควบคุมการเบิกถอนเงินจากโครงการเพื่อไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการเท่านั้น และตรวจสอบสัญญาและโฆษณาขายห้องชุดก่อนผู้ประกอบการนำไปใช้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร/ตำรากฎหมายทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากคำพิพากษาศาลฎีกา วิทยานิพนธ์ บทความวิจัย บทความวิชาการ และศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเสรีภาพในการประกอบธุรกิจ หลักการกำกับดูแลพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551

2. การวิจัยภาคสนาม (Field research) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 48 คน แบ่งการเก็บข้อมูลเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 38 คน โดยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจอาคารชุด จำนวน 6 คน กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐซึ่งกำกับดูแลการประกอบธุรกิจอาคารชุด จำนวน 6 คน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และกรมที่ดิน กลุ่มผู้ซื้อห้องชุด จำนวน 20 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย จำนวน 6 คน และการสนทนากลุ่ม (Focus group) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดประเด็นคำถามการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง ปรับปรุงจากการทบทวนวรรณกรรมและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อใช้เป็นประเด็นการสนทนากลุ่มในการค้นหาความคิดเห็นที่หลากหลายจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ จำนวน 10 คน ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจอาคารชุด จำนวน 1 คน กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐซึ่งกำกับดูแลการประกอบธุรกิจอาคารชุด จำนวน 4 คน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และกรมโยธาธิการและผังเมือง กลุ่มผู้ซื้อห้องชุด จำนวน 2 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย จำนวน 3 คน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมผู้ประกอบการขายห้องชุดของไทยและต่างประเทศ จัดแบ่งปัญหาออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ปัญหาระยะแรกเกิดขึ้นในช่วงก่อนการก่อสร้างอาคารชุด ได้แก่ ปัญหาผู้ประกอบการไม่ใช้สัญญามาตรฐานตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ปัญหาการแบ่งแยกสัญญาออกเป็นสัญญาจะซื้อขายฉบับหนึ่ง และสัญญาว่าจ้างก่อสร้างอีกฉบับหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียแก่ผู้ซื้อในด้านการคุ้มครองและปัญหาการทำสัญญาจะซื้อขายห้องชุดกับผู้บริโภคก่อนได้รับใบอนุญาตก่อสร้าง

อาคาร ปัญหาระยะที่สองเกิดขึ้นในช่วงที่ผู้ประกอบการกิจการดำเนินการก่อสร้างอาคารชุด ได้แก่ ปัญหาการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจตามพระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของ คู่สัญญา พ.ศ.2551 และปัญหาระยะที่สาม เกิดขึ้นภายหลังการก่อสร้างอาคารชุดแล้วเสร็จ โดยผู้ประกอบการส่งมอบและโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดให้แก่ผู้ซื้อ แต่พบว่าห้องชุดเกิดความชำรุดบกพร่อง เนื้อที่ห้องชุด และทรัพย์สินส่วนกลาง เช่น สระว่ายน้ำ ที่จอดรถ ไม่ตรงตามแบบโฆษณาขาย และมีการเลิกสัญญา

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเสรีภาพในการประกอบธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเสรีภาพในการประกอบธุรกิจมีหลักการว่ารัฐต้องรับรองเสรีภาพส่วนบุคคลซึ่งมนุษย์ทุกคนมีอยู่ตามธรรมชาติ แต่เสรีภาพก็อาจมีข้อจำกัดได้ในบางเรื่องตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เจตนาของบุคคลจึงมีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นอิสระ ซึ่งมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีว่าด้วยเสรีภาพในการทำสัญญายึดถือหลักที่ว่าสิ่งที่ก่อให้เกิดหนี้ในเรื่องสัญญาคือ ความสมัครใจ หรือเจตนาในการทำสัญญา และทฤษฎีว่าด้วยความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา ถือหลักที่ว่าความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนต่อเอกชนด้วยกันเป็นไปตามหลักอิสระในทางแพ่ง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาผู้ประกอบการขายห้องชุดยกร่างสัญญาเพื่อใช้กับผู้ซื้อ โดยไม่ใช้สัญญามาตรฐานตามกฎหมายอาคารชุด เนื่องจากกฎหมายอาคารชุดเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการจัดทำสัญญาขึ้นได้ หากเห็นว่าเป็นคุณกับผู้ซื้อ ซึ่งผู้ซื้ออาจได้รับความเสียหายจากสัญญาที่ทำโดยไม่ถูกต้องไปแล้ว และผู้ขายได้แบ่งแยกสัญญาออกเป็นสัญญาจะซื้อจะขายฉบับหนึ่งและสัญญาว่าจ้างก่อสร้างอีกฉบับหนึ่ง ซึ่งการแยกสัญญาจะทำให้ผู้ซื้อได้รับความคุ้มครองในเรื่องความชำรุดบกพร่องน้อยลง ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวเป็นผลมาจากการที่คู่สัญญามีเสรีภาพในการทำสัญญาจนเกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

แนวคิดและทฤษฎีการกำกับดูแล สามารถนำเสนอเป็นแนวแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้ประกอบการมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจที่เหนือกว่าผู้บริโภค จนทำให้ผู้บริโภคที่เข้าทำนิติกรรมกับผู้ประกอบการได้รับความเสียหาย โดยควรนำเอาแนวคิดและทฤษฎีการกำกับดูแลมาเป็นแนวทางออกกฎหมายเพื่อกำกับดูแลการประกอบธุรกิจอาคารชุดให้ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตาม (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2553) และกำหนดให้หน่วยงาน

ทำหน้าที่ตรวจสอบว่าเอกชนได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดเหล่านั้นหรือไม่ โดยกำหนดให้มีการตรวจสอบสัญญาจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 ก่อนนำไปใช้ในโครงการอาคารชุด

3. การเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศและของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุด ผลการวิจัยพบว่า มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยนั้น กำหนดให้สัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดต้องเป็นไปตามแบบสัญญาที่พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 กำหนดไว้ และโฆษณาขายห้องชุดต้องมีรายละเอียดตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2538) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แต่สัญญาและโฆษณาขายห้องชุดของประเทศไทยดังกล่าวไม่ต้องผ่านการตรวจสอบสัญญาและโฆษณาจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนนำไปใช้ ส่วนกฎหมายของสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสหพันธรัฐมาเลเซียกำหนดให้สัญญาและโฆษณาขายห้องชุดต้องผ่านการตรวจสอบสัญญาและโฆษณาจากพนักงานเจ้าหน้าที่ (อมเรศ กระบวนสิน และคณะ, 2561) ในส่วนของระบบการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา ตามพระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 ต้องเกิดจากความตกลงใจของคู่สัญญา หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ต้องการใช้ก็ไม่สามารถนำกฎหมายนี้มาบังคับใช้ได้ (ภาคภูมิ ปิยะตระกูล, 2558) ต่างจากกฎหมายของสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสหพันธรัฐมาเลเซีย กำหนดให้ผู้ขายมีหน้าที่เปิดเผยข้อมูลสำหรับเก็บรักษาเงินที่ผู้ซื้อชำระไว้กับธนาคารของรัฐ การเบิกถอนเงินไปใช้ในการก่อสร้างอาคารชุดต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

4. การวิเคราะห์สภาพปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมผู้ประกอบการขายห้องชุดของประเทศไทย จากข้อมูลเอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึก และการสนทนากลุ่ม แบ่งปัญหาออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนการก่อสร้างอาคารชุด ระหว่างการก่อสร้างอาคารชุด และภายหลังการก่อสร้างอาคารชุด สรุปได้ดังนี้

4.1 ปัญหาก่อนการก่อสร้างอาคารชุด ได้แก่ ปัญหาการไม่ใช้สัญญามาตรฐานสำหรับการขายห้องชุดตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุดยกร่างสัญญาเพื่อใช้กับผู้ซื้อโดยไม่ใช้สัญญามาตรฐานตาม

กฎหมายอาคารชุด เนื่องจากกฎหมายอาคารชุดเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดทำสัญญาขึ้นได้ หากเห็นว่าเป็นคุณกับผู้ซื้อ ซึ่งผู้ซื้ออาจได้รับความเสียหายจากสัญญาที่ทำโดยไม่ถูกต้อง ควรให้มีการตรวจสอบสัญญาจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 ก่อนนำไปใช้ในโครงการอาคารชุด และปัญหาการทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดก่อนผู้ประกอบธุรกิจได้รับใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร โดยอาศัยมาตรา 39 ทวิ ของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พบว่า ส่งผลกระทบต่อผู้ซื้อ หากภายหลังโครงการไม่ผ่านการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมหรือไม่ได้รับใบอนุญาต ทำให้ผู้ซื้อไม่ได้รับโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดตามสัญญา ควรมีกฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดกับผู้บริโภคได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารแล้ว

4.2 ปัญหาระหว่างการก่อสร้างอาคารชุด ได้แก่ ปัญหาการควบคุมผู้ประกอบธุรกิจขายห้องชุดตามพระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 พบว่า ระบบการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญาตามพระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 ต้องอาศัยความสมัครใจของคู่สัญญา ยังไม่มีความเหมาะสม ควรกำหนดให้ผู้ขายห้องชุดมีหน้าที่เปิดเผยชี้แจงรักษาเงินของผู้ซื้อไว้ในสถาบันการเงินของรัฐ และมีเจ้าหน้าที่ของรัฐกำกับดูแลการเบิกจ่ายจากบัญชีดังกล่าว

4.3 ปัญหาภายหลังการก่อสร้างอาคารชุด ได้แก่ ปัญหาความรับผิดชอบเพื่อความชำรุดบกพร่องของผู้ขาย พบว่า สัญญามาตรฐานรับประกันความชำรุดบกพร่องไว้คือ ไม่น้อยกว่า 5 ปีในโครงสร้างหลัก และ 2 ปีในส่วนควบ ทำให้สิทธิของผู้ซื้อที่ควรจะได้รับมีความคุ้มครองในเรื่องชำรุดบกพร่องมีระยะเวลาอันจำกัดไม่เหมาะสมกับลักษณะของอาคารชุดและห้องชุด และเมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 พบว่า ข้อตกลงจำกัดความรับผิดชอบดังกล่าวถือว่าเป็นโมฆะ จึงควรใช้บทบัญญัติมาตรา 474 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคือให้ผู้ซื้อสามารถฟ้องคดีได้ใน 1 ปี นับแต่พบเห็นความชำรุดบกพร่อง และปัญหาผู้ขายไม่ปฏิบัติตามโฆษณาทรัพย์สินส่วนกลางโดยอ้างว่ามีได้เป็นส่วนหนึ่งของสัญญา ควรกำหนดให้ผู้ขายต้องจัดให้มีทรัพย์สินส่วนกลางซึ่งได้โฆษณาไว้ไม่ว่าในรูปแบบหรือลักษณะใด

5. การศึกษาที่ได้จากการวิจัยภาคสนาม ผลการวิจัยพบว่า การสัมภาษณ์เจ้าของกิจการและกรรมการสหกรณ์กลุ่มทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุด กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐซึ่งกำกับดูแลการประกอบธุรกิจอาคารชุด กลุ่มผู้ซื้อห้องชุด และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย มีความเห็นว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 ในเรื่องสัญญาซื้อขายห้องชุด กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสัญญาของผู้ประกอบการธุรกิจก่อนนำไปใช้ กำหนดให้ผู้ขายเปิดเผยบัญชีสำหรับเก็บรักษาเงินมัดจำหรือเงินที่ผู้ซื้อได้ชำระ การโฆษณาขายห้องชุดต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา กรณีเกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับการซื้อขายห้องชุด ควรระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 20 ตรี

อภิปรายผล

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุดของประเทศไทยแบ่งปัญหาออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนการก่อสร้างอาคารชุด ระหว่างการก่อสร้างอาคารชุด และภายหลังการก่อสร้างอาคารชุด สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาก่อนการก่อสร้างอาคารชุด ได้แก่

1.1 การไม่ใช้สัญญามาตรฐานตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 การทำสัญญามาตรฐานจะซื้อจะขายห้องชุด (แบบ อ.ช.22) ตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 และสัญญาที่ผู้ประกอบการทำกับผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 นั้น กฎหมายไม่ได้บังคับว่าผู้ขายจะต้องนำแบบฟอร์มสัญญาที่ยกร่างเพื่อนำมาใช้กับผู้ซื้อมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหรือเห็นชอบเสียก่อน หากแต่เป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่จะไปตรวจสอบเมื่อได้รับการร้องเรียนจากผู้ซื้อ ดังนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นคือ สัญญาที่ผู้ขายได้ส่งมอบให้ผู้ซื้อนั้นในทางปฏิบัติจะขึ้นอยู่กับการพิจารณาของผู้ขายเท่านั้นว่าสัญญานั้น ๆ มีข้อความถูกต้องตามแบบมาตรฐานของสัญญาตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แล้วหรือไม่ และเป็นคุณกับผู้ซื้อหรือไม่ หากไม่ถูกต้องก็เป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องไปตรวจสอบหลังจากสัญญาได้มีการใช้ไปแล้ว

ซึ่งผู้ซื้ออาจไม่ทราบถึงบทบัญญัติดังกล่าว และได้รับความเสียหายจากสัญญาที่ทำโดยไม่ถูกต้องไปแล้ว และการทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดกับผู้ขายก่อนที่ผู้ขายจะได้รับใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร โดยผู้ขายอาศัยมาตรา 39 ทวิ ของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 นั้น หากภายหลังโครงการไม่ผ่านการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมหรือไม่ได้รับใบอนุญาต จะทำให้ผู้ซื้อไม่ได้รับโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดตามสัญญา

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ โดยกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 มีอำนาจในการพิจารณารับรองแบบสัญญาของผู้ขายก่อนนำไปใช้ และกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ขายจะต้องนำเสนอแบบสัญญาที่ผู้ขายได้กร่างขึ้นเพื่อใช้กับผู้ซื้อให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาตรวจสอบเสียก่อน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นชอบแล้วให้มีข้อความว่า แบบสัญญาได้ผ่านการตรวจสอบจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว พร้อมเลขที่ซึ่งอนุญาต และต้องระบุให้ชัดเจนว่าสัญญาดังกล่าว ให้ใช้ในโครงการใดโครงการหนึ่งเท่านั้น เพราะผู้ขายอาจเป็นผู้ประกอบธุรกิจขายห้องชุดที่ได้ขออนุญาตไว้แล้วหลายโครงการ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าอาจนำสัญญาซึ่งได้รับอนุญาตในโครงการอาคารชุดหนึ่งมาใช้กับอีกโครงการอาคารชุดหนึ่งได้ และกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจขายห้องชุดทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดกับผู้บริโภคได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีการกำกับดูแลของภาครัฐโดยใช้มาตรการบังคับและควบคุมทางกฎหมาย (Command and control regulation) เพื่อควบคุมกำกับดูแลผู้ประกอบการที่มีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจที่เหนือกว่าผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดของผู้ประกอบการ ไม่ให้ผู้ประกอบการเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคโดยใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม จนก่อให้เกิดความเสียหายกับผู้บริโภค

ผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ จุมพล ชื่นจิตต์ศิริ (2558) ที่ศึกษาการคุ้มครองผู้บริโภคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 กรณีศึกษาแบบของสัญญาจะซื้อจะขายอาคารชุด พบว่า ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 ได้แก่ การที่ผู้ขายห้องชุดไม่ได้ปฏิบัติตามแบบของสัญญาจะซื้อจะขาย (อ.ช.22) หรือมีการปฏิบัติตามแบบเพียงบางส่วน ทำให้ผู้ซื้อถูกเอาเปรียบและไม่ได้

รับความเป็นธรรม การตกลงทำสัญญาซื้อขายห้องชุดในปัจจุบันจะอยู่ในรูปแบบของสัญญามาตรฐาน มีการร่างข้อสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าเป็นจำนวนมากที่จะใช้กับผู้ซื้อที่จะเข้ามาเป็นคู่สัญญาในภายหลัง โดยลักษณะของสัญญานี้ผู้ที่จะเข้ามาเป็นคู่สัญญาในภายหลังจะอยู่ในลักษณะจำยอมต้องรับเอาข้อสัญญานั้น ๆ ไม่สามารถต่อรองแก้ไขได้ นอกจากนี้ในการบังคับใช้ข้อสัญญามาตรฐานตามประกาศ กฎหมายก็ไม่ได้บังคับว่าผู้ขายจะต้องนำแบบฟอร์มสัญญาที่ผู้ขายร่างเพื่อนำมาใช้กับผู้ซื้อมาให้หน่วยงานของรัฐตรวจสอบให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้ทำสัญญากับผู้ซื้อแต่อย่างใด ควรจะกำหนดเป็นคำสั่งกระทรวงมหาดไทยว่า ให้มีการนำสัญญาจะซื้อขายที่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มาแสดงหรือถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารที่ใช้ในการจดทะเบียนอาคารชุดเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายในเรื่องแบบ (อ.ข.22) ด้วย

1.2 การใช้สัญญาหลายรูปแบบโดยแบ่งแยกสัญญาออกเป็นหลายสัญญาในการซื้อขาย ในทางปฏิบัติผู้ขายได้แบ่งแยกสัญญาที่ใช้กับผู้ซื้อออกเป็นหลายฉบับ โดยทำเป็นสัญญาจะซื้อขายฉบับหนึ่งและสัญญาจ้างต่อเติมอีกฉบับหนึ่ง ส่งผลให้ในส่วนของสัญญาจ้างต่อเติมนี้นับบัญญัติที่ใช้จะเป็นเรื่องของจ้างทำของ โดยเฉพาะการคุ้มครองในเรื่องความชำรุดบกพร่องของสัญญาจ้างทำของตามมาตรา 600 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ซื้อจะได้รับความคุ้มครองด้านระยะเวลาที่น้อยกว่าในเรื่องซื้อขายตามมาตรา 474 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ หากเป็นเรื่องซื้อขายแล้วนั้นจะมีระยะเวลาที่คุ้มครองผู้ซื้อที่ยาวนานกว่าในเรื่องจ้างทำของเพราะคุ้มครองในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่ที่ได้พบเห็นความชำรุดบกพร่อง แต่ถ้าหากเป็นเรื่องของการจ้างทำของซึ่งมีระยะเวลามาจำกัดนั้นคือหากเป็นกรณีเป็นสิ่งปลูกสร้างกับพื้นดินแล้วนั้นระยะเวลาการคุ้มครองก็จะไม่เกินไปกว่า 5 ปี และอายุความในการฟ้องร้องคดีตามมาตรา 601 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งการแยกสัญญาของผู้ขายอาจกระทำไปเพื่อหลบเลี่ยงไม่ใช้สัญญามาตรฐานตามประกาศฯ ซึ่งทางแก้ของปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นควรบทบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคว่า

“มาตรา...ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุดแบ่งแยกสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดและสัญญาว่าจ้างก่อสร้างห้องชุดออกเป็นสองฉบับให้ถือว่ารายละเอียดยที่ปรากฏตามสัญญาว่าจ้างก่อสร้างห้องชุดเป็นไปตามแบบสัญญาจะซื้อจะขาย (อ.ช. 22) ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้”

2. ปัญหาระหว่างการก่อสร้างอาคารชุด ได้แก่ ปัญหาการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุด ตามพระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 หรือระบบเอสโครว์ พบว่า การใช้ระบบเอสโครว์ ตามพระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 ต้องเกิดจากการตกลงใจร่วมกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ฉะนั้นหากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ต้องการใช้ ก็ไม่สามารถนำกฎหมายนี้มาบังคับใช้ได้ การที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ออกมาในลักษณะที่ไม่บังคับใช้ แต่ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของคู่สัญญาที่จะนำมาตรการทางกฎหมายในเรื่องนี้ไปใช้ จึงทำให้มักเกิดปัญหาแก่ผู้ซื้อในทางปฏิบัติ คือ แม้ผู้ซื้อห้องชุดต้องการทำ Escrow account แต่หากผู้ประกอบการไม่ยินยอม ผู้ซื้อก็ไม่อาจได้รับความคุ้มครองตามระบบกฎหมายนี้ ซึ่งต่างจากมาตรการควบคุมและเก็บรักษาเงินในบัญชีรับ-จ่าย (Project account) อันเป็นมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและเก็บรักษาเงินในบัญชีรับ-จ่ายในโครงการอาคารชุดของสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่กำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุดมีหน้าที่ต้องดำเนินการเปิดบัญชีเงินฝากที่ใช้สำหรับกิจการธุรกิจขายห้องชุดไว้กับธนาคารที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ หรือสถาบันการเงินที่รัฐให้การรับรอง โดยการฝากและถอนเงินจากบัญชีนั้นหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเป็นผู้กำกับดูแล ควบคุมและตรวจสอบด้วยตนเองโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภาคภูมิ ปิยะตระกูล (2558) ที่ศึกษาปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 พบว่าการบังคับใช้พระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 ยังมีปัญหาที่เกิดขึ้นหลายประการ ได้แก่ ปัญหาที่ทำให้คู่สัญญาไม่เข้าสู่ระบบการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา คือ ปัญหาค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการเข้าสู่ระบบการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา เนื่องจากการเข้าสู่ระบบการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญาต้องเกิดจากความสมัครใจของคู่สัญญาเท่านั้น และการให้บริการของคนกลางในระบบการดูแล

ผลประโยชน์ของคู่สัญญานี้ ย่อมทำให้คู่สัญญามีภาระเพิ่มขึ้นจากการจ่ายค่าตอบแทน หรือค่าบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการดูแลผลประโยชน์นั้น

ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมเรศ กระบวนสิน และคณะ (2561) ที่ศึกษากฎหมายอาคารชุดเปรียบเทียบกับของประเทศไทยกับรัฐคอนเนตทิคัต สหรัฐอเมริกา พบว่า พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 ไม่มีการบังคับให้ต้องมีการ จัดตั้งคนกลางผู้ดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญาตามพระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 ในกรณีซื้อขายห้องชุดที่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ดังเช่นในรัฐคอน เนตทิคัตที่บังคับให้ต้องมีการจัดตั้งคนกลางเพื่อดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา กฎหมาย อาคารชุดของไทยจึงยังไม่สามารถป้องกันปัญหาและคุ้มครองประโยชน์ของผู้ซื้อห้องชุด จากการซื้อขายห้องชุดล่วงหน้าก่อนมีการก่อสร้างอาคารชุดเสร็จสิ้น ซึ่งมักเกิดข้อพิพาท เกี่ยวกับเรื่องสัญญา การทำงาน การส่งมอบห้องชุดชำรุดบกพร่องหรือไม่เสร็จสมบูรณ์ ตามที่ได้โฆษณาหรือตกลงไว้ ควรกำหนดให้มีการจัดตั้งคนกลางผู้ดูแลผลประโยชน์ของ คู่สัญญาตามพระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ. 2551 ในกรณีซื้อ ขายห้องชุดที่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์

ในส่วนของรัฐบัญญัตินักพัฒนาที่อยู่อาศัย (การควบคุมและออกใบอนุญาต) ค.ศ. 1965 ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ และรัฐบัญญัติการพัฒนาที่อยู่อาศัย (ควบคุมและ ออกใบอนุญาต) ค.ศ. 1966 ของสหพันธรัฐมาเลเซีย กำหนดให้ผู้ประกอบการมีหน้าที่ เปิดบัญชีและเก็บรักษาเงินที่ผู้ซื้อได้ชำระไว้ในบัญชีโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่เปิดไว้กับ ธนาคารหรือสถาบันการเงิน โดยมีผู้ควบคุมตรวจสอบของรัฐทำหน้าที่ควบคุมการเบิก ถอนเงินจากโครงการเพื่อไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการเท่านั้น

ผู้วิจัยเห็นว่า การนำมาตรการบังคับในการเปิดและเก็บรักษาเงินในบัญชี โครงการอาคารชุดดังกล่าวมาปรับใช้อาจช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้ได้ โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจขายห้องชุดมีหน้าที่ต้องดำเนินการเปิดบัญชีเงินฝากที่ใช้ สำหรับกิจการธุรกิจขายห้องชุดไว้กับธนาคารที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐหรือ สถาบันการเงินที่รัฐให้การรับรอง โดยการฝากและถอนเงินจากบัญชีทุกครั้งต้องทำโดย ผู้ประกอบการและรัฐต้องสามารถตรวจสอบได้

3. ปัญหาภายหลังการก่อสร้างอาคารชุด ได้แก่

3.1 ปัญหาความรับผิดชอบเพื่อความชำรุดบกพร่อง พบว่า สัญญามาตรฐานกำหนดให้ผู้ขายต้องรับประกันความชำรุดบกพร่องในโครงสร้างหลักไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันจดทะเบียนอาคารชุด และในส่วนควบไม่น้อยกว่า 2 ปี นับแต่วันจดทะเบียนอาคารชุด ส่งผลให้ในทางปฏิบัติมีการจำกัดความรับผิดชอบของผู้ขายในความชำรุดบกพร่องดังกล่าวไว้ที่ 5 ปี และ 2 ปี ตามลำดับ อาจทำให้สิทธิของผู้ซื้อที่ควรจะได้รับมีความคุ้มครองในเรื่องชำรุดบกพร่องมีระยะเวลาอันจำกัด ซึ่งไม่เหมาะสมกับลักษณะของอาคารชุดและห้องชุด และเมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 พบว่า ข้อตกลงจำกัดความรับผิดชอบดังกล่าวถือว่าเป็นโมฆะ เนื่องจากมาตรา 6 และมาตรา 11 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 บัญญัติให้สัญญาระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจที่มีการชำระหนี้ด้วยการส่งมอบทรัพย์สินจะมีข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจเพื่อความชำรุดบกพร่องไม่ได้โดยข้อสัญญาใดที่มีให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 นี้ไปใช้บังคับไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ข้อสัญญานั้นเป็นโมฆะ จึงควรใช้บทบัญญัติมาตรา 474 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคือให้ผู้ซื้อสามารถฟ้องคดีได้ใน 1 ปี นับแต่พบเห็นความชำรุดบกพร่อง

3.2 ปัญหาทรัพย์สินส่วนกลางและสิ่งอำนวยความสะดวกและการโฆษณา พบว่า สัญญามาตรฐานกำหนดให้ต้องระบุรายการและขนาดของทรัพย์สินส่วนกลางและสิ่งอำนวยความสะดวก แต่ไม่มีข้อสัญญาที่กำหนดว่าผู้ขายต้องก่อสร้างให้แล้วเสร็จเมื่อใดและผู้ขายมักจะไม่นับปฏิบัติตามโฆษณาทรัพย์สินส่วนกลางและสิ่งอำนวยความสะดวก และข้อเสนอพิเศษอื่น ๆ สัญญามาตรฐานควรกำหนดถึงระยะเวลาแล้วเสร็จของการก่อสร้างและกำหนดให้ผู้ขายต้องจัดให้มีทรัพย์สินส่วนกลาง สิ่งอำนวยความสะดวก และข้อเสนอพิเศษอื่น ๆ ที่เป็นหน้าที่ของผู้ขายซึ่งได้โฆษณาไว้ไม่ว่าในรูปแบบหรือลักษณะใด

ผลการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 มิได้มีบทบัญญัติใด ๆ กำหนดไว้โดยตรงเพื่อควบคุมหรือกำหนดรายละเอียดที่ต้องระบุในการโฆษณาขาย

ห้องชุดในอาคารชุดของผู้จดทะเบียนอาคารชุด ต่างจากรัฐคอนเนตทิคัตที่ได้กำหนดให้การโฆษณาเพื่อขายห้องชุด ผู้ขายต้องแจ้งรายละเอียดเทียบเท่าข้อมูลในขั้นตอนยื่นคำขอเพื่อจดทะเบียนเป็นอาคารชุด และมีบทบัญญัติที่ครอบคลุมการโฆษณาขายห้องชุดด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การใช้ข้อความ ภาพ ตัวอย่างห้องชุดหรืออาคารชุด หรือหนังสือชักชวน เป็นต้น ซึ่งต้องใช้ข้อความที่ไม่เกินจริงและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 การบังคับใช้พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 ควรกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 มีอำนาจในการพิจารณารับรองแบบสัญญาของผู้ประกอบธุรกิจขายห้องชุดก่อนนำไปใช้ และกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ขายจะต้องนำส่งแบบสัญญาที่ผู้ขายได้ยกร่างขึ้นเพื่อใช้กับผู้ซื้อ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาตรวจสอบเสียก่อนนำไปใช้และกำหนดบทลงโทษสำหรับการฝ่าฝืน

1.2 กรณีผู้ประกอบธุรกิจขายห้องชุดใช้สัญญาหลายรูปแบบในการซื้อขาย โดยแบ่งแยกสัญญาออกเป็นสัญญาจะซื้อจะขายฉบับหนึ่ง และสัญญาว่าจ้างก่อสร้างอีกฉบับหนึ่ง ควรมีบทบัญญัติกำหนดให้ถือว่ารายละเอียดที่ปรากฏตามสัญญาว่าจ้างก่อสร้างห้องชุดเป็นไปตามสัญญามาตรฐานสำหรับการขายห้องชุด และกำหนดโทษสำหรับการฝ่าฝืน

1.3 ควรกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจขายห้องชุดมีหน้าที่เปิดเผยซีริบจ่ายของโครงการอาคารชุด สำหรับเก็บรักษาเงินมัดจำหรือเงินที่ผู้ซื้อชำระ การเบิกถอนเงินออกจากบัญชีโครงการอาคารชุดดังกล่าว จะทำได้เมื่อผู้ประกอบธุรกิจขายห้องชุดได้แสดงหลักฐานว่าเป็นการเบิกถอนไปใช้ในการดำเนินโครงการอาคารชุด และได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และกำหนดบทลงโทษสำหรับการฝ่าฝืน

1.4 ความรับผิดชอบเพื่อความชำรุดบกพร่องของผู้ประกอบธุรกิจขายห้องชุด ไม่ควรจำกัดอายุความการฟ้องคดีเรื่องความรับผิดชอบของผู้ขายเพื่อความชำรุดบกพร่องเอาไว้

อย่างตายตัวในส่วนที่เป็นโครงสร้างหลักของอาคารชุดหรือห้องชุดและในส่วนควบอื่น ๆ แล้วใช้บทบัญญัติตามมาตรา 474 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคือ ให้ผู้ซื้อสามารถฟ้องคดีได้ใน 1 ปี นับแต่พบเห็นความชำรุดบกพร่อง

1.5 ควรกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจขายห้องชุดมีหน้าที่ต้องนำเสนอข้อมูลความหรือภาพที่จะโฆษณาหรือหนังสือชักชวนที่จะนำออกโฆษณาแก่บุคคลทั่วไปไม่ว่าจะทำในรูปแบบใดให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนผู้ประกอบธุรกิจทำการโฆษณาขายอาคารชุด

1.6 ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 กำหนดให้มีการระงับข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาซื้อขายห้องชุดระหว่างผู้ประกอบธุรกิจขายห้องชุดกับผู้ซื้อโดยวิธีการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 20 ตรี

1.7 ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจขายห้องชุดทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดกับผู้บริโภคได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารแล้ว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาสภาพปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. 2522 ที่เกี่ยวกับการโฆษณาขายอาคารชุด และปัญหาเกี่ยวกับนิติบุคคลอาคารชุด ตลอดจนศึกษาถึงหน่วยงานเฉพาะสำหรับกำกับดูแลการโฆษณาขายอาคารชุด และนิติบุคคลอาคารชุด

เอกสารอ้างอิง

จรัญ โฆษณานันท์. (2552). **นิติปรัชญา** (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
จำปี โสถิพันธ์. (2546). **คำอธิบายกฎหมายลักษณะซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

- จุมพล ชื่นจิตต์ศิริ. (2558). การคุ้มครองผู้บริโภคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ.2522 กรณีศึกษาแบบของสัญญาจะซื้อจะขายอาคารชุด. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2535). กฎหมายว่าด้วยสัญญา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดาราพร ถิระวัฒน์. (2542). กฎหมายสัญญา: สถานะใหม่ของสัญญาปัจจุบันและปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นนทวัชร์ นวตระกูลพิสุทธิ์. (2560). กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นันท์วัฒน์ บรมานันท์. (2553). กฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ. (2538). กฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจเยอรมัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- ภาคภูมิ ปิยะตระกูล. (2558). ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการดูแลผลประโยชน์ของคู่สัญญา พ.ศ.2551. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.
- ศันท์ภรณ์ โสถถิพันธุ์. (2558). คำอธิบายนิติกรรมสัญญา (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. (2564). สคบ.กับการคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สุธาบดี สัตตบุศย์. (2522). คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เปรียบเทียบ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิชน จันทรเสน. (2549). มาตรการต่าง ๆ ของรัฐในการควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ. วารสารกฎหมาย, 25(4), 465.
- อมเรศ กระบวนสิน, วิภรณ์ รักษ์ปวงชน และวิมาน กฤตพลวิมาน. (2561). กฎหมายอาคารชุด เปรียบเทียบของประเทศไทยกับรัฐคอนเนตทิคัต สหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

John, D. (1977). **The law of contracts**. London: West Publishing Press.

Peter, C. (1992). **Federal trade commission: Law, practice and procedure**.

New York: Macmillian.

Raymond, J. (2002). **Real estate law**. Ohio: South-Western/Thomson Learning.

การวิจัยเชิงสร้างสรรค์ บทประพันธ์เพลง เดวิสพินอมินอน

The Creative Research on the Musical Composition of Davis Phenomenon

เจตนิพิฐ สังข์วิจิตร^{1*} | Jetnipith Sungwijit

Abstract

This creative research on the musical composition of Davis Phenomenon was funded by the Research Institute of Rangsit University and purposed to compose a big size of jazz band to commemorate the 30th death anniversary of Miles Davis who was an influential jazz musician in the 20th century and his compositions of a modal jazz and a fusion jazz. The composition lasted for ten minutes and contained three sections; Section A expresses a passion to experience of jass music together with Chalie Parker based on swing rhythms, Section B expresses a modal jazz, and Section C expresses a fusion jazz from Davis based on concepts, main melodies and chords created from Davis's birthdate to make musical notes. These musical notes were mainly used with main melodies and chords that

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต; Asst. Prof., Conservatory of Music, Rangsit University

*Corresponding author email: jetnipith.s@rsu.ac.th

mixed with concepts of jazz music. The result was found that concepts and publicity of the composition were successfully achieved.

Keywords: Big Band, Jazz Composition, Miles Davis

บทคัดย่อ

งานวิจัยสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลง *เดวิสพินอมินอน* ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสถาบันวิจัยแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทประพันธ์รูปแบบวงดนตรีแจ๊สขนาดใหญ่ เพื่อระลึกถึงวาระครบรอบ 30 ปีการเสียชีวิตของ นักดนตรีแจ๊สคนสำคัญในศตวรรษที่ 20 ไมล์ส เดวิส ทั้งยังเป็นการตระหนักถึงความสำคัญของ เดวิสเชิงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊สในมิติดนตรีโมดัลแจ๊สและดนตรีฟิวชันแจ๊สที่เขาได้สร้างสรรค์ไว้ บทประพันธ์มีความยาวประมาณ 10 นาที ประกอบด้วย 3 ท่อน คือ ท่อน A สื่อถึงแรงบันดาลใจการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางดนตรีแจ๊สกับชาร์ลี พาร์กเกอร์ ด้วยลีลาจังหวะสวิง ท่อน B สื่อถึงแนวคิดทางดนตรีโมดัลแจ๊ส และท่อน C สื่อแนวคิดดนตรีฟิวชันแจ๊สจากเดวิส ด้านแนวคิดแนวทำนองหลักและการดำเนินคอร์ดสร้างจากแนวคิดการนำตัวเลขเดือนเกิด-วันเกิด-ปีเกิดของเดวิส นำมาเชื่อมโยงเข้ากับตัวโน้ตต่าง ๆ เพื่อสร้างเป็นวัตถุดิบกลุ่มโน้ตหลักและกลุ่มโน้ตหลักเหล่านี้ กลายเป็นวัตถุดิบให้การสร้างสรรค์แนวทำนองหลักและการดำเนินคอร์ด ผสมผสานแนวคิดทางดนตรีแจ๊สของเดวิสสอดแทรกลงไปในบทประพันธ์ ผลจากการประพันธ์พบว่า บทประพันธ์สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งด้านแนวคิดการประพันธ์ตลอดจนการแสดงเผยแพร่ต่อสาธารณชน

คำสำคัญ: ปิกแบนด์, การประพันธ์เพลงแจ๊ส, ไมล์ส เดวิส

บทนำ

ไมล์ส เดวิส (Miles Davis, 1926-1991) นักเล่นทรมเป็ต นักประพันธ์เพลง มีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊ส ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากในผลงาน การบันทึกเสียงและส่งเสริมให้ดนตรีแจ๊สพัฒนาไปในทิศทางต่าง ๆ ผลงานของเดวิสเป็นที่ ยอมรับในระดับสากลจากเหล่านักดนตรีแจ๊ส (Gridley, 2000: 229) เดวิสนำดนตรีแจ๊ส พัฒนาเข้ากับยุคสมัย ผสมผสานและทดลองนำแนวคิดต่าง ๆ มาขยายขอบเขตให้มิติ เสียงดนตรีแจ๊สมีความหลากหลายขึ้น แม้ว่าเดวิสเสียชีวิตครบ 30 ปี ในปี ค.ศ. 2021 แต่แนวคิดที่เดวิสสร้างปรากฏการณ์ไว้ในดนตรีแจ๊สวิธีต่าง ๆ ได้กลายเป็นมรดกทาง ความคิดที่ถูกถ่ายทอดมาถึงดนตรีแจ๊สในปัจจุบัน

ช่วงทศวรรษ 1940 ดนตรีบีบ๊อปได้ก่อกำเนิดจากนักดนตรีแจ๊สชั้นนำแนวหน้า เช่น ชาร์ลี พาร์คเกอร์ (Charlie Parker, 1920-1955) นักเล่นอัลโตแซกโซโฟน ดิซซี กิลเลสปี (Dizzy Gillespie, 1917-1993) นักเล่นทรมเป็ต ได้ร่วมกันบรรเลงดนตรีแจ๊ส ณ สถานบันเทิง มินตันส์เพลย์เฮาส์มีเอกลักษณ์ด้านการแสดงด้วยรูปแบบวงขนาดเล็ก และเน้นการอิมโพรไวส์เป็นสำคัญ สืบทอดบรรเลงแสดงถึงทักษะความเชี่ยวชาญของ นักดนตรีที่บรรเลงร่วมกัน ไมล์ส เดวิส ได้ร่วมงานกับชาร์ลี พาร์คเกอร์ ในลีลาดนตรี บีบ๊อป และสร้างความแตกต่างจากพาร์คเกอร์ด้วยแนวท่วงทำนองที่มีความหนาแน่น ลักษณะจังหวะเบาบางกว่า แนวทางการบรรเลงของเดวิสเป็นหนึ่งในแรงบันดาลใจไปสู่ วิธีแห่งดนตรีคูลแจ๊ส

ปี ค.ศ. 1957 เดวิสได้ออกผลงานชื่อ Birth of the Cool ด้วยรูปแบบวงเก้าชิ้น (Nonet) สังกัดค่าย Capital Records ผลงานชิ้นนี้ได้ผสมผสานเฟรนด์ชอร์น หรือทูบา เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า มักพบในวงออร์เคสตรานำมาร่วมสร้างสรรค์ และ ได้ สร้างกระแสแห่งวิถีดนตรีคูลแจ๊สให้ได้รับความนิยม ผลงานชิ้นนี้นับบันทึกเสียงตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1949-1950 โดยเดวิสได้ร่วมงานกับนักดนตรีที่สำคัญอย่าง กิล อีแวนส์ (Gill Evans, 1912-1988) นักเรียบเรียงเสียงประสาน เจอร์รี มัลลิแกน (Gerry Mulligan, 1927-1966) นักเล่นบาริโทนแซกโซโฟน ลี โคนิตซ์ (Lee Konitz, 1927-2020) นักเล่นอัลโตแซกโซโฟน กันเทอร์ ชุลเลอร์ (Gunther Schuller, 1925-2015) นักเล่น

เฟร็นซ์ฮอว์น นักดนตรีเหล่านี้ยังนำแนวคิดของเดวิสไปสร้างสรรค์การประพันธ์เพลงในทิศทางตนเอง ทำให้ดนตรีคูลแจ๊สมีความหลากหลายยิ่งขึ้น ต่อมาช่วงทศวรรษ 1960 เดวิสได้กลับมาสร้างสรรค์วงแจ๊สขนาดเล็ก ด้วยการนำแนวทางการบรรเลงจากดนตรีบีบ็อปที่เขาเคยร่วมบรรเลงกับชาร์ลี พาร์คเกอร์ในช่วงทศวรรษ 1940 มาพัฒนาให้มีความแตกต่างออกไปจากเดิมในวิธีแห่งดนตรีฮาร์ดบีบ็อป ที่มีกลิ่นอายดนตรีแอฟริกัน เช่น ริทึมแอนด์บลูส์ กอสเปล หรือบลูส์ และเน้นด้านการเรียบเรียงมากขึ้นกว่าดนตรีบีบ็อป เช่น วงห้าชิ้นที่ดีที่สุดของเขา (First Great Quintet) นักดนตรีร่วมบรรเลงประกอบด้วย จอห์น โคลเทรน (John Coltrane, 1926-1967) นักเล่นเทเนอร์แซกโซโฟน เรด การ์แลนด์ (Red Garland, 1923-1984) นักเล่นเปียโน พอล แชมเบอร์ส (Paul Chambers, 1935-1969) นักเล่นเบส และฟิลลี โจ โจนส์ (Philly Joe Jones, 1923-1985) นักเล่นกลอง

ปี ค.ศ. 1959 เดวิสได้ร่วมสร้างสรรค์ดนตรีแจ๊สในวิถีดนตรีโมดัลแจ๊สในผลงานชื่อ *Kind of Blues* สังกัดค่าย Columbia ผลงานนี้มีเสียงประสานอันเป็นเอกลักษณ์ บทเพลง *So What* ได้สร้างกระแสดนตรีโมดัลแจ๊สด้วยเสียงประสานที่ต่างออกไป การดำเนินคอร์ดในบทเพลงนี้มีเพียง 2 คอร์ดและมีการเคลื่อนที่ช้า ไม่เหมือนกับการดำเนินคอร์ดดนตรีบีบ็อป ด้านการอิมโพรไวส์ของไมล์ เดวิส มีการใช้แนวคิดสัมพันธ์กับโมดัลเรียน (Porter et al., 1993: 294) เน้นการสร้างสรรค์จากโมดที่มีความสัมพันธ์กับเสียงประสานในบทเพลง กระทั่งทศวรรษ 1970 เดวิสได้นำดนตรีร็อกเข้ามาผสมผสานกับดนตรีแจ๊ส ส่งผลให้ดนตรีฟิวชันแจ๊สได้ก่อกำเนิดขึ้น ผลงานสำคัญที่เดวิสได้สร้างสรรค์ไว้คือ ผลงานชื่อ *Bitches Brew* บันทึกเสียงปี ค.ศ. 1970 สังกัดค่าย Columbia เดวิสได้นำเครื่องดนตรีไฟฟ้า เช่น เปียโนไฟฟ้าและออร์แกนตลอดจนคีย์บอร์ดเข้ามาแทนที่เปียโน รวมถึงการนำกีตาร์ไฟฟ้าที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของดนตรีร็อกเข้ามาร่วมบรรเลงด้วย ทำให้มิติเสียงดนตรีแจ๊สกับดนตรีร็อกได้ถูกผสมผสานกันอย่างชัดเจน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า เดวิสได้ขยายขอบเขตดนตรีแจ๊สให้หลากหลายขึ้น ด้วยการทดลองแนวคิดหรือผสมผสานเครื่องดนตรีเข้ามาสร้างสรรค์ในทิศทางของตนเอง ส่งผลให้เกิดกระแสในดนตรีแจ๊สและเกิดเป็นวิถีทางต่างออกไป ผลงานของเดวิสเปรียบเสมือนโรงเรียนทางดนตรีแจ๊ส เหล่านักดนตรีแจ๊สที่เคยร่วมงาน

กับเขาได้กลายเป็นนักดนตรีแจ๊สสำคัญมากมาย เช่น จอห์น โคลเทรน นักเล่นเทเนอร์ แซกโซโฟน บิล อีแวนส์ (Bill Evans, 1929-1980) เฮอร์บี แฮนคอก (Herbie Hancock, 1940-) ชิค คอเรีย (Chick Corea, 1941-) คีธ จาร์เรตต์ (Keith Jarrett, 1945-) นักเล่นเปียโน ไมค์ สเตอร์น (Mike Stern, 1953-) จอห์น สโคฟิลด์ (John Scofield, 1951-) นักเล่นกีตาร์ เป็นต้น

ไมล์ส เดวิส เสียชีวิตเมื่อวันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 1991 และสำหรับในปี ค.ศ. 2021 จะเป็นวาระครบรอบ 30 ปี ของการเสียชีวิต ผู้ประพันธ์ (ผู้วิจัย) จึงมีความสนใจแนวคิดหรือแนวทางการสร้างสรรค์ของเดวิสมาประพันธ์เพลงในรูปแบบดนตรีแจ๊สขนาดใหญ่ เพื่อเป็นการระลึกถึงนักดนตรีที่มีบทบาทสำคัญในหน้าประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊ส ซึ่งผลการวิจัยนี้ทำให้ได้บทประพันธ์เพลงเพื่อระลึกถึงวาระครบรอบ 30 ปี การเสียชีวิตของไมล์ส เดวิส ได้บทประพันธ์เพื่อตระหนักถึงความสำคัญ ของไมล์ส เดวิส ในเชิงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊ส ได้สร้างสรรค์บทประพันธ์ เพลงใหม่สำหรับวงวิชาการด้านดนตรีแจ๊ส ได้พัฒนาองค์ความรู้ด้านการประพันธ์ วงดนตรีแจ๊สขนาดใหญ่ และได้เสริมสร้างและกระตุ้นความสนใจสำหรับผู้ฟังดนตรีแจ๊ส โดยทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างบทเพลงระลึกถึงวาระครบรอบ 30 ปี การเสียชีวิตของไมล์ส เดวิส
2. เพื่อตระหนักถึงความสำคัญของไมล์ส เดวิส ในเชิงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ดนตรีแจ๊ส
3. เพื่อผลิตผลงานวิจัยสร้างสรรค์ทางวิชาการรูปแบบใหม่ด้วยเทคนิคและลีลา ดนตรีแจ๊ส

ขอบเขตของบทประพันธ์

1. บทประพันธ์มีความยาวประมาณ 10 นาที
2. เป็นบทประพันธ์สำหรับวงแจ๊สขนาดใหญ่หรือบิ๊กแบนด์

3. บทประพันธ์เผยแพร่ด้วยการแสดงจากวง Rangsit University Jazz Orchestra วิธีดำเนินงานวิจัยและการประพันธ์เพลง

การศึกษาประเด็นต่าง ๆ สำหรับการประพันธ์บทประพันธ์เพลง *เดวิสพินอมนอน* ผู้ประพันธ์กำหนดประเด็นวิธีการดำเนินงานวิจัยและการประพันธ์เพลง แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล และกระบวนการสร้างสรรค์บทประพันธ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. รวบรวมข้อมูล ดนตรีบีบ๊อป ดนตรีคูลแจ๊ส ดนตรีฮาร์ดบ๊อป ดนตรีโมดัลแจ๊ส และดนตรีฟิวชันแจ๊ส ตลอดจนผลงานการประพันธ์ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลหลากหลาย เช่น หนังสือ งานวิจัย บทความ โน้ตเพลง เว็บไซต์ เป็นต้น

2. วิเคราะห์ข้อมูล ผู้ประพันธ์นำแนวคิดข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิหลายคนมาเป็นแนวทางการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงบริบทพื้นฐานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับไมล์ส เดวิส ตลอดจนศึกษาวิเคราะห์แนวคิดผลงานการประพันธ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้ทราบถึงแนวทาง แนวคิดและเทคนิคการประพันธ์ที่หลากหลายมิติ

3. สังเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์จะนำมาเชื่อมโยงเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการนำเสนอประเด็นต่าง ๆ โดยผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจะนำไปสู่แนวทางการสร้างสรรค์การประพันธ์ต่อไป

4. กระบวนการสร้างสรรค์บทประพันธ์ ประกอบด้วยแนวทาง 7 ประการ คือ 1) กำหนดกรอบแนวคิดการประพันธ์และเทคนิคการประพันธ์ที่เหมาะสม 2) สร้างสรรค์บทประพันธ์ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ 3) จัดเตรียมนักดนตรีให้เหมาะสมกับบทประพันธ์ 4) ฝึกซ้อมบทประพันธ์กับวงดนตรี ตลอดจนปรับแต่งบทประพันธ์ให้เหมาะสม 5) เผยแพร่บทประพันธ์ด้วยการแสดงดนตรี 6) สรุปผลการดำเนินงานและส่งรายงานการวิจัยสร้างสรรค์ฉบับสมบูรณ์ และ 7) เผยแพร่งานวิจัยสร้างสรรค์ในรูปแบบบทความวิจัย

แนวคิดการประพันธ์

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้ประพันธ์นำแนวคิดทางดนตรีของ เดวิส มาเป็นวัตถุดิบให้กับบทประพันธ์เพลง *เดวิส ฟินอมินอน* ด้วยแนวคิดสำคัญ 3 ประเด็นหลัก คือ 1) แนวคิดการบรรเลงจังหวะสวิง 2) แนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊ส และ 3) แนวคิดดนตรีฟิวชันแจ๊ส แต่ละประเด็นถูกนำมาสร้างสรรค์เพื่อให้บทประพันธ์ดำเนินไปตามแนวทางที่กำหนดทิศทางไว้ แนวคิดการประพันธ์ด้วยแนวคิดข้างต้นมีรายละเอียดดังนี้

แนวคิดการบรรเลงจังหวะสวิง

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า เดวิส ได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางดนตรีกับพาร์คเกอร์ นักเล่นแซ็กโซโฟนคนสำคัญในวีกิตนตรีบีบีโอในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1944-1948 อาจกล่าวได้ว่าในช่วงแรกของเดวิส นั้นได้รับอิทธิพลจากพาร์คเกอร์ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก่อนที่เขาได้เริ่มก่อตั้งวงดนตรีของตนเองขึ้น กระทั่งนำดนตรีแจ๊ส พัฒนาไปตามยุคสมัยต่าง ๆ ในช่วงเวลาต่อมาแนวคิดการบรรเลงในจังหวะสวิงถูกนำมาสะท้อนลงในท่อน A เพื่อเป็นการสื่อถึงช่วงเวลาแห่งการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ดนตรีบีบีโอจากพาร์คเกอร์ โดยผู้ประพันธ์นำแนวคิดการบรรเลงจังหวะสวิง (Swing) ที่กล่าวได้ว่าเป็นจังหวะมาตรฐานในดนตรีแจ๊ส มักพบได้บ่อยครั้งในดนตรีแจ๊สลีลาบีบีโอหรือดนตรีแจ๊สลีลาจังหวะสวิง เช่น การบรรเลงบทเพลงของวงวิกแบนด์ในยุคสวิง เป็นต้น ซึ่งผู้เล่นกลองบรรเลงด้วยจังหวะสวิงผสมผสานกับผู้เล่นเบสบรรเลงด้วยแนวคิดวอล์กกิงเบสไลน์ (Walking Bass Lines) อันมีความโดดเด่นจากการบรรเลงด้วยโน้ตตัวดำเป็นส่วนใหญ่ มาร์ค กริดลีย์ (Mark C. Gridley, 200: 441-442) ได้กล่าวถึงแนวคิดวอล์กกิงเบสไลน์สรุปสาระได้ว่า เป็นการบรรเลงที่แสดงถึงการรักษาความเร็วให้กับบทเพลงตลอดจนแฝงด้วยนัยเสียงประสานบทเพลง อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนมิติเสียงในช่วงอิมโพรไวส์ของนักดนตรี การบรรเลงเบสด้วยแนวคิดนี้ผู้ประพันธ์นำมาบรรเลงร่วมกับกลองด้วยจังหวะสวิง ตัวอย่างที่ 4.1 แสดงแนวคิดการบรรเลงท่อน A ของผู้เล่นกลองและเบสห้องที่ 29-38 โดยผู้เล่นกลองบรรเลงด้วยจังหวะสวิง ส่วนผู้เล่นเบสบรรเลงด้วยแนวคิดวอล์กกิงเบสไลน์

Swing ($\text{♩}=120$)

System 1 (Measures 29-33):

Bass: $F^{\#9}$ D^9 $F^{\#9}$ $D^{\#9}$ A^{13} D^9 $F^{\#13}$ F^9 D^9

Drums: mf

System 2 (Measures 34-38):

Bass: $F^{\#9}$ $D^{\#9}$ A^{13} D^9 $F^{\#13}$ F^9 D^9 $F^{\#9}$ $D^{\#9}$

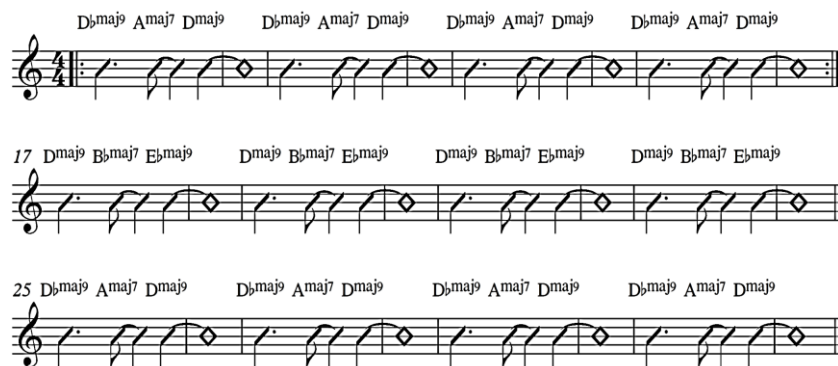
Dr.: mf

ภาพที่ 1 การบรรเลงของผู้เล่นกลองและเบส ห้องที่ 29-38

แนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊ส

แนวคิดในผลงาน Kind of Blue ของเดวิส ผลงานนี้นำไปสู่วิถีแห่งดนตรีโมดัลแจ๊สอันมีความโดดเด่นจากการเคลื่อนที่ของคอร์ดช้า ดนตรีโมดัลแจ๊สเป็นเหมือนปฏิกิริยาตอบสนองต่อดนตรีบีบ๊อป วิธีการอิมโพรไวส์มีแนวคิดเปลี่ยนไปหลังจากการกำเนิดของดนตรีโมดัลแจ๊ส (เด้น อยู่ประเสริฐ, 2554: 11) ดนตรีโมดัลแจ๊สสามารถเปิดโอกาสให้นักดนตรีมีความอิสระยิ่งขึ้นโดยเฉพาะแนวคิดการดำเนินคอร์ดับทเพลง *So What* ผู้ประพันธ์สรุประการดำเนินคอร์ด้ได้ดังนี้ ท่อน A อยู่ในโมด D โดเรียน ส่วนท่อน B เคลื่อนที่สูงขึ้นครึ่งเสียงไปยังโมด E^- โดเรียน และกลับมายังโมด D โดเรียนอีกครั้งในท่อนสุดท้าย สังเกตว่ามีการเคลื่อนที่จากโมด D โดเรียน ไปยัง E^- โดเรียน และกลับมายังโมด D โดเรียนอีกครั้ง หากพิจารณาแนวคิดข้างต้นผู้ประพันธ์พบว่าการสอดแทรกแนวคิดการเคลื่อนที่ขึ้นครึ่งเสียง จากแนวคิดแรกและกลับมายังแนวคิดแรกอีกครั้งในช่วงท้าย จากผลการพิจารณาด้วยแนวคิดข้างต้นนี้ผู้ประพันธ์นำมาใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการดำเนินคอร์ด้ช่วงอิมโพรไวส์ทั้ง 2 ครั้งให้กับบทประพันธ์ ภาพที่ 2 แสดงการ

ดำเนินคอร์ดช่วงการอิมโพรไวส์ครั้งที่ 1 มีการเคลื่อนที่ขึ้นครึ่งเสียงในท่อนที่ 19-24 และ
กลับมายังแนวคิดแรกอีกครั้งในท่อนที่ 25-32 ส่วนภาพที่ 3 แสดงแนวคิดการดำเนิน
คอร์ดช่วงอิมโพรไวส์ครั้งที่ 2 สังเกตว่ามีการเคลื่อนที่ขึ้นครึ่งเสียงในท่อนที่ 25-36 และ
กลับมายังแนวคิดแรกอีกครั้งในช่วงท้ายคือท่อนที่ 37-48

ภาพที่ 2 การดำเนินคอร์ดช่วงการอิมโพรไวส์ครั้งที่ 1

ภาพที่ 3 การดำเนินคอร์ดช่วงการอิมโพรไวส์ครั้งที่ 2

แนวคิดดนตรีฟิวชันแจ๊ส

ผลงานชื่อ Bitches Brew บันทึกเสียงปี ค.ศ. 1970 สังกัดค่าย Columbia ผลงานชิ้นนี้ของเดวิสมีทิศทางไปในวิถีแห่งดนตรีฟิวชันแจ๊ส เดวิสนำเครื่องดนตรีไฟฟ้าเข้ามามีบทบาทอย่างชัดเจน ทั้งกีตาร์ไฟฟ้าหรือเปียโนไฟฟ้าได้เข้ามาร่วมกันสร้างมิติเสียงให้กับดนตรีฟิวชันแจ๊สของเดวิส โดยเฉพาะบทบาทจากกีตาร์ไฟฟ้ากล่าวได้ว่าเป็นเครื่องดนตรีที่โดดเด่นสำหรับดนตรีร็อก เดวิสได้นำมาผสมผสานเข้ากับดนตรีแจ๊สแต่เพียงเท่านั้น เดวิสได้นำดนตรีร็อกเข้ามาผสมผสานกับแนวคิดทางดนตรีแจ๊สในลีลาของเขาเองทั้งแนวคิดด้านการประพันธ์ ด้านการอิมโพรไวส์ ตลอดจนด้านเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงบทเพลง ด้านการบรรเลงกีตาร์ไฟฟ้ามีการใช้อุปกรณ์แปลงเสียงกีตาร์ประเภทให้เสียงแตกพรวด เช่น โอเวอร์ไดรฟ์ (Overdrive) หรือดิสทอร์ชัน (Distortion) ช่วยสนับสนุนให้ผลงานมีความเป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่น

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดสำคัญอีกประการ คือ การนำแนวคิดแวมป์เข้ามาสอดแทรกในบทเพลงอยู่บ่อยครั้ง แวมป์เป็นแนวคิดการบรรเลงวนซ้ำ ๆ โดยมากมักมีบทบาทจากกลุ่มเครื่องจังหวะ เช่น ผลงานชื่อ Milestones บันทึกเสียงปี ค.ศ. 1958 ผลงานชิ้นนี้มีนัยสำคัญเริ่มแสดงให้เห็นถึงแนวทางใหม่ของเดวิส แนวคิดแวมป์หรืออาจเรียกว่าแนวคิดการบรรเลงทวนซ้ำหลัก ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญสร้างเอกลักษณ์ให้กับบทเพลงนี้อย่างชัดเจน เช่น บทบาทช่วงนำเข้าบทเพลง หรือช่วงอิมโพรไวส์ แนวคิดแวมป์ได้ถูกนำมาเป็นแนวทางสำคัญให้เดวิสนำไปผสมผสานกับดนตรีฟิวชันแจ๊สของตนเอง

จากแนวคิดข้างต้นของเดวิส ผู้ประพันธ์นำมาสะท้อนลงในบทเพลงอย่างชัดเจน โดยสร้างบทบาทแวมป์ให้กับกลุ่มเครื่องจังหวะเป็นแนวทางสำคัญ ภาพที่ 4 แสดงแนวคิดการบรรเลงแวมป์ของกลุ่มเครื่องจังหวะ ห้องที่ 60-69 บทบาทการบรรเลงของกีตาร์และเปียโน เป็นการบรรเลงซ้ำ ๆ ของการดำเนินคอร์ด Fm9-Dm9-F#m9 ผสมผสานกับกำหนดลักษณะจังหวะให้แผ่วไปด้วยจังหวะชัด ด้านบทบาทของเบสมีการดำเนินคอร์ดทิศทางสอดคล้องกัน ด้านการบรรเลงจากกลองก็มีการบรรเลงซ้ำ ๆ เช่นเดียวกัน การบรรเลงร่วมกันจากกลุ่มเครื่องจังหวะช่วยสนับสนุนให้แนวคิดแวมป์มี

บทบาทที่เด่นชัด บทบาทการบรรเลงลักษณะเช่นนี้เป็นแนวคิดสำคัญถูกนำมาสร้างเอกลักษณ์ให้กับบทเพลงผสมผสานไปกับการสร้างสีสันจากกลุ่มเครื่องลมต่อไป

60 ♩ = 120

Guitar

Piano

Bass

Drums

65

Gtr.

Pno.

Bass

Dr.

fill in

ภาพที่ 4 แนวคิดแวนป์กลุ่มเครื่องจังหวะ ห้องที่ 60-69

แนวคิดการสร้างสรรคแนวทำนองและการดำเนินคอรัต

การสร้างสรรค์แนวทำนองและการดำเนินคอรัตสำหรับบทประพันธ์เพลง *เดวิส ฟินอมินอน* ผู้ประพันธ์นำแนวคิดจากตัวเลขเดือนเกิด-วันเกิด-ปีเกิดของเดวิส นำมาเชื่อมโยงเข้ากับตัวโน้ตต่าง ๆ เพื่อสร้างเป็นวัตถุดิบกลุ่มโน้ตหลักให้กับบทเพลง พิจารณาตัวเลขเดือนเกิด-วันเกิด-ปีเกิดของเดวิส ได้ดังนี้

เดือนเกิด คือ เดือนพฤษภาคม = 5 (พิจารณาเดือนมกราคมเป็น

เดือนลำดับที่ 1 เดือนพฤษภาคมจะเป็นเดือนลำดับที่ 5)

วันเกิด คือ = 26

ปีเกิด คือ = 1926 (ปีคริสต์ศักราช)

ผลลัพธ์ คือ = 5-26-1926

ผลลัพธ์กลุ่มตัวเลข 5-26-1926 ข้างต้น ผู้ประพันธ์นำมาเทียบเคียงกับตัวโน้ต เพื่อสร้างเป็นวัตถุดิบกลุ่มโน้ตหลักต่อไป โดยผู้ประพันธ์กำหนดให้โน้ต 0=C โไล่เรียงตามลำดับ จากแนวคิดดังกล่าวสามารถจัดเรียงลำดับการเทียบเคียงได้ดังภาพต่อไปนี้

ตัวเลข	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ตัวโน้ต	C	C# หรือ Db	D	D# หรือ Eb	E	F	F# หรือ Gb	G	G# หรือ Ab	A

ภาพที่ 5 การเทียบเคียงตัวเลขเชื่อมโยงกับตัวโน้ต

นำกลุ่มตัวเลข 5-26-1926 เทียบเคียงกับภาพที่ 5 แล้วทำให้ได้ผลลัพธ์เป็นดังนี้

กลุ่มตัวเลข คือ = 5-26-1926

ผลลัพธ์ตัวโน้ต คือ = F-DF#-C#ADF# (กลุ่มโน้ตหลัก)

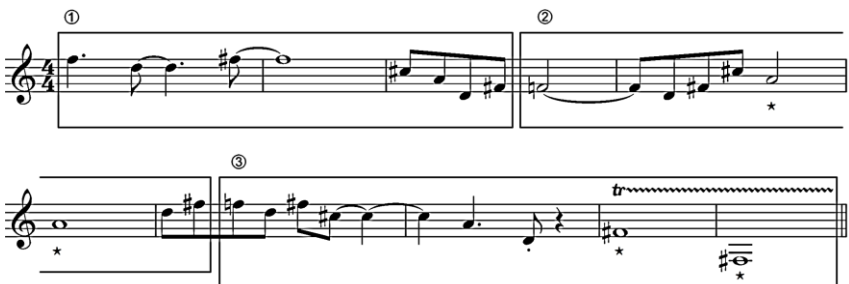
(หมายเหตุ: โน้ต F# หรือ C# เป็นโน้ตพ้องเสียงกับโน้ต Gb หรือ Db)

ผลลัพธ์กลุ่มตัวโน้ตข้างต้นถูกนำมาเป็นวัตถุดิบกลุ่มโน้ตหลักให้บทเพลง ผู้ประพันธ์นำกลุ่มโน้ตหลักเหล่านี้มาบรรเลงวนซ้ำตามลำดับ ผสมผสานลักษณะจังหวะต่าง ๆ เพื่อสร้างสรรค์เป็นแนวทำนองหลักให้บทเพลง ภาพที่ 6 แสดงแนวคิดดังกล่าว แนวทำนองสร้างจากกลุ่มโน้ตหลักเรียงตามลำดับ พิจารณาการบรรเลงวนซ้ำของกลุ่มโน้ตหลักจากกรอบสี่เหลี่ยมจุดสังเกต 1-3 อนึ่ง เพื่อความเหมาะสมของมิติเสียงที่เกิดขึ้น การบรรเลงวนซ้ำของกลุ่มโน้ตหลักเหล่านี้ผู้ประพันธ์ได้ผสมผสานการบรรเลงโน้ตซ้ำกันในระดับเสียงเดียวกัน หรือช่วงเสียงต่างกันบางตำแหน่ง สังเกตจากเครื่องหมาย * ตรงจุดสังเกต 2 และ 3 ในตัวอย่าง

จุดสังเกต 1) เริ่มจากโน้ต F-DF#-C#ADF#

จุดสังเกต 2) เริ่มจากโน้ต F-DF#-C#ADF# (มีการซ้ำโน้ต A ระดับเสียงเดียวกัน)

จุดสังเกต 3) เริ่มจากโน้ต F-DF#-C#ADF# (มีการซ้ำโน้ต F# ช่วงเสียงต่างกัน)

ภาพที่ 6 แนวทำนองสร้างจากกลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF#

ด้านการสร้างสรรค์การดำเนินคอร์ดให้กับบทเพลง ผู้ประพันธ์ใช้แนวคิดคล้ายกับการสร้างสรรค์แนวทำนองหลักข้างต้นกล่าวคือ มีพื้นฐานการบรรเลงเรียงตามลำดับของกลุ่มโน้ตหลัก ผู้ประพันธ์ยกตัวอย่างแนวคิดการดำเนินคอร์ด ห้องที่ 1-9 ดังภาพที่ 7 แสดงแนวคิดการดำเนินคอร์ดที่เกิดขึ้นช่วงต้นบทเพลงของเปียโน โดยผู้ประพันธ์นำกลุ่ม

โน้ตหลัก F-DF#-C#ADF# มาสร้างสรรค้เป็นการดำเนินคอร์ดดังนี้ (พิจารณาการดำเนินคอร์ดภาพที่ 7 ประกอบ)

กลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF#

โน้ต F กำหนดด้วยคอร์ด Fm7

โน้ต D กำหนดด้วยคอร์ด D/F#

โน้ต F# กำหนดด้วยคอร์ด F#m7

โน้ต C# (โน้ตพ้องเสียงกับโน้ต Db) กำหนดด้วยคอร์ด

Dbmaj7/F

โน้ต A กำหนดด้วยคอร์ด Amaj13, Am7 และ Amaj13

โน้ต D กำหนดด้วยคอร์ด Dm9

โน้ต F# ถูกกำหนดด้วยคอร์ด F#maj7(#11)

The image displays a musical score for Piano (Piano) and Pno. (Piano) across two staves. The top staff (Piano) shows measures 1-5 with chords: Fm7, D/F#, F#m7, Dbmaj7/F, and Amaj13. The bottom staff (Pno.) shows measures 6-9 with chords: Am7, Amaj13, Dm9, and F#maj7(#11). The score is written in 4/4 time and includes dynamic markings like *mf*.

ภาพที่ 7 การดำเนินคอร์ดของเปียโน ห้องที่ 1-9

บทบาทกลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF# ที่สร้างจากตัวเลขเดือนเกิด-วันเกิด-ปีเกิดของเดวิสถูกสอดแทรกลงไปเป็นวัตถุดิบให้กับแนวทำนอง ตลอดจนการดำเนินคอร์ดผสมผสานกับแนวคิดทางดนตรีบีบ๊อป ดนตรีโมดัลแจ๊ส และดนตรีฟิวชันแจ๊ส ดังที่กล่าวข้างต้นเพื่อสะท้อนถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางดนตรีของเดวิสที่ได้พัฒนาดนตรีแจ๊สไป

ตามยุคสมัย และแนวคิดทางดนตรีเหล่านี้กลายเป็นมรดกทางความคิดอันสำคัญ ส่งต่อไปยังนักดนตรีแจ๊สรุ่นหลังหรือกล่าวได้ว่าผลงานทางดนตรีของเดวิส นั้น เสมือนตำราทางดนตรีแจ๊สที่เปิดโอกาสให้นักดนตรีรุ่นหลังได้นำไปศึกษาเพื่อสร้างแนวทางตนเองต่อไป

สรุปบทประพันธ์

บทประพันธ์ *เดวิสฟิโนมินอน* บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 3 ข้อ 1) เพื่อสร้างบทเพลงระลึกถึงไมล์ส เดวิส ในวาระครบรอบ 30 ปีการเสียชีวิตของเขา ผลจากการประพันธ์และแสดงต่อสาธารณชนเสร็จสิ้น ได้สร้างบทประพันธ์บทใหม่เพื่อระลึกถึงเดวิสในวาระครบรอบ 30 ปี 2) เพื่อตระหนักถึงความสำคัญของไมล์ส เดวิส ในเชิงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ดนตรีแจ๊ส การนำแรงบันดาลใจจากการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางดนตรีของเดวิส ถูกนำมาสะท้อนด้วยจังหวะสวิง กล่าวได้ว่าเป็นจังหวะมาตรฐานในดนตรีแจ๊ส นอกจากนี้แนวคิดทางดนตรีโมดัลแจ๊สและดนตรีฟิวชันแจ๊สของเดวิสถูกนำมาสะท้อนลงในบทประพันธ์ ทั้งนี้คุณค่าความรู้ทางดนตรีเหล่านี้ของเดวิส ได้สร้างสรรค์ผลงานให้ดนตรีแจ๊สพัฒนาไปตามยุคสมัย ล้วนสนับสนุนให้ลมหายใจของดนตรีแจ๊สได้ดำเนินมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน หากปราศจากการสร้างสรรค์ของเดวิสในอดีต ดนตรีแจ๊สอาจมีลมหายใจที่แผ่วเบาและอาจหายไปกับกาลเวลา 3) เพื่อผลิตผลงานวิจัยสร้างสรรค์ทางวิชาการรูปแบบใหม่ด้วยเทคนิคและลีลาดนตรีแจ๊ส นอกจากผลผลิตจากการประพันธ์จะสร้างบทประพันธ์บทใหม่ขึ้น กระบวนการดำเนินงานวิจัยเป็นไปในรูปแบบงานวิชาการ นอกจากนี้มิติการประพันธ์ได้มุ่งเน้นเทคนิคและแนวคิดทางดนตรีแจ๊สเป็นแนวทางหลัก โดยอาศัยแรงบันดาลใจจากบริบททางสังคมที่เกิดขึ้น เช่น กรณีการสร้างสรรค์ท่อน A ให้มีการบรรเลงด้วยจังหวะสวิง เพื่อสื่อถึงการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางดนตรีของเดวิส อีกทั้งยังนำแนวคิดทางดนตรีโมดัลแจ๊ส ดนตรีฟิวชันแจ๊ส ผสมผสานเทคนิคทางดนตรีแจ๊สเพื่อสร้างบทประพันธ์ให้มีความเป็นเอกลักษณ์

บทประพันธ์เพลง *เดวิสฟิโนมินอน* เป็นบทประพันธ์บทใหม่เพื่อระลึกถึงไมล์ส เดวิส ในวาระครบรอบ 30 ปี การเสียชีวิตของเขา บทประพันธ์ลีลามิตินตรีแจ๊สเป็นการนำแนวคิดทางดนตรีแจ๊สในศตวรรษที่ 20 ตลอดจนแนวคิดทางดนตรีแจ๊สจากไมล์

เดวิส นำมาผสมผสาน เพื่อสร้างบทประพันธ์เพื่อรำลึกถึงเดวิส มีความยาวประมาณ 10 นาที ประกอบด้วย 3 ท่อน คือ ท่อน A) โดดเด่นด้วยลีลาจังหวะสวิง ลีลาจังหวะมาตรฐานในดนตรีแจ๊ส สะท้อนแรงบันดาลใจจากการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางดนตรีแจ๊สกับชาร์ลี พาร์คเกอร์ ท่อน B) สื่อถึงดนตรีโมดัลแจ๊สจากเดวิส บทเพลงมีความกระชับและขับเคลื่อนด้วยจังหวะ Loop Pop-Rock Even 8th โดดเด่นด้วยการบรรเลงแนวคิดแวมป์จากกลุ่มเครื่องจังหวะ และท่อน C) ผสมผสานความหนักแน่นลีลาดนตรีร็อกเพื่อสื่อถึงดนตรีฟิวชันแจ๊สของเดวิสที่ผสมผสานบทบาทกีตาร์ไฟฟ้าให้มีความโดดเด่น แต่ละท่อนผสมผสานแนวคิดทางดนตรีที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเดวิสหลากหลายมิติ ถูกนำมาเชื่อมโยงในบทประพันธ์เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้มีความเป็นเอกลักษณ์ ผลจากการประพันธ์และนำบทประพันธ์เผยแพร่ต่อสาธารณชน สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์งานวิจัยสร้างสรรค์ทุกประการ ซึ่งสรุปแนวคิดการประพันธ์ได้ดังนี้

แนวคิดการประพันธ์

แนวคิดทางดนตรีที่เชื่อมโยงกับเดวิส ถูกนำมาสะท้อนลงในบทประพันธ์ด้วยแนวคิดสำคัญ 3 ประเด็นหลัก คือ 1) แนวคิดการบรรเลงจังหวะสวิง 2) แนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊ส และ 3) แนวคิดดนตรีฟิวชันแจ๊ส นอกจากนี้บทประพันธ์ยังผสมผสานด้วยเทคนิคแนวคิดแวมป์ สร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับกลุ่มเครื่องจังหวะสอดแทรกไปกับแนวทำนองกลุ่มเครื่องลม โดยท่อน A มิติเสียงมีความแตกต่างจากท่อน B และท่อน C อย่างสิ้นเชิง สะท้อนประสบการณ์ทางดนตรีบีบ๊อปของเดวิสที่ได้ร่วมงานกับพาร์คเกอร์ มิติเสียงกลุ่มเครื่องจังหวะนำแนวคิดการบรรเลงด้วยจังหวะสวิงอันมีความโดดเด่นจากกลอง ผสมผสานไปกับแนวคิดวอล์กกิงเบสไลน์ของแนวเบส หากพิจารณาในภาพรวม อาจกล่าวได้ว่าผู้ประพันธ์นำเสนอท่อน A ให้มีการใช้รูปแบบจังหวะสวิงซึ่งเป็นจังหวะมาตรฐานในดนตรีแจ๊ส มักพบได้บ่อยสำหรับการบรรเลงวงดนตรีบิ๊กแบนด์หรือดนตรีบีบ๊อป เสมือนเป็นการสร้างมิติเสียงให้เป็นไปในรูปแบบดังกล่าว ด้านแนวคิดการสร้างแนวทำนองและการดำเนินคอร์ดท่อน A ผลลัพธ์กลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF# สร้างจากตัวเลขเดือนเกิด-วันเกิด-ปีเกิดของเดวิส ถูกนำมาสะท้อนไปกับแนวทำนองตลอดจนการดำเนินคอร์ดในลีลาจังหวะสวิง ผสมผสานไปกับองค์ประกอบทางดนตรีแจ๊สที่สำคัญคือ

จังหวะขัดและการอิมโพรไวส์ของผู้เล่นเปียโน ขั้บเคลื่อนท่อน A ให้ดำเนินไปตามแนวทางดังกล่าว

ท่อน B การบรรเลงกลุ่มเครื่องจังหวะบรรเลงด้วยแนวคิดแวมป์อย่างชัดเจน ถูกนำมาผสมผสานกับแนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊สของเดวิส โดยขั้บเคลื่อนด้วยลีลาจังหวะ Loop Pop-Rock Even 8th การสร้างสรรค์แนวทำนองและการดำเนินคอร์ดยังคงมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF# โดยประเด็นสำคัญด้านการดำเนินคอร์ดเป็นการนำกลุ่มโน้ตหลักข้างต้นแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

$$\text{กลุ่มโน้ตหลักแบ่งส่วนออกเป็น F-DF\# - C\#AD - F\#}$$

$$\underbrace{\hspace{1.5cm}} \quad \underbrace{\hspace{1.5cm}} \quad \underbrace{\hspace{1.5cm}}$$

ส่วนที่ 1 ส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3

การดำเนินคอร์ดท่อน B เป็นการนำส่วนที่ 1 FDF# และส่วนที่ 2 C#AD มาผสมผสานกับแนวคิดแวมป์สำหรับการบรรเลงกลุ่มเครื่องจังหวะ นอกจากนี้ยังถูกนำมาเป็นวัตถุดิบทางแนวคิดร่วมกับแนวคิดทางดนตรีโมดัลแจ๊สจากเดวิส สำหรับช่วงการอิมโพรไวส์ครั้งที่ 1 ซึ่งเป็นการอิมโพรไวส์ของผู้เล่นทรมเป็ต

ท่อน C บรรเลงด้วยลีลาดนตรีร็อก แต่ยังคงอาศัยแนวคิดการดำเนินคอร์ดจากดนตรีโมดัลแจ๊สเช่นเดียวกับท่อน B แนวคิดแวมป์จากการบรรเลงของกลุ่มเครื่องจังหวะยังคงปรากฏอย่างชัดเจน ประเด็นสำคัญด้านการดำเนินคอร์ดเป็นการนำส่วนที่ 3 F# มาเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ทั้งช่วงบรรเลงแนวทำนองและช่วงการอิมโพรไวส์ครั้งที่ 2 บรรเลงโดยผู้เล่นกีตาร์

สังเกตได้ว่าจากที่กล่าวมานั้น ประเด็นแนวคิดทางดนตรีถูกสอดแทรกเข้าไปเป็นแนวทางสาระให้กับแต่ละท่อน ตั้งแต่ท่อน A ถึงท่อน C โดยแนวคิดการบรรเลงจังหวะสวิงปรากฏในท่อน A เป็นการสะท้อนถึงช่วงเวลาแห่งการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางดนตรีบีบ๊อบบี้พาร์เคอร์ ด้านแนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊สถูกสอดแทรกไปกับการดำเนินคอร์ดท่อน B และท่อน C ซึ่งปรากฏแนวคิดดนตรีโมดัล แจ๊สเด่นชัดช่วงการอิมโพรไวส์ของผู้เล่นทรมเป็ตและผู้เล่นกีตาร์ โดยนำแนวคิดทิศทางการเคลื่อนที่ของการ

ดำเนินคอร์ตมาจากบทเพลง *So What* ส่วนแนวคิดดนตรีฟิวชันแจ๊สบรรเลงด้วยลีลา ดนตรีร็อก ปรากฏเด่นชัดในท่อน C สอดแทรกไปกับแนวคิดแอมป์ นอกจากนี้บทบาท กีตาร์ถูกกำหนดแนวทางให้บรรเลงด้วยลีลาดนตรีร็อก ทั้งด้านบรรเลงการดำเนินคอร์ต และด้านการอิมโพรไวส์ เพื่อสร้างความแปลกใหม่ทางมิติเสียงให้แตกต่างจากท่อน A และท่อน B ผู้ประพันธ์ได้สรุปภาพรวมแนวคิดการประพันธ์ปรากฏดังภาพที่ 8

ท่อน A	ท่อน B	ท่อน C
แนวคิดดนตรีบีบ๊อป	แนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊ส ผสมผสานแนวคิดแอมป์	แนวคิดดนตรีโมดัลแจ๊ส ผสมผสานแนวคิดแอมป์ และดนตรีฟิวชันแจ๊ส
บรรเลงด้วยลีลา จังหวะสวิง	บรรเลงด้วยลีลาจังหวะ Loop Pop-Rock Even 8 th	บรรเลงด้วยลีลา ดนตรีร็อก
แนวทำนองและการ ดำเนินคอร์ตสร้างจากกลุ่ม โน้ตหลัก F-DF#-C#ADF#	แนวทำนองสร้างจากกลุ่มโน้ต หลัก การดำเนินคอร์ตสร้าง จากกลุ่มโน้ตหลักส่วนที่ 1 FDF# และส่วนที่ 2 C#AD	แนวทำนองและการดำเนิน คอร์ตสร้างจากกลุ่มโน้ตหลัก ส่วนที่ 3 F#
ผสมผสานการอิมโพรไวส์ ของผู้เล่นเปียโน	ผสมผสานการอิมโพรไวส์ ของผู้เล่นทรัมเป็ต	ผสมผสานการอิมโพรไวส์ ของผู้เล่นกีตาร์

ภาพที่ 8 แนวคิดโดยรวมแต่ละท่อน

อภิปรายผล

ผลจากการประพันธ์ตลอดจนนำออกแสดงเผยแพร่ต่อสาธารณชนเกิดเป็นบท ประพันธ์บทใหม่ บทประพันธ์สะท้อนถึงสุนทรียศาสตร์ทางดนตรีในหลากหลายมิติ ทั้งยัง นำแนวคิดจากโมดัล เดวิส มาผสมผสานสร้างมิติเสียงในบทประพันธ์ เพื่อสร้างบท ประพันธ์ที่รำลึกถึงนักดนตรีคนสำคัญในแวดวงดนตรีแจ๊ส ผลจากการประพันธ์สามารถ อภิปรายผลในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

การสร้างสรรค์แนวทำนอง

ด้านการสร้างแนวทำนองและการดำเนินคอร์ด ปรากฏแนวคิดการใช้ตัวเลข เดือนเกิด-วันเกิด-ปีเกิดของเดวิสมาเป็นพื้นฐานเชื่อมโยงเข้ากับตัวโน้ต เพื่อสร้างเป็น วัตถุติบให้กับกลุ่มโน้ตหลัก และกลุ่มโน้ตหลักนี้ถูกนำมาสร้างสรรค์ให้กับแนวทำนองและการดำเนินคอร์ด บทบาทกลุ่มโน้ตหลักสำหรับการสร้างสรรค์แนวทำนองปรากฏแนวคิด การไล่เรียงตามลำดับ ซึ่งการใช้แนวทางนี้มีเสียงที่เกิดขึ้นนั้นถูกกำหนดไว้ด้วยตัวโน้ต จากกลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF# จึงจำเป็นต้องผสมผสานเข้ากับการใช้ช่วงเสียงควบคู่ ไปกับลักษณะจังหวะหลากหลาย เช่น จังหวะซัด เพื่อสร้างสำเนียงแบบแจ๊ส การสร้างสรรค์แนวทำนองยังปรากฏแนวคิดเลียนแบบมิติเสียงสะท้อน โดยนำแนวคิดมา จากบทเพลง *Bitches Brew* ดังปรากฏในท่อน C แนวคิดนี้สร้างมิติเสียงซ้ำ ๆ และ สนับสนุนให้มิติเสียงช่วงแนวทำนองท่อน C มีความแปลกใหม่ เนื่องจากการบรรเลงด้วย แนวคิดแวมป์มีเอกลักษณ์ด้านการบรรเลงวนซ้ำ ๆ ของกลุ่มเครื่องจังหวะ มิติเสียงที่ เกิดขึ้นจึงมีทิศทางคล้ายกัน การสร้างมิติเสียงแปลกใหม่เป็นสิ่งสำคัญสามารถสร้างความ น่าสนใจ ตลอดจนช่วยให้บทบาทการบรรเลงแวมป์มีความหลากหลายยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การใช้ชั้นคู่เสียงต่าง ๆ ถูกนำมาผสมผสานไปกับแนวทำนองทั้งชั้นคู่เสียงกลมกลืนและ กระด้าง การพิจารณาบทบาทชั้นคู่เสียงเหล่านี้นอกจากช่วยสนับสนุนแนวทำนองแล้ว ยังสามารถสร้างมิติเสียง อารมณ์ หรือบรรยากาศบทเพลงให้มีความหลากหลาย เช่น บทบาทแนวทำนองกลุ่มเครื่องลม เป็นต้น

การสร้างสรรค์การดำเนินคอร์ด

ส่วนการสร้างสรรค์การดำเนินคอร์ด เป็นการนำกลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF# นำมาเชื่อมโยงเข้ากับคอร์ดต่าง ๆ แบ่งเป็น 2 ประเด็นสำคัญ คือ 1) การบรรเลงไล่เรียง ตามลำดับของกลุ่มโน้ตหลัก แนวคิดนี้จำเป็นต้องกำหนดชนิดคอร์ดให้ชัดเจน เพื่อสร้าง มิติเสียงให้กับการดำเนินคอร์ด เช่น กรณีการดำเนินคอร์ดที่ปรากฏดังท่อน A นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องกำหนดทิศทางการบรรเลงให้สอดคล้องกับลีลาดนตรีแจ๊สต่าง ๆ ควบคู่ไป กับการจัดวางแนวเสียงเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับการดำเนินคอร์ดเหล่านี้ 2) นำกลุ่มโน้ตหลัก F-DF#-C#ADF# แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 FDF# ส่วนที่ 2

C#AD และส่วนที่ 3 F# เพื่อสร้างวัตถุ癖ให้กับการดำเนินคอร์ดท่อน B และท่อน C ผสมผสานไปกับแนวคิดทางดนตรีโมดัลแจ๊สและดนตรีฟิวชันแจ๊สตลอดจนแนวคิดแวมป์ หากพิจารณาภาพรวมแนวคิดการดำเนินคอร์ดทั้งหมด กล่าวได้ว่าเป็นการนำผลลัพธ์กลุ่มโน้ตหลักที่เชื่อมโยงกับตัวเลขเดือนเกิด-วันเกิด-ปีเกิดของเดวิส นำมาเป็นตัวกำหนดทิศทางให้กับการดำเนินคอร์ด จากนั้นจึงถูกนำมาพิจารณาเข้ากับชนิดคอร์ดต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับลีลาทางดนตรี

แนวคิดแวมป์

การบรรเลงด้วยแนวคิดแวมป์ กล่าวได้ว่าเป็นเทคนิคสำคัญที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้อย่างเด่นชัด ผู้ประพันธ์นำแนวคิดการบรรเลงแวมป์มาจากแนวคิดทางดนตรีของเดวิส ซึ่งพบว่าแนวคิดการบรรเลงแวมป์ถูกสอดแทรกอยู่ในหลากหลายบทเพลงของเดวิส เช่น บทเพลง *Milestones* บันทึกเสียงปี ค.ศ. 1958 สังกัดค่าย Columbia หรือบทเพลง *Bitches Brew* บันทึกเสียงปี ค.ศ. 1969 สังกัดค่าย Columbia เป็นต้น แนวคิดการบรรเลงแวมป์ได้สร้างเอกลักษณ์ให้กับบทเพลงเหล่านี้ อีกทั้งยังมีส่วนช่วยให้ผู้ฟังจดจำบทเพลงเหล่านี้ได้สะดวกขึ้นจากการบรรเลงวนซ้ำ ๆ การพิจารณานำแนวคิดแวมป์มาใช้ในบทประพันธ์เพลง *เดวิสฟิโนมินอน* พบว่า ท่อน B และท่อน C มีการบรรเลงวนซ้ำจากกลุ่มเครื่องจังหวะสามารถสร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับท่อนเพลงต่าง ๆ การบรรเลงวนซ้ำเสมือนเป็นการย้ำมิติเสียงที่ปรากฏขึ้นส่งผ่านไปยังผู้ฟังซ้ำแล้วซ้ำอีก แต่กระนั้นการบรรเลงด้วยเทคนิคนี้จำเป็นต้องสร้างความแปลกใหม่หรือสร้างมิติเสียงให้มีความน่าสนใจ เนื่องจากการบรรเลงวนซ้ำจากกลุ่มเครื่องจังหวะเป็นสำคัญ โดยมาก บทบาทกลุ่มเครื่องจังหวะมักมีความโดดเด่นสำหรับการขับเคลื่อนมิติเสียงให้ดำเนินไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ หากบรรเลงวนซ้ำมากเกินไปอาจทำให้ผู้ฟังต้องการมิติเสียงที่มีความแปลกใหม่สอดแทรกเข้ามาผสมผสาน เพื่อสร้างความหลากหลายและไม่ทำให้แนวทางการบรรเลงด้วยเทคนิคแวมป์มีคุณค่าลดน้อยลงไป

บทบาทเครื่องดนตรี

บทประพันธ์เพลง *เดวิสฟิโนมินอน* ผู้ประพันธ์พิจารณาบทบาทเครื่องดนตรีแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม สอดคล้องกับการจัดรูปแบบวงดนตรีแจ๊สขนาดใหญ่หรือบิ๊กแบนด์

คือ กลุ่มเครื่องลมและกลุ่มเครื่องจังหวะ กลุ่มเครื่องลม มีบทบาทหน้าที่สำคัญด้านการบรรเลงแนวทำนอง สนับสนุนแนวทำนอง ตลอดจนสร้างสีสัน อารมณ์ หรือบรรยากาศ ขณะที่กลุ่มเครื่องจังหวะมีบทบาทสำคัญกับการบรรเลงด้วยแนวคิดแวมป์เนื่อนตรีที่ปรากฏมีลักษณะเนื่อนตรีโฮโมโฟนีร่วมกับบทบาทเครื่องดนตรี หากพิจารณาภาพรวมทั้งหมดพบว่า ช่วงนำเข้าบทประพันธ์เสมือนเป็นการเชื้อเชิญผู้ฟังด้วยบทบาทจากเครื่องดนตรี 2 ชิ้น คือ ทรัมเป็ตและเปียโน จากนั้นจึงตามด้วยกลุ่มเครื่องลมและดำเนินเข้าสู่ท่อนต่าง ๆ โดยท่อน A ถึงท่อน C บทบาทกลุ่มเครื่องลมและกลุ่มเครื่องจังหวะทำหน้าที่บรรเลงร่วมกันและบทประพันธ์เพลง *เดวิสฟิโนมินอน* จบลงด้วยบทบาทจากกลุ่มทรัมเป็ต

การอิมโพรไวส์

เพื่อให้สามารถทราบถึงการกำหนดแนวทางสำหรับช่วงอิมโพรไวส์ ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอแนวคิดการใช้บันไดเสียงสำหรับช่วงทรัมเป็ตและกีตาร์อิมโพรไวส์ประกอบไว้ด้วยในรูปเล่มวิจัยฉบับสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ธรรมชาติดนตรีแจ๊สมักเปิดโอกาสให้นักดนตรีสามารถตีความการบรรเลงของตนเองได้ แนวทางที่ผู้ประพันธ์กำหนดไว้จึงเป็นแนวทางหนึ่งเท่านั้น ผู้อิมโพรไวส์สามารถตีความการบรรเลงด้วยแนวคิดอื่นได้อีกหลากหลาย อาจกล่าวโดยสรุปว่าเป็นการกำหนดกรอบแนวคิดไว้ระดับหนึ่ง เพื่อเปิดโอกาสให้นักดนตรีตีความการบรรเลงของตนได้

ปัญหาและอุปสรรค

หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่กระบวนการสำหรับการจัดทำงานวิจัยสร้างสรรค์นี้ ล้วนได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 การรวมกลุ่มเพื่อฝึกซ้อมร่วมกันจำเป็นต้องดำเนินไปภายใต้มาตรการต่าง ๆ การแบ่งเป็นกลุ่มย่อยเป็นทางเลือกสำหรับการแก้ปัญหาการรวมกลุ่มขนาดใหญ่ ผสมผสานไปกับการใช้ช่องทางออนไลน์สำหรับการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับเหล่านักดนตรี ซึ่งจากประสบการณ์ของผู้ประพันธ์พบว่าการรวมกลุ่มสำหรับการฝึกซ้อมร่วมกันของนักดนตรีทั้งหมดเป็นสิ่งสำคัญ การสื่อสารกับเหล่านักดนตรีขณะฝึกซ้อมร่วมกันทั้งหมดสามารถช่วยสร้างความเข้าใจและแก้ปัญหาได้

เป็นอย่างดี แต่ด้วยสถานการณ์โควิด 19 ที่เกิดขึ้นจึงส่งผลกระทบทำให้การสร้างความเข้าใจตลอดจนการแก้ปัญหาต้องใช้เวลาเพิ่มมากขึ้น การแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจึงเป็นทางเลือกหลักดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

นอกจากนี้การใช้เสียงสังเคราะห์จากโปรแกรมพิมพ์โน้ตเพลงประกอบการฟังและการฝึกซ้อมส่วนตัวหรือกลุ่มย่อย มิติเสียงที่เกิดขึ้นเป็นเพียงเครื่องนำทางเท่านั้น ยังมีข้อจำกัดอีกหลายประการ หากสถานการณ์ปรกติการฝึกซ้อมร่วมกันทั้งหมดทำให้สามารถได้ยินมิติเสียงที่สมจริงจากเครื่องดนตรี ส่งผลให้นักดนตรีจดจำมิติเสียงได้สะดวกขึ้น สะท้อนถึงบทบาทการบรรเลงของนักดนตรีทั้งหมด การใช้เสียงสังเคราะห์จากโปรแกรมพิมพ์โน้ตเพลงจึงเป็นส่วนประกอบรองลงไป แต่จากการแก้ปัญหาของผู้ประพันธ์เพื่อความสะดวกของนักดนตรี สำหรับการฝึกซ้อมส่วนตัวหรือฝึกซ้อมกลุ่มย่อยจึงพิจารณาใช้เสียงสังเคราะห์ให้มีความสมจริงมากยิ่งขึ้น เพื่อสามารถใช้เป็นเครื่องนำทางให้กับเหล่านักดนตรีได้ในสถานการณ์เช่นนี้

ปัญหาด้านการจัดการแสดงดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นว่า หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 การเผยแพร่การแสดงบทประพันธ์เพลง *เดวิสพินอมินอน* ผู้ประพันธ์ได้ปรับเปลี่ยนจากแผนการดำเนินงานเดิม ซึ่งเป็นการเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยการแสดงสดเป็นช่องทางออนไลน์ผ่าน Facebook Live: Jetnipith Sungwijit และ Youtube Live: Jetnipith Sungwijit ในวันอาทิตย์ที่ 25 กันยายน 2565 เวลา 13.00 น.

ข้อเสนอแนะ

การนำเสนอแนวคิดที่ปรากฏในบทประพันธ์เพลง *เดวิสพินอมินอน* เป็นแนวทางหนึ่งที่ผู้ประพันธ์กำหนดไว้เท่านั้น หากพิจารณาถึงแนวทางการประพันธ์ผู้ประพันธ์นำแนวคิดลีลาทางดนตรีโมดัลแจ๊สและดนตรีฟิวชันแจ๊สของเดวิสมาเป็นแนวทาง ยังมีปรากฏแนวคิดลีลาดนตรีแจ๊สอื่นอีกจากผลงานการสร้างสรรคของเดวิส เช่น แนวคิดทางดนตรีคูลแจ๊สหรือแนวคิดทางดนตรีฮาร์ดบ็อบ เป็นต้น แนวคิดทางดนตรีดังกล่าวนี้ก็ยังสามารถสะท้อนคุณค่าทางดนตรีแจ๊สของเดวิสได้อีกหลากหลายมิติ

ทั้งประเด็นด้านแนวคิดทางดนตรี การจัดรูปแบบวงดนตรี รวมถึงเครื่องดนตรีสำหรับการบรรเลงเพื่อสร้างมิติเสียงให้มีความหลากหลาย ซึ่งการสร้างเสน่ห์จากมิติเสียง การจัดรูปแบบวงดนตรีขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กก็เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประพันธ์ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากบทบาทเครื่องดนตรีสามารถสร้างความโดดเด่นให้กับ การจัดรูปแบบวงต่าง ๆ ได้เป็นอย่างมาก อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนให้บทเพลงมีมิติเสียง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ด้านการคัดเลือกนักดนตรีก็เป็นสิ่งสำคัญ สำหรับการบรรเลงดนตรี แจ๊สลีลาต่าง ๆ ควรพิจารณาด้านทักษะ ประสบการณ์ ความเข้าใจทางดนตรีแจ๊ส ซึ่งมี ส่วนเป็นอย่างมากสำหรับการบรรเลงบทเพลงให้ดำเนินไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ เนื่องจากธรรมชาติหรือเสน่ห์ทางดนตรีแจ๊สมักเปิดโอกาสให้นักดนตรีสามารถตีความการ บรรเลงของตนเองได้ เช่น กรณีช่วงการอิมโพรไวส์ เป็นต้น

การเผยแพร่บทประพันธ์

งานวิจัยสร้างสรรค์ บทประพันธ์เพลง *เดวิสฟินอมินอน* ได้รับทุนสนับสนุน การวิจัยจากสถาบันวิจัยแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต บทประพันธ์บรรเลงโดยวง Rangsit University Jazz Orchestra อำนวยเพลงโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานูภาพ คำมา การนำบทประพันธ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับความร่วมมือและให้การสนับสนุนอย่าง อุดม จากเหล่ากัลยาณมิตรนักดนตรีตลอดจนบุคคลหลายฝ่าย ดังนี้

ผู้ประพันธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจตนิพิฐ สังข์วิจิตร
ผู้อำนวยเพลง	ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานูภาพ คำมา
นักดนตรี	
พรนรินทร์ สุดสงวน	อัลโตแซ็กโซโฟน
อรณัฐ ดำรงศิริมงคล	อัลโตแซ็กโซโฟน
วสันต์ สุคนธมัต	เทเนอร์แซ็กโซโฟน
บดีนทร์ มัชฌม	เทเนอร์แซ็กโซโฟน
ณัฐพล ฝึกหัด	บาร์โตนแซ็กโซโฟน

เทอดฤทธิ์ เรืองโรจน์	หริ่มเป็ด
ณัฐวุฒิ เรืองสวัสดิ์	หริ่มเป็ด
ฉันทรรดา ศุภธวีรสกุล	หริ่มเป็ด
กิตติพงษ์ เจริญเขต	หริ่มเป็ด
อาจารย์รุ่งธรรม ธรรมการ	หริ่มโบน
นิติธร ไวยวัน	หริ่มโบน
รัชพงศ์ มิสริ	หริ่มโบน
ณัฐพล กุลวัฒนาพร	หริ่มโบน
ณภัทร กิตติวิไลลักษณ์	กิตาร์
กิตตินันท์ บุญไทย	เปียโน
จิภาวัฒน์ ตรีภาพ	เบส
ธรณ์ บุรณธรรม	เบส
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานภาพ คำมา	กลองชุด
ชัยวัฒน์ ไหมสมบูรณ์	กลองชุด
เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิค	ปฐมพงษ์ สุวรรณช่วง
	วีรวิทย์ วงศ์เทวัญ
สถานที่บันทึกการแสดง	ห้อง 217 Blackbox Theater
	วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยดนตรี
วันเผยแพร่บทประพันธ์	วันอาทิตย์ที่ 25 กันยายน 2565
	เวลา 13.00 น.
ผู้สนับสนุนโครงการวิจัย	สถาบันวิจัยแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต
สามารถรับชมบันทึกการแสดงงานวิจัยสร้างสรรค์ บทประพันธ์เพลง เดวิส	

พินอมีนออน ได้จาก QR Code ด้านล่างนี้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยสร้างสรรค์ บทประพันธ์เพลง เดวิสพินอมินอน ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีงบประมาณ 2563

เอกสารอ้างอิง

- เด่น อยู่ประเสริฐ. (2554). Generatrix บทประพันธ์เพลงสำหรับวงดนตรีแจ๊ส และการแสดงเปียโนแจ๊ส. *วารสารดนตรีรังสิต*, 6(2), 5-21.
- Gridley, M. C. (2000). *Jazz styles: History and analysis*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Porter, L., Ullman, M., & Hazell, E. (1993). *Jazz: From its origins to the present*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

บทวิจารณ์หนังสือ

Book Review

Perriam, J., & Carter, S., (Eds.). (2021). **Understanding digital societies**. London: Sage Publications. (484 p.)

ISBN 9781529732573 1,500 บาท

โชคธำรงค์ จงจอหอ¹ | Chokthumrong Chongchorhor

หนังสือเล่มนี้บรรณาธิการโดย Jessamy Perriam และ Simon Carter จาก The Open University แห่งสหราชอาณาจักร (UK) โครงสร้างของหนังสือเล่มนี้ประกอบด้วย คำนำ สารบัญ ตามด้วยเนื้อหาที่สำคัญ จำนวน 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ดิจิทัลกับวิถีชีวิตประจำวัน (Everyday life and the digital) ตอนที่ 2 (Society, technology, citizens and cities) ตอนที่ 3 มนุษย์กับเครื่องจักร (Humans and machines) และตอนที่ 4 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเชิงบวกและเชิงลบ (Uses and abuses of the digital) จากนั้นจึงปิดท้ายด้วยอภิธานศัพท์ กิตติกรรมประกาศ และดัชนีท้ายเล่ม

¹ อาจารย์ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร; Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Kamphaeng Phet Rajabhat University
E-mail: chokthumrong_c@kpru.ac.th

ทั้งนี้เนื้อหาในแต่ละตอนประกอบด้วยบทย่อย ๆ จำนวน 13 บท พร้อมทั้งแสดงรายการบรรณานุกรมไว้ตอนท้ายของทุกบท มีเนื้อหาโดยสังเขปในแต่ละบทดังนี้

บทที่ 1 จินตนาการทางสังคมวิทยาดิจิทัล (The digital sociological imagination) ประกอบด้วย ความหมายของจินตนาการทางสังคมวิทยา แบบแผนทฤษฎีทางเทคโนโลยี อุดมคติทางเทคโนโลยี ผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลในมุมมองทางสังคมวิทยา และบทสรุปของจินตนาการทางสังคมวิทยาดิจิทัล

บทที่ 2 การนำเสนอตนเองในพื้นที่ดิจิทัล (The presentation of self in digital spaces) ประกอบด้วย แนวคิดการนำเสนอตนเองของกอฟแมน (Goffman) แนวคิดทางชนชั้นและทุนของบูดีเยอร์ (Bourdieu) ผู้ที่มีชื่อเสียงกับความเท่าเทียมในโลกอินเทอร์เน็ต และบทสรุปของการนำเสนอตนเองในพื้นที่ดิจิทัล

บทที่ 3 การวางแผนเมืองแห่งอนาคต (Planning the cities of the future) ประกอบด้วย เทคโนโลยีดิจิทัลกับเมือง แนวคิดการสร้างแบรนด์ให้กับเมืองใหม่ และกรณีศึกษาของเมืองเอดินบะระ (Edinburgh)

บทที่ 4 การย้ายถิ่น การพลัดถิ่น และการข้ามชาติในยุคดิจิทัล (Migration, diaspora and transnationalism in the digital age) ประกอบด้วย แนวคิดการย้ายถิ่น แนวคิดการพลัดถิ่น แนวคิดการข้ามพรมแดนรัฐชาติกับเทคโนโลยีดิจิทัล และบทสรุปการย้ายถิ่น การพลัดถิ่น และการข้ามชาติในยุคดิจิทัล

บทที่ 5 เครือข่ายดิจิทัลข้ามพรมแดนรัฐชาติ: ครอบครัวและศาสนา (Transnational digital networks: Families and religion) ประกอบด้วย ครอบครัวและการดูแลแบบข้ามพรมแดนรัฐชาติ กิจกรรมทางศาสนาแบบข้ามพรมแดนรัฐชาติ บทสรุปของเทคโนโลยีดิจิทัลกับเครือข่ายของครอบครัวและกิจกรรมทางศาสนา

บทที่ 6 การเกิดขึ้นของวัตถุดิจิทัล: ระหว่างมนุษย์กับเครื่องจักร (Autonomous digital objects: Between humans and machines) ประกอบด้วย ความหมายของวัตถุดิจิทัล บทบาทของวัตถุดิจิทัล การกระทำที่ก่อให้เกิดวัตถุดิจิทัลโดยอัตโนมัติ สถาบันและองค์กรที่ใช้ประโยชน์จากวัตถุดิจิทัล

บทที่ 7 เสรีภาพ วัตถุนิยม และมนุษย์ที่มีอวัยวะบางส่วนเป็นเครื่องจักร (Freedom, fetishes and cyborgs) ประกอบด้วย แนวคิดดั้งเดิมและแนวคิดร่วมสมัยเกี่ยวกับมนุษย์และเครื่องจักร แนวคิดวัตถุนิยมกับความเป็นมนุษย์ แนวคิดการปรับแต่งมนุษย์ที่มีอวัยวะบางส่วนเป็นเครื่องจักร

บทที่ 8 เทคโนโลยีดิจิทัลทางสุขภาพ: กรณีการเดินและปั่นจักรยาน (Health and digital technologies: The case of walking and cycling) ประกอบด้วย การเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีสำหรับการเคลื่อนที่ในชีวิตประจำวัน แนวคิดการแพทย์กับปัจเจกบุคคล แนวคิดการวัดเชิงปริมาณผ่านอุปกรณ์ดิจิทัล แนวคิดเกี่ยวกับเกม และแนวคิดการใช้เวลาว่างในระหว่างการทำงาน และกรณีศึกษาการเดินและปั่นจักรยาน

บทที่ 9 เทคโนโลยีวัสดุดิจิทัล (Material digital technologies) ประกอบด้วย แนวคิดโครงสร้างพื้นฐานทางอินเทอร์เน็ตที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล กลไกทางสังคมและการเมืองที่มีผลต่อการเชื่อมต่อสู่โลกดิจิทัล ความขัดแย้งในการแย่งชิงแร่ธาตุสำคัญเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล

บทที่ 10 การบิดเบือนสารสนเทศ ข่าวปลอม และการสมรู้ร่วมคิด (Disinformation, ‘fake news’ and conspiracies) ประกอบด้วย ทฤษฎีการสมรู้ร่วมคิด แนวคิดเกี่ยวกับการบิดเบือนสารสนเทศในอินเทอร์เน็ต และกรณีศึกษา Facebook - Cambridge Analytica ซึ่งเป็นการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อการโฆษณาทางการเมือง

บทที่ 11 ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ความล้มเหลวและภัยสังคมทางดิจิทัล (Cybersecurity, digital failure and social harm) ประกอบด้วย แนวคิดความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ทฤษฎีทั่วไปด้านอุบัติเหตุ แนวคิดความล้มเหลวทางเทคโนโลยี แนวคิดอุบัติเหตุทางข้อมูล แนวคิดภัยสังคมทางดิจิทัล แนวคิดการป้องกันจากการถูกโจมตีทางไซเบอร์

บทที่ 12 สื่อสังคมว่าด้วยปริมาณการใช้งานและอายุของผู้ใช้งานกับความตื่นตระหนกทางศีลธรรมและสุขภาพจิตของเยาวชน (Too Much, Too Young? Social media, moral panics, and young people’s mental health) ประกอบด้วย การประเมินสถานการณ์จากงานวิจัยด้านสื่อสังคม แนวคิดความตื่นตระหนกทางศีลธรรมอัน

เนื่องมาจากสื่อสังคม ภัยคุกคามทางสังคมที่มีต่อบุคคลและสังคมอันเนื่องมาจากเทคโนโลยีดิจิทัล

บทที่ 13 อัลกอริทึม (Algorithms) ประกอบด้วย ความหมายของอัลกอริทึม อัลกอริทึมกับการเหยียดเชื้อชาติ อัลกอริทึมกับการกดขี่ อัลกอริทึมกับการย้ายถิ่นในโลกดิจิทัล อัลกอริทึมกับความรับผิดชอบทางสังคม

หนังสือ Understanding digital societies เล่มนี้ช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ “สังคมดิจิทัล” ที่มีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากเทคโนโลยีดิจิทัล โดยนำทฤษฎีทางสังคมวิทยาดั้งเดิมและร่วมสมัย อาทิ แนวคิดวัตถุนิยมของคาร์ล มาร์กส์ (Fetishism) แนวคิดทางชนชั้นและทุนของบูดีเยอร์ (Bourdieu) และแนวคิดการนำเสนอตนเองของกอฟแมน (Goffman) มาอธิบายความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอันเนื่องมาจากเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเชื่อมโยงกับนวัตกรรมในโลกดิจิทัลที่นาต้นต้น อาทิ การประมวลผลแบบกลุ่มเมฆ (Cloud computing) การบิดเบือนสารสนเทศ (Disinformation) การเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยเกม (Gamification) ข้อมูลขนาดใหญ่ (Bigdata) ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) ไซบอร์ก (Cyborgs) ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial intelligence) พื้นที่ดิจิทัล (Digital spaces) เป็นต้น หนังสือเล่มนี้ยังได้นำเสนอกรณีศึกษาระดับโลกที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความกระจ่างว่าศาสตร์ด้านสังคมวิทยาสามารถใช้ทำความเข้าใจโลกดิจิทัลได้อย่างไร หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะสำหรับนักวิชาการ นิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการพัฒนาสังคม นิเทศศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ หรือสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล รวมไปถึงผู้สนใจที่ต้องการหาคำตอบอย่างลึกซึ้งในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เครื่องจักร ปัญญาประดิษฐ์ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

Perriam, J., & Carter, S., (Eds.). (2021). *Understanding digital societies*.

London: Sage Publications.

หลักเกณฑ์การส่งบทความตีพิมพ์
ในวารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะของวารสาร

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เป็นวารสารวิชาการที่ตีพิมพ์เผยแพร่งานค้นคว้าวิจัยและองค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครอบคลุมสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น การพัฒนาชุมชน นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ดนตรี ภาษา วรรณกรรม คติชนวิทยา ศิลปะ วัฒนธรรม ปรัชญาและศาสนา ภูมิศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

- เรื่องที่ตีพิมพ์ในวารสารต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสาร รายงาน หรือ สิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน
- เนื้อหาของบทความ หรือ ข้อคิดเห็นใดๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนเท่านั้น กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป
- ต้นฉบับต้องได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนตีพิมพ์

ประเภทของผลงานที่จะรับตีพิมพ์

- บทความวิจัย (Research articles)
- บทความวิชาการ (Articles)
- บทความปริทรรศน์ (Review articles)
- บทความวิจารณ์หนังสือ (Book review)

รูปแบบการเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับต้องพิมพ์บนกระดาษขาว ขนาด A5 พิมพ์หน้าเดียว ใส่เลขหน้ากำกับหน้าทุกหน้า โดยใช้แบบอักษร TH Sarabun PSK ขนาดตัวอักษร 14 ถ้ามีภาพประกอบ ควรเป็นภาพถ่ายขาวดำที่ชัดเจน นอกจากจำเป็นจึงควรใช้ภาพสี และถ้ามีภาพวาดลายเส้นให้วาดบนกระดาษขาว โดยใช้หมึกดำให้สะอาดและลายเส้นคมชัด ความยาวของเนื้อหารวมภาพและตาราง ไม่ควรเกิน 30 หน้า

2. การตั้งค่าหน้ากระดาษ

- ระยะขอบบน (Top margin) ขนาด 0.88” หรือ 2.25 เซนติเมตร
- ระยะขอบล่าง (Bottom margin) ขนาด 0.70” หรือ 1.80 เซนติเมตร
- ระยะขอบซ้าย (Left margin) ขนาด 0.70” หรือ 1.80 เซนติเมตร
- ระยะขอบขวา (Right margin) ขนาด 0.70” หรือ 1.80 เซนติเมตร

3. การส่งต้นฉบับ ผู้เขียนจัดส่งต้นฉบับทางระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (ThaiJO) <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/husoarujournal/about/submissions> หรือ E-mail address: husoarujournal@aru.ac.th ให้แนบไฟล์ข้อมูลเรื่องเต็มรูปแบบ WORD. และ PDF. อย่างละ 1 ไฟล์

รายละเอียดการเตรียมต้นฉบับ

บทความที่ผู้เขียนจัดส่งให้กองบรรณาธิการพิจารณาให้เรียงลำดับตามองค์ประกอบ ดังนี้

1. **ชื่อเรื่อง (Title)** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และจัดให้อยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ ชื่อภาษาอังกฤษ อักษรตัวแรกของทุกคำให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องภาษาไทยใช้แบบอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 20 ตัวหนา และชื่อเรื่องภาษาอังกฤษใช้แบบอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 18 ตัวหนา

2. **ชื่อผู้เขียน (Authors)** ต้องระบุครบทุกคน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 16 ตัวหนา และให้จัดอยู่ชิดขวาหน้ากระดาษ และกำหนดเชิงอรรถหลังชื่อผู้เขียน (ภาษาไทย) ดังนี้

2.1 เชิงอรรถหมายเลข ให้ระบุตำแหน่ง หน่วยงานและที่อยู่ที่ตั้งกั
ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.2 เชิงอรรถเครื่องหมายดอกจัน (ต่อจากเชิงอรรถตัวเลข) ให้ระบุ

*Corresponding author email: ของผู้เขียน

3. บทคัดย่อ และ Abstract ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความยาวไม่
เกิน 200 คำ และให้ใช้แบบอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 14 ตัวปกติ

4. คำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เลือกคำสำคัญที่
เกี่ยวข้องกับบทความไม่เกิน 3 คำ โดยพิมพ์ต่อจากส่วนเนื้อหาของบทคัดย่อ และ Abstract
ให้ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ และให้จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ อักษรตัวแรกของ
ทุกคำให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ใหญ่

5. เนื้อเรื่อง (Main Body) ให้จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ โดยใช้แบบอักษร
TH Sarabun PSK ดังนี้

- หัวข้อใหญ่ ใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้ายคอลัมน์
- หัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวหนา จัดชิดซ้ายคอลัมน์
- เนื้อความ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ บรรทัดแรกทุกย่อหน้าเยื้อง

0.5 นิ้วของบรรทัดถัดไป ซึ่งบทความวิจัย บทความวิชาการและบทความปริทรรศน์มีส่วน
เนื้อเรื่องดังนี้

5.1 บทความวิชาการและบทความปริทรรศน์ ประกอบด้วย บทนำ
เนื้อหา บทสรุป และเอกสารอ้างอิง

5.2 บทความวิจัย ประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย
วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผล กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) และ
เอกสารอ้างอิง

6. การเขียนเอกสารอ้างอิง (References) การอ้างอิงเอกสารให้เขียนตามแบบ APA (American Psychological Association) ดังนี้

1. การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

กรณีเอกสารอ้างอิงปรากฏก่อนข้อความ

ชื่อและนามสกุล (ปีพิมพ์) หรือ ชื่อและนามสกุล (ปีพิมพ์: เลขหน้า)

กรณีเอกสารอ้างอิงปรากฏท้ายข้อความ

.... (ชื่อและนามสกุล, ปีพิมพ์) หรือ (ชื่อและนามสกุล, ปีพิมพ์: เลขหน้า)

2. การอ้างอิงท้ายบทความ

(1) หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อหนังสือ** (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

(2) บทความวารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า.

(3) วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อวิทยานิพนธ์**. ระดับของวิทยานิพนธ์, ชื่อมหาวิทยาลัย.

(4) เอกสารการประชุมสัมมนา

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ใน **ชื่อเอกสารการประชุมสัมมนา** (เลขหน้า).
สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

(5) บทความในหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์, วันที่ เดือน). ชื่อบทความ. **ชื่อหนังสือพิมพ์**, เลขหน้า.

(6) สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์. ตำแหน่ง (ถ้ามี). สัมภาษณ์, วันที่ เดือน ปี.

(7) บทความหรือเอกสารจากอินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีพิมพ์). **ชื่อบทความ**. สืบค้น วัน เดือน ปี, จาก <http://www.x>

กรณีอ้างอิงบทความภาษาต่างประเทศให้ระบุข้อมูลการสืบค้นว่า Retrieved เดือน วัน, ปี, from <http://www.xxxxxxx>

หมายเหตุ

* การใช้คำย่อ สัญลักษณ์ คำย่อในบทความต้องมีคำเต็มเมื่อปรากฏเป็นครั้งแรกในบทความ หลังจากนั้นสามารถใช้คำย่อเหล่านั้นได้ตามปกติ หลีกเลี่ยงการใช้คำย่อที่ชื่อเรื่องและในบทคัดย่อ ไม่แนะนำให้ใช้คำย่อเกิน 4 ครั้ง ใน 1 บทความ สำหรับสัญลักษณ์ที่ใช้ในบทความจะต้องมีการใช้คำจำกัดความหรือคำอธิบายเมื่อปรากฏเป็นครั้งแรกในบทความ หลังจากนั้นไม่จำเป็นต้องมีคำจำกัดความหรือคำอธิบาย

** รูปภาพ จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ คำบรรยายรูปภาพให้พิมพ์ไว้ใต้รูปภาพ ตัวอักษร ขนาด 14 ตัวปกติ

*** ตาราง จัดชิดซ้ายของคอลัมน์ คำบรรยายตารางพิมพ์ไว้ด้านบนของหัวข้อตารางและใช้ตัวอักษร ขนาด 14 ตัวปกติ

ประกาศเกี่ยวกับลิขสิทธิ์

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นลิขสิทธิ์ของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความ และไม่ได้เป็นทัศนะและความรับผิดชอบของ กองบรรณาธิการหรือของ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา